

การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ



เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา  
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา  
มิถุนายน 2555

การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ



เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา  
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา

มิถุนายน 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ



เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา  
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา  
มิถุนายน 2555

สูตรรัตน์ ดำรงค์ศรี. (2555). การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์, อาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมวรวงษ์.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียน การสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน และ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการ เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและในแต่ละด้านจำแนกตามระดับปริญญาที่กำลัง ศึกษา อาชีพ สาขาวิชาที่เรียน และกลุ่มห้องเรียน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนิสิตที่กำลัง ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ประจำปีภาคการศึกษาที่ 2 ปี การศึกษา 2554 จำนวน 1,001 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบ มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ใน การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ ผลการวิจัยพบว่า

1. นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอาจารย์มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก

2. นิสิตที่ศึกษาในระดับปริญญาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของ วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นิสิตที่ประกอบอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัย การจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและเกือบทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์และด้านกระบวนการเรียนการสอน

4. นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของ วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและเกือบทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านหลักสูตรและด้านกระบวนการเรียนการสอน

5. นิสิตที่ศึกษาในกลุ่มห้องเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของ วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

LEARNING AND TEACHING MANAGEMENT OF THAKSIN UNIVERSITY MANAGEMENT  
FOR DEVELOPMENT COLLEGE



Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the  
Master of Education Degree in Higher Education  
at Srinakharinwirot University

June 2012

Sudarath Damrongsri. (2012). *Learning and Teaching Management of Thaksin University Management for Development College. Master Thesis*. M.Ed. (Higher Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Adviser Committee: Assoc. Prof. Dr. Achara Wattananarong, Dr. Suwaporn Tungsomworapong

The purposes of the study were 1) to investigate the opinions of students on learning and teaching management of Thaksin University Management for Development College in 5 aspects : curriculum, lecturer , teaching and learning procedure, measurement and evaluation, and supporting function and 2) to compare the opinions of students on learning and teaching management of Thaksin University Management for Development College in overall and each aspect classified by education degree level, occupation, major field of study and classroom group. The sample consisted of 1,001 students who registered in the second semester of the academic year 2011. The instrument was a five rating scale questionnaire with the reliability of .98. Statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, a t-test, One-Way ANOVA, and Scheffe's method.

The findings were as follow:

1. The students rated learning and teaching management of Thaksin University Management for Development College in overall at a high level. When each aspect was considered, it was found that curriculum, teaching and learning procedure, measurement and evaluation, and supporting function were rated at a high level, except the aspect of lecturer was rated at the highest level.

2. There was a significant difference between the opinions of the students with different education degree level in overall and each aspect at the level of .05.

3. There was a significant difference among the opinions of the students with different occupation in overall and most aspects at the level of .05 , except the aspect: curriculum, lecturer and teaching and learning procedure.

4. There was a significant difference of the opinions of the students with different major field of study in overall and most aspects at the level of .05, except the aspects of curriculum and teaching and learning procedure.

5. There was a significant difference among the opinions of the students with different classroom group in overall and each aspect at the level of .05.

## ประกาศคุณประการ

ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญาโท อาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมารพงษ์ กรรมการควบคุมปริญญาโท ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่า เพื่อให้ คำปรึกษาแนะนำในการจัดทำงานวิจัยนี้ทุกขั้นตอน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลคุณและ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพเก้า ณ พัทลุง กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปากเปล่า ที่ให้ข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อให้ปริญญา โทฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ประดิษฐ์ มีสุข อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลคุณ และอาจารย์ ดร.อมลวรรณ วีระธรรมโม ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในสาขาวิชาการอุดมศึกษา ที่ได้ให้ความ อนุเคราะห์และประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัยตลอดช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา และพี่ๆ เพื่อนๆ ที่ไม่สามารถกล่าวชื่อนามในที่นี้ได้ทั้งหมด ที่คอยให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยในด้านต่างๆ และเป็น กำลังใจให้เสมอมา

ขอขอบคุณนิสิตของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ทุกห้องเรียน ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับ บิดา มารดา ที่ให้การอบรมสั่ง สอนสนับสนุนในการศึกษา และเป็นกำลังใจสำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยทำปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จลุล่วง ไปได้ด้วยดี คุณค่าของปริญญาโทฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา อาจารย์ และบุคคลที่เคารพรักทุกท่าน

สุดาร์ตน์ ดำรงค์ศรี

# สารบัญ

บทที่	หน้า
<b>1 บทนำ</b> .....	1
ภูมิหลัง .....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย .....	6
ความสำคัญของการวิจัย .....	6
ขอบเขตของการวิจัย .....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ .....	8
สมมติฐานในการวิจัย .....	10
<b>2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง</b> .....	11
แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งของ สถาบันอุดมศึกษา .....	11
แนวคิด/หลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของ สถาบันอุดมศึกษา .....	15
การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัย ทักษิณ .....	54
<b>3 วิธีดำเนินการวิจัย</b> .....	60
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง .....	60
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย .....	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล .....	64
การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล .....	64
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล .....	64
<b>4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล</b> .....	66
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล .....	66
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล .....	66
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล .....	67



## สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
<b>5</b> สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ .....	102
ความมุ่งหมายของการวิจัย .....	102
วิธีดำเนินการวิจัย .....	102
การวิเคราะห์ข้อมูล .....	102
สรุปผลการวิจัย .....	103
การอภิปรายผล .....	104
ข้อเสนอแนะ .....	112
<b>บรรณานุกรม</b> .....	115
<b>ภาคผนวก</b> .....	125
ภาคผนวก ก .....	126
ภาคผนวก ข .....	128
ภาคผนวก ค .....	133
ภาคผนวก ง .....	144
<b>ประวัติย่อผู้วิจัย</b> .....	146

## บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มห้องเรียนภาคเหนือ .....	60
2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มห้องเรียนภาคกลาง .....	61
3 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มห้องเรียนภาคตะวันออก .....	61
4 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มห้องเรียนภาคอีสาน .....	61
5 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มห้องเรียนภาคใต้ .....	61
6 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรอิสระ .....	67
7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อ การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัย ทักษิณ โดยรวมและในแต่ละด้าน .....	69
8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อ การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัย ทักษิณ ด้านหลักสูตร เป็นรายข้อ .....	69
9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อ การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัย ทักษิณ ด้านอาจารย์ เป็นรายข้อ .....	71
10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อ การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัย ทักษิณ ด้านกระบวนการเรียนการสอน เป็นรายข้อ .....	72
11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อ การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัย ทักษิณ ด้านการวัดและประเมินผล เป็นรายข้อ .....	74
12 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อ การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัย ทักษิณ ด้านปัจจัยเกื้อหนุน เป็นรายข้อ .....	75
13 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อ การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัย ทักษิณ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามระดับปริญญาที่กำลังศึกษา	76
14 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อ การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัย ทักษิณ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามอาชีพ .....	78

## บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า	
15	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามสาขาวิชาที่เรียน .....	80
16	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามกลุ่มห้องเรียน .....	82
17	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัย การจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและในแต่ละด้านจำแนกตามระดับปริญญาที่กำลังศึกษา .....	84
18	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามอาชีพ .....	85
19	การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวม จำแนกตามอาชีพ .....	86
20	การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่ .....	87
21	การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านปัจจัยเกื้อหนุน จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่ .....	88
22	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามสาขาวิชาที่เรียน .....	89
23	การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวม จำแนกตามสาขาวิชาที่เรียน เป็นรายคู่ .....	90
24	การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านอาจารย์ จำแนกตามสาขาวิชาที่เรียน เป็นรายคู่ .....	90

## บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
25 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามสาขาวิชาที่เรียน เป็นรายคู่ .....	91
26 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านปัจจัยเกื้อหนุน จำแนกตามสาขาวิชาที่เรียน เป็นรายคู่ .....	92
27 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามกลุ่มห้องเรียน .....	93
28 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวม จำแนกตามกลุ่มห้องเรียน เป็นรายคู่ .....	94
29 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านหลักสูตร จำแนกตามกลุ่มห้องเรียน เป็นรายคู่ .....	95
30 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านอาจารย์ จำแนกตามกลุ่มห้องเรียน เป็นรายคู่ .....	96
31 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านกระบวนการเรียนการสอนจำแนกตามกลุ่มห้องเรียน เป็นรายคู่ .....	96
32 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านการวัดและประเมินผลจำแนกตามกลุ่มห้องเรียน เป็นรายคู่ .....	97
33 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านปัจจัยเกื้อหนุน จำแนกตามกลุ่มห้องเรียน เป็นรายคู่ .....	98

## บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

- 34 ค่าความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนิสิตต่อการจัดการเรียนการสอน  
ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านหลักสูตร  
ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และ  
ด้านปัจจัยเกื้อหนุนจากแบบสอบถามปลายเปิด .....

99



# บทที่ 1

## บทนำ

### ภูมิหลัง

การพัฒนาบุคลากรให้เป็นกำลังสำคัญของชาติ ที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีทั้งทาง เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คือ การศึกษา ซึ่งรัฐบาลได้กำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ฉบับที่ 10) พ.ศ.2550-2554 โดยกำหนดขึ้นบนพื้นฐานการเสริมสร้างทุนของประเทศ ทั้งทุนทาง สังคม ทุนเศรษฐกิจ และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง โดยยึดคน เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยอัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อมุ่งสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันตั้งนั้นยุทธศาสตร์การพัฒนาคคนและสังคมไทยจึงให้ความสำคัญ ลำดับสูงกับการพัฒนาคุณภาพคน เนื่องจากคนเป็นทั้งเป้าหมายสุดท้ายที่จะได้รับผลประโยชน์และ ผลกระทบจากการพัฒนา ขณะเดียวกันก็เป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อไปสู่เป้าประสงค์ที่ต้องการ จึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพคนในทุกมิติอย่างสมดุล ทั้งจิตใจ ร่างกาย ความรู้และทักษะ ความสามารถ เพื่อให้เพียบพร้อมทั้งด้านคุณธรรมและความรู้ซึ่งจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์อย่างมี เหตุผลรอบคอบและระมัดระวัง ด้วยจิตสำนึกในศีลธรรมและคุณธรรม ทำให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และสามารถตัดสินใจโดยใช้หลักความพอประมาณ ในการดำเนินชีวิต อย่างมีจริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต อุดมทุน ขยันหมั่นเพียร อันจะเป็นภูมิคุ้มกันตัวที่ดี ให้คนพร้อมเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีและมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม อยู่ในครอบครัวที่อบอุ่นและสังคม ที่สงบสันติสุข ขณะเดียวกันก็เป็นพลังในการขับเคลื่อน การพัฒนาเศรษฐกิจให้มีคุณภาพ มีเสถียรภาพและเป็นธรรม รวมทั้งการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นฐาน การดำรงชีวิตและการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน นำไปสู่สังคมอยู่ เย็นเป็นสุขร่วมกัน เพื่อให้เป็นไป ตามพันธกิจในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพพร้อมคุณธรรมและรอบรู้อย่างเท่าทันแนวทางการพัฒนา ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาคคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ในระยะ 5 ปี ในช่วงเป็นพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนใน 3 มิติ คือ การพัฒนาคนให้มี คุณธรรมนำความรู้ โดยมุ่งให้เกิดการเสริมสร้างความรู้ตามความเหมาะสมของคนทุกกลุ่มทุกวัย เพื่อให้สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ก้าวสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง และสนับสนุนการเพิ่ม ขีดความสามารถของประเทศ ในขณะเดียวกันก็ มุ่งเสริมสร้างคนไทยให้มีสุขภาวะที่ดี ควบคู่กับ การเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข การคุ้มครองทางเศรษฐกิจและสังคม กระบวนการยุติธรรม การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และมีความปลอดภัยในการดำเนินชีวิต (แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554). 2549: 47-52)

การจัดการศึกษาในระดับสูงจึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการผลิตบุคลากรและสร้างองค์ความรู้ เพื่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าและยั่งยืนสามารถแข่งขันในระดับภูมิภาคและระดับสากลได้

จากการที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้กำหนดกรอบแผนอุดมศึกษาในระยะยาว 15 ปี (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551-2565 มีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาไทย ผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพสู่ตลาดแรงงาน และพัฒนาศักยภาพอุดมศึกษาในการสร้างความรู้ และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในยุคโลกาภิวัตน์ รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนของท้องถิ่นไทย โดยใช้กลไกของธรรมาภิบาล การเงิน การกำกับมาตรฐาน และเครือข่าย อุดมศึกษาบนพื้นฐานของเสรีภาพทางวิชาการ ความหลากหลาย และเอกภาพเชิงระบบ ทั้งนี้การพัฒนาคุณภาพอุดมศึกษาจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือกับบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากทุกภาคส่วน และต้องพัฒนาในหลายมิติ เช่น คุณภาพผู้สอน คุณภาพผู้เรียน สิ่งอำนวยความสะดวกในการศึกษาวิจัย ตลอดจนระบบการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ ดังนั้นคณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) จึงมีนโยบายให้ ปี 2552 เป็นปีแห่งการพัฒนาคุณภาพ

การอุดมศึกษาไทย ภายใต้วัตถุประสงค์สำคัญ 2 ประการ คือ 1) ส่งเสริมและสร้างความตระหนักในการมีส่วนร่วมยกระดับคุณภาพการอุดมศึกษาไทย โดยการผนึกกำลัง ระดมทรัพยากร และบูรณาการการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องตลอดปี 2552 และ 2) กระตุ้นและส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องให้เป็นที่ยอมรับจากทั้งในและต่างประเทศ เพื่อเป็นฐานสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างยั่งยืน (ปอมท; และคนอื่นๆ. 2552: 9) กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดให้จัดการศึกษาในที่ตั้งเป็นหลัก เว้นแต่มีเหตุผลและความจำเป็นเพื่อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนแก่ผู้เรียน สถาบันอุดมศึกษาจะจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งก็ได้ตามเงื่อนไขในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พ.ศ. 2552

และในปีงบประมาณ 2553 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ดำเนินการตรวจการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง มีการติดตามตรวจสอบการจัดการศึกษาตามกฎหมายกระทรวงและประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยได้รับความร่วมมือจากสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 9 แห่ง เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวน 2 แห่ง สถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 7 แห่ง ซึ่งมีผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 20 คน ร่วมโครงการเพื่อนำไปสู่การพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษา มีประเด็นรายละเอียดดังนี้ (สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา. 2554: ออนไลน์)

1. การจัดการศึกษาโดยมีขอบเขตตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ กฎกระทรวงและประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษาในเรื่องการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง ในเชิงคุณภาพโดยมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องตามประกาศ คือ

1.1 ด้านหลักสูตร สถาบันอุดมศึกษาส่วนมากมีการเปลี่ยนแปลงไปจากที่ได้แจ้งให้ กกอ. และหลักสูตรส่วนมากเป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาเพื่อรองรับผู้เรียนที่มีงานทำแล้วและต้องการเพิ่มคุณวุฒิทางการศึกษาให้สูงขึ้น ดังนั้นกลุ่มผู้เรียนส่วนมากเป็นบุคลากรในองค์กรท้องถิ่นของรัฐ และเอกชน เช่น อบต. หน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มคุณวุฒิทางการศึกษาให้สูงขึ้น เน้นการจัดการเรียนการสอนในวันเสาร์หรืออาทิตย์ และใช้เวลาทั้งวัน ซึ่งเป็น

ข้อจำกัดที่ทำให้ผู้เรียนขาดการศึกษาคิดว่าเพิ่มเติมและไม่ได้รับความรู้เท่าที่ควร ขาดการทบทวน บทเรียน และอาจารย์ไม่มีการเตรียมสื่อการเรียนหรือสิ่งสนับสนุนให้กับผู้เรียนได้เต็มที่ ในขณะที่ การจัดทำ การสอบของมหาวิทยาลัยเอกชนบางแห่งมีกลไกการออกข้อสอบโดยมีคณะกรรมการออก ข้อสอบ เพื่อให้ข้อสอบมีมาตรฐาน แต่ส่วนมากศูนย์ฯ ยังไม่มีกลไกที่จะสร้างมาตรฐานการวัดและ ประเมินผลทั้งในที่ตั้งและนอกที่ตั้งให้มีมาตรฐานเดียวกันได้

1.2 ด้านอาจารย์ ส่วนมากมีคุณวุฒิในระดับปริญญาโท อาจารย์ผู้สอนในศูนย์นอกสถานที่ตั้งยังไม่มี การทำวิจัยเท่าที่ควร มีเพียงการวิจัยในชั้นเรียนและวิจัยสถาบันเพื่อการพัฒนาการเรียน การสอนในรายวิชาที่สอนเท่านั้น และการจัดอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 5 คนควรเป็นคนละชุด กับอาจารย์ประจำหลักสูตรในที่ตั้ง แต่ส่วนมากยังเป็นอาจารย์ชุดเดียวกันกับในสถานที่ตั้ง จากการ ตรวจสอบพบอาจารย์ประจำหลักสูตรบางส่วนที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมีคุณวุฒิไม่ตรงกับ สาขาวิชาที่เปิดสอน

1.3 ด้านอาคารสถานที่ สถาบันการอุดมศึกษาทั้ง 9 แห่ง มีความร่วมมือในการจัด การศึกษาในสถานที่ตั้งในเชิงพื้นที่ แบ่งเป็น การจัดการศึกษาในพื้นที่จังหวัดเดียวกันกับที่ตั้งโดย ต่างอำเภอ หรือจัดการศึกษาในพื้นที่ต่างจังหวัดและต่างภูมิภาค และการจัดการศึกษาในพื้นที่จังหวัด ใกล้เคียงกันในระยะทางใช้เวลาเดินทางไม่เกิน 1 ชั่วโมง พบว่านักศึกษาจะสามารถใช้ทรัพยากรและ ทำกิจกรรมร่วมกับในสถานที่ตั้งได้สะดวกและมีประสิทธิภาพแต่อาจมีปัญหาเรื่องการบริหารจัดการ รวมทั้งด้านวิชาการของศูนย์นอกสถานที่ตั้งอาจจะไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้ตรงตาม วัตถุประสงค์และเป็นมาตรฐานเดียวกับในสถานที่ตั้ง

1.4 ด้านสิ่งสนับสนุนการศึกษา ศูนย์นอกที่ตั้งส่วนมากใช้สิ่งสนับสนุนการศึกษายังไม่ เหมาะสมกับนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งจำเป็นต้องมีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนอกเวลาเรียน ซึ่งศูนย์การศึกษาจัดสิ่งสนับสนุนหนังสือ/ตำราเรียนในห้องสมุดและระบบ Learning เพื่อการ ทบทวนของนักศึกษาสามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลาอย่างไม่เพียงพอ

1.5 ด้านการบริการการศึกษา ส่วนมากยังมีระบบการบริการให้คำปรึกษาและระบบ บริการอิเล็กทรอนิกส์แก่นักศึกษาไม่เพียงพอ เช่น ระบบการรายงานผลการเรียน การลงทะเบียน เป็นต้น สถาบันอุดมศึกษาควรพิจารณาในการเพิ่มกิจกรรมการให้คำปรึกษาและบริการอิเล็กทรอนิกส์ อย่างเป็นระบบมากขึ้น

1.6 ด้านนักศึกษา ส่วนมากเป็นกลุ่มบุคคลที่มีงานทำอยู่แล้วและมีความตั้งใจต้องการ ศึกษาต่อเพื่อเพิ่มคุณวุฒิทางการศึกษาและปรับเปลี่ยนหน้าที่การงานของตนเองให้สูงขึ้น นอกจากนี้ ยังมีนักศึกษาบางส่วนที่ยังไม่มีงานทำและมีความต้องการพัฒนาตนเอง โดยเปรียบเทียบความ สามารถของตนเองกับนักศึกษาอยู่ในที่ตั้งและสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ

1.7 ด้านการบริหารจัดการ ศูนย์การศึกษาในที่ตั้งบางส่วนมีการประสานและทำงาน ร่วมกับสถาบันในที่ตั้งน้อยมาก โดยผู้บริหารและบุคลากรของศูนย์มีทั้งที่มาจากในสถานที่ตั้งและ จัดหามาทำหน้าที่บริหารจัดการรวมทั้งประสานงานวิชาการของหลักสูตรการเรียนการสอนให้กับศูนย์ ทั้งหมด ทั้งนี้บุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจในเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา



จากการตรวจเยี่ยมการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษา ดังกล่าวได้พบข้อดีข้อเสียหลายประการโดยจะเร่งนำมาปรับปรุงพัฒนากฎเกณฑ์ต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาให้กับผู้บริหารระดับนโยบายให้มีความชัดเจนเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจำเป็นจะต้องมีการปรับเปลี่ยนทั้งในตัวสถาบันบุคลากรและผู้บริหารคือประชาชนทั่วไป ในส่วนแรกคือสถาบันจะต้องปรับเปลี่ยนภาระหน้าที่ใหม่ให้เข้าใจว่าเป็นหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาในฐานะเป็นแหล่งความรู้และวิชาการที่ลึกซึ้งและกว้างขวางกว่าแหล่งความรู้อื่น จำเป็นจะต้องเผยแพร่ความรู้ให้แก่กลุ่มคนต่างๆ อย่างกว้างขวางมากขึ้น จึงต้องมีการปรับจุดมุ่งหมายปรับระบบการศึกษาและปรับองค์กรการบริหารด้วยพร้อมกันไปจึงจะสมบูรณ์ ผู้เรียนระดับอุดมศึกษาจะประกอบไปด้วยกลุ่มผู้จบมัธยม กลุ่มจบปริญญาตรี กลุ่มกำลังทำงานและกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการแล้ว ในส่วนของผู้เรียนก็จะต้องมีวิธีการเรียนที่เป็นลักษณะการเรียนด้วยตัวเองมากขึ้น (ไพฑูริย์ สินลารัตน์. 2546: 23-24)

มหาวิทยาลัยทักษิณ เป็นสถาบันทางการศึกษาที่เก่าแก่ที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย โดยมีชื่อขณะก่อตั้งเริ่มแรกกว่าวิทยาลัยวิชาการศึกษาสงขลา ต่อมาได้รับการยกฐานะและเปลี่ยนชื่อมาเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2517 ต่อมาได้ขยายวิทยาเขตไปยังจังหวัดพัทลุง ชื่อวิทยาเขตเดิมที่ระบุเฉพาะจังหวัดสงขลาไม่เหมาะสมกับสถานภาพการขยายงาน จึงเปลี่ยนชื่อเป็น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้ เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2535 เมื่อภาระงานของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้เพิ่มมากขึ้น สภามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้มีมติให้แยกตัวเป็นมหาวิทยาลัยใหม่ และได้เปลี่ยนชื่อมาเป็น มหาวิทยาลัยทักษิณตามพระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยทักษิณ เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2539 วิทยาเขตสงขลาเปิดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก รวม 5 คณะ ได้แก่ คณะศึกษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะนิติศาสตร์ วิทยาเขตพัทลุง เปิดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก รวม 3 คณะ ได้แก่ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิทยาการสุขภาพและการกีฬา และคณะเทคโนโลยีและการพัฒนาชุมชน จากการขยายงานดังกล่าวยังมีข้อจำกัดของอาคารสถานที่และบุคลากร ทำให้มหาวิทยาลัยทักษิณเกิดแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในรูปแบบใหม่ อันจะเป็นการขยายโอกาสไปสู่ชุมชนท้องถิ่นทุกภูมิภาคของประเทศและสร้างมาตรฐานของการจัดการศึกษาอย่างมืออาชีพ และเป็นการลดต้นทุนการเดินทางของนิสิต สนองตอบความต้องการของนิสิตและบุคลากรในหน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ทำให้ในปี 2548 มหาวิทยาลัยทักษิณได้เปิดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นร่วมกับมหาวิทยาลัยอื่นอีกหลายมหาวิทยาลัย และในปี 2549 ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ (Thaksin University Management for Development College) มีชื่อย่อว่า U-MDC จากนั้นได้มีการวางกรอบขยายงานตามความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานต่างๆ เช่น บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยมีเป้าหมายหลักในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้เชิงทฤษฎี มีวิธีคิดที่เป็นระบบ ในการให้บริการด้านวิชาการ ด้านการฝึกอบรม

และการให้คำปรึกษาในการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ของทุกองค์กร สนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม พัฒนาเครือข่ายทางวิชาการและวิชาชีพ ด้านการจัดการกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนทั้งในและต่างประเทศ ตามปรัชญาที่ว่า วิทยาลัยแห่งการคิดนอกกรอบ กล้าเปลี่ยนแปลง มีวิสัยทัศน์ และบูรณาการนำไปสู่การจัดการเพื่อการพัฒนา (วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ. 2551: 22-23). ปัจจุบันวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณเปิดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีและปริญญาโทและปริญญาเอก รวม 4 สาขาวิชา สำหรับการจัดการเรียนการสอนนอกสถานที่ตั้งได้เปิดการเรียนการสอนรวม 3 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น สาขาวิชาการจัดการ และสาขาวิชาการบริหารงานตำรวจและกระบวนการยุติธรรม ตามภูมิภาคแบ่งเป็น 18 ห้องเรียนนอกสถานที่ตั้ง ได้แก่ ห้องเรียนสมุทรปราการ ห้องเรียนอุตุตะเกา ห้องเรียนชลบุรี ห้องเรียนระยอง ห้องเรียนลพบุรี ห้องเรียนนครปฐม ห้องเรียนนครราชสีมา ห้องเรียนนครพนม ห้องเรียนอุบลราชธานี ห้องเรียนหนองคาย ห้องเรียนศรีสะเกษ ห้องเรียนเชียงใหม่ ห้องเรียนพิษณุโลก ห้องเรียนกำแพงเพชร ห้องเรียนภูเก็ต ห้องเรียนนครศรีธรรมราช ห้องเรียนสุราษฎร์ธานี และห้องเรียนนราธิวาส มีผู้สำเร็จการศึกษาประจำปีการศึกษา 2551-2553 จำนวน 2,553 คน (วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ. 2554: ออนไลน์)

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยการสัมภาษณ์นิสิตระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโท ตามศูนย์การศึกษาต่างๆ ซึ่งให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร พบว่า ในบางรายวิชามีเนื้อหามากเกินไปไม่สามารถเรียนได้ครบตามเวลา ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ไม่ครบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนด และหลักสูตรในแต่ละสาขาวิชายังมีจำนวนบุคคลทั่วไปให้ความสนใจมาเรียนน้อย (ครองพงศ์ วัชรานันท์; บัณฑิต ชำนาญกลาง; ยุทธนา ตาดต่าย; สังวรณ สุทธรวารี. 2554: สัมภาษณ์)

2. ด้านอาจารย์ พบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นบุคคลในพื้นที่ จึงยากต่อการติดต่อ ทำให้ไม่สามารถให้คำปรึกษาเกี่ยวกับด้านการเรียนการสอนและด้านวิชาการได้อย่างเต็มที่ วิทยาลัยควรจัดอาจารย์ประจำห้องเรียนและบางรายวิชาที่ต้องการเน้นความสำคัญของเนื้อหาวิชาควรเลือกผู้สอนที่เป็นบุคคลในพื้นที่ (ครองพงศ์ วัชรานันท์; บัณฑิต ชำนาญกลาง; ยุทธนา ตาดต่าย; สังวรณ สุทธรวารี; อิศรา สุวรรณศร. 2554: สัมภาษณ์)

3. ด้านกระบวนการเรียนการสอน พบว่า ควรเพิ่มจำนวนห้องปฏิบัติการด้านคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา และการสนับสนุนกิจกรรมระหว่างห้องเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สร้างความสัมพันธ์อันดีซึ่งกันและกัน ตามความเหมาะสมของจำนวนนิสิต (สังวรณ สุทธรวารี; อิศรา สุวรรณศร. 2554: สัมภาษณ์)

4. ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า บางรายวิชาการแจ้งผลการเรียนไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด และแจ้งผลผ่านระบบออนไลน์เพียงอย่างเดียว ทำให้นิสิตทราบผลการเรียนล่าช้า

ส่งผลกระทบต่อการวางแผนการเรียนในวิชาถัดไป ควรมีการแจ้งผลการเรียนอย่างไม่เป็นทางการ พร้อมกับทำให้แบบฝึกหัดหรือแนวข้อสอบเก่าและเฉลยเพิ่มเติม เพื่อให้บัณฑิตเกิดความเข้าใจใน บทเรียน ฝึกฝนจนเกิดความชำนาญสามารถแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้ (บัณฑิต ชำนาญกลาง; ยุทธนา ตาดต่าย; สังวรณ สุทธรวารี; และอิศรา สุวรรณศร. 2554: สัมภาษณ์)

5. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน พบว่า อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน ห้องสมุด หนังสือ ตำรา วารสาร เครื่องคอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงไม่เพียงพอกับความต้องการ และเกิดการชำรุดเสียหายจนไม่สามารถสืบค้นข้อมูลได้ทันที ควรมีการจัดมุมเป็นห้องสมุด โดยเพิ่มจำนวนหนังสือ ตำราเรียน วารสาร เครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและเจ้าหน้าที่บริหารงานสำหรับ ให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านวิชาการและการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์และสื่อการเรียน การสอน (ครองพงศ์ วัชรานันท์; บัณฑิต ชำนาญกลาง; ยุทธนา ตาดต่าย; สังวรณ สุทธรวารี; และ อิศรา สุวรรณศร. 2554: สัมภาษณ์)

จากข้อมูลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการ เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพใน การจัดการเรียนการสอนนอกสถานที่ตั้งของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ให้มีประสิทธิภาพ ตรงกับความต้องการของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในการพัฒนาคุณภาพ ของนิสิตต่อไป

### ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการ เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียน การสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการ การจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและในแต่ละด้านจำแนกตามระดับปริญญาที่ กำลังศึกษา อาชีพ สาขาวิชาที่เรียน และกลุ่มห้องเรียน

### ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผู้บริหาร คณาจารย์ หัวหน้า หน่วยงาน และบุคลากรสายวิชาการ จะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สูงสุดสำหรับใช้เป็นแนวทางในการ ปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เกิดการเรียนรู้พัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ใหม่ๆ จากการ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทำงานในขององค์กร ตามโครงการความร่วมมือทางวิชาการของวิทยาลัย การจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นต่อไป

## ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาระบบการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ มีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

### ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ใน ระดับปริญญาตรีและปริญญาโท สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น สาขาวิชาการจัดการ และสาขาวิชาการบริหารงานตำรวจและกระบวนการยุติธรรม วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ประจำปีการศึกษา ที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 2,032 คน

### ตัวแปรที่ศึกษา

#### 1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

##### 1.1 ระดับปริญญาที่กำลังศึกษา แบ่งเป็น

- 1.1.1 ปริญญาตรี
- 1.1.2 ปริญญาโท

##### 1.2 อาชีพ แบ่งเป็น

- 1.2.1 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ
- 1.2.2 รับจ้างทั่วไป/พนักงานบริษัทเอกชน
- 1.2.3 ค้าขาย/เจ้าของธุรกิจ
- 1.2.4 ยังไม่ประกอบอาชีพ
- 1.2.5 อื่นๆ

##### 1.3 สาขาวิชาที่เรียน แบ่งเป็น

- 1.3.1 สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น
- 1.3.2 สาขาวิชาการจัดการ
- 1.3.3 สาขาวิชาการบริหารงานตำรวจและกระบวนการยุติธรรม

##### 1.4 กลุ่มห้องเรียน แบ่งเป็น

- 1.4.1 ภาคเหนือ
- 1.4.2 ภาคกลาง
- 1.4.3 ภาคตะวันออก
- 1.4.4 ภาคอีสาน
- 1.4.5 ภาคใต้

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ใน 5 ด้าน คือ

- 2.1 ด้านหลักสูตร
- 2.2 ด้านอาจารย์
- 2.3 ด้านกระบวนการเรียนการสอน
- 2.4 ด้านการวัดและประเมินผล
- 2.5 ด้านปัจจัยเกื้อหนุน

### นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ความคิดเห็น** หมายถึง การแสดงออกของแต่ละบุคคลในอันที่จะพิจารณาข้อเท็จจริง อย่างเป็นอย่างหนึ่ง หรือเป็นการประเมินผลสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากสถานการณ์สิ่งแวดล้อมต่างๆ โคลาซา (Kolasa. 1969: 46; อ้างอิงจาก ชุมพล วงศ์คำจันทร์. 2552: 6) ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง การรับรู้ ของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ

2. **การจัดการเรียนการสอน ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัย ทักษิณ** หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนนอกเขตพื้นที่ตั้งของวิทยาลัยการ จัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ในด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียน การสอน ด้านการวัดและประเมินผลและด้านปัจจัยเกื้อหนุน ดังนี้

2.1 **ด้านหลักสูตร** หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดจำนวนหน่วยกิต ตลอดหลักสูตร การจัดรายวิชา จำนวนรายวิชา การจัดเนื้อหาวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการ ของนิสิตที่จะสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานพัฒนาความรู้และทักษะในวิชาชีพโดยตรง การจัดลำดับรายวิชาก่อน – หลัง การลำดับความยากง่ายของเนื้อหาในแต่ละรายวิชา และการจัด เนื้อหารายวิชาที่มีความทันสมัยเหมาะสมตามสภาพสังคมปัจจุบัน

2.2 **ด้านอาจารย์** หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดอาจารย์ผู้สอนที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ คุณวุฒิทางการศึกษาที่เหมาะสมในแต่ละรายวิชาและระดับการ สอน การสอนด้วยความทุ่มเท เอาใจใส่ในการสอน การชี้แจงรายละเอียดของรายวิชาก่อนทำการสอน ความชำนาญในการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน การรับฟังความคิดเห็น การตอบคำถาม และ ข้อเสนอแนะจากนิสิต รวมทั้งการเป็นผู้มีบุคลิกภาพดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร และสามารถแนะนำแหล่งความรู้ทางวิชาการแก่นิสิตได้อย่างเหมาะสม

2.3 **ด้านกระบวนการเรียนการสอน** หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและรายวิชา การชี้แจง แผนการเรียน แผนการสอน การเตรียมการสอน การแบ่งเนื้อหาการสอน การใช้เทคนิคและวิธีการ สอนอย่างเหมาะสมกับระดับการศึกษา และสาขาวิชาที่เรียนของนิสิต การจัดวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ตรงในการถ่ายทอดความรู้เสริมแก่นิสิตเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ หลักการ ความเป็นเหตุเป็นผลสามารถแก้ไขปัญหาเมื่ออยู่ในสถานการณ์นั้นๆ การจัดกิจกรรมศึกษาดูงานนอก สถานที่ การจัดกิจกรรมฝึกอบรมเน้นให้นิสิตมีส่วนร่วมทั้งในและนอกห้องเรียน

2.4 ด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชาของนิสิตอย่างเหมาะสม การกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผล การชี้แจงวิธีการวัดและประเมินผล ลักษณะของข้อสอบที่ใช้เหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหาวิชา มีขั้นตอนการจัดการสอบและการแจ้งผลการสอบตามระยะเวลาที่กำหนด การวัดและประเมินผลมีความเป็นธรรมโปร่งใส และเปิดโอกาสให้นิสิตตรวจสอบความถูกต้องของการวัดและประเมินผล

2.5 ด้านปัจจัยเกื้อหนุน หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้อันมีประสิทธิภาพ ได้แก่ อาคารสถานที่ตั้งและห้องเรียนมีบรรยากาศที่ดี มีขนาดเหมาะสมกับจำนวนนิสิต ทำให้เกิดสมาธิ ทักษะและกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์ สำหรับวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน ได้แก่ โต๊ะ เก้าอี้ ห้องสมุด หนังสือ ตำราวารสาร เครื่องคอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และเจ้าหน้าที่บริหารงาน อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน เพียงพอต่อความต้องการของนิสิต เพื่อให้นิสิตเกิดความรู้ความเข้าใจในรายวิชามากยิ่งขึ้น

3. วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา หมายถึง วิทยาลัยในกำกับของรัฐ มหาวิทยาลัยทักษิณ ซึ่งเปิดการเรียนการสอนตามโครงการความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ทั้งในสถานที่ตั้งและนอกสถานที่ตั้ง โดยในที่ตั้งประกอบด้วย ศูนย์การศึกษากรุงเทพฯ ชิโนบริด ศูนย์การศึกษาสงขลา และศูนย์การศึกษาพัทลุง ส่วนนอกสถานที่ตั้งประกอบด้วย ห้องเรียนสมุทรปราการ ห้องเรียนอุตะเถา ห้องเรียนชลบุรี ห้องเรียนระยอง ห้องเรียนลพบุรี ห้องเรียนนครปฐม ห้องเรียนนครราชสีมา ห้องเรียนนครพนม ห้องเรียนอุบลราชธานี ห้องเรียนหนองคาย ห้องเรียนศรีสะเกษ ห้องเรียนเชียงใหม่ ห้องเรียนพิษณุโลก ห้องเรียนกำแพงเพชร ห้องเรียนภูเก็ต ห้องเรียนนครศรีธรรมราช ห้องเรียนสุราษฎร์ธานี และห้องเรียนนราธิวาส

4. กลุ่มห้องเรียน หมายถึง ห้องเรียนนอกสถานที่ตั้งของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยผู้วิจัยได้แบ่งห้องเรียนตามภูมิภาค ได้แก่ กลุ่มห้องเรียนภาคเหนือ กลุ่มห้องเรียนภาคกลาง กลุ่มห้องเรียนภาคตะวันออก กลุ่มห้องเรียนภาคอีสาน และกลุ่มห้องเรียนภาคใต้ ดังนี้

4.1 กลุ่มห้องเรียนภาคเหนือ ได้แก่ ห้องเรียนเชียงใหม่ และห้องเรียนกำแพงเพชร

4.2 กลุ่มห้องเรียนภาคกลาง ได้แก่ ห้องเรียนสมุทรปราการ ห้องเรียนนครปฐม ห้องเรียนลพบุรี และห้องเรียนพิษณุโลก

4.3 กลุ่มห้องเรียนภาคตะวันออก ได้แก่ ห้องเรียนอุตะเถา ห้องเรียนระยอง และห้องเรียนชลบุรี

4.4 กลุ่มห้องเรียนภาคอีสาน ได้แก่ ห้องเรียนราชสีมา ห้องเรียนนครพนม ห้องเรียนอุบลราชธานี ห้องเรียนหนองคาย และห้องเรียนศรีสะเกษ

4.5 กลุ่มห้องเรียนภาคใต้ ได้แก่ ห้องเรียนภูเก็ต ห้องเรียนนครศรีธรรมราช ห้องเรียน สุราษฎร์ธานี และห้องเรียนนราธิวาส

**5. นิสิต** หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโท สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น สาขาวิชาการจัดการ และสาขาวิชาการบริหารงานตำรวจและกระบวนการยุติธรรม ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ

### **สมมติฐานในการวิจัย**

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้

1. นิสิตที่ศึกษาในระดับปริญญาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน
2. นิสิตที่อาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน
3. นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน
4. นิสิตที่ศึกษาในกลุ่มห้องเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน



## บทที่ 2

### เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ได้นำเสนอตามลำดับสาระ ดังนี้

1. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษา
2. แนวคิด/หลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา
3. การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ

### แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษา

เพื่อให้การจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและสถาบันอุดมศึกษามีแนวทางในการจัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พ.ศ. 2552 ดังนี้

นอกสถานที่ตั้ง หมายความว่า สถานที่จัดการศึกษาอื่นใดของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐซึ่งมิใช่เป็นที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษา

สภาสถาบัน หมายความว่า สภาสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่ง

ให้สถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งในส่วนงานที่สภาสถาบันกำหนด โดยอาจจะจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งด้วยวิธีการเรียนการสอนในชั้นเรียนหรือวิธีการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกลทั้งหลักสูตรหรือเฉพาะบางส่วนตามที่สภาสถาบันกำหนด ทั้งนี้การจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ให้จัดการศึกษาในที่ตั้งเป็นหลักเว้นแต่มีเหตุผลและความจำเป็นเพื่อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนแก่ผู้เรียน สถาบันอุดมศึกษาจะจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งได้ตามเงื่อนไข ดังต่อไปนี้ (ราชกิจจานุเบกษา. 2552:17-18).

1. จัดการเรียนการสอนในหลักสูตรเดิมที่ได้เปิดสอนในที่ตั้งแล้ว
2. ดำเนินการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานครบถ้วนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ
3. จัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและมีการประเมินผลเพื่อพัฒนาหลักสูตร
4. จัดสิ่งสนับสนุนทางการศึกษาให้เพียงพอเช่นเดียวกับการจัดการศึกษาในที่ตั้ง
5. จัดให้มีการให้คำปรึกษาทางวิชาการ การแนะแนวอาชีพ การจัดบริการสวัสดิการนักศึกษาและบริการด้านอื่นให้มีมาตรฐานเช่นเดียวกับการจัดการศึกษาในที่ตั้ง



6. จัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการจัดการศึกษา มีความปลอดภัยและมีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอ

7. ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการพิจารณาประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาตามที่คณะกรรมการอุดมศึกษากำหนด

อธิการบดีขออนุญาตจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งต่อสภาสถาบัน พร้อมทั้งเสนอเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณา ดังต่อไปนี้

ก. โครงการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการและระยะเวลาจัดการศึกษา พร้อมทั้งที่ตั้งและแผนผังแสดงบริเวณและอาคาร

ข. เอกสารแสดงการเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่จะใช้เป็นี่จัดการเรียนการสอนหรือหลักฐานแสดงการเป็นผู้มีสิทธิในการเช่าที่ดิน หรือหลักฐานแสดงการเป็นผู้มีสิทธิในการใช้ที่ดินหรืออาคารสถานที่ตามระยะเวลาที่กำหนดใน ก.

เมื่อสภาสถาบันพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว ให้อธิการบดีแจ้งต่อคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อทราบภายใน 30 วัน ในกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาไม่สามารถดำเนินการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งได้ภายใน 180 วันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นชอบจากสภาสถาบัน ให้สถาบันอุดมศึกษาแจ้งต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาทราบ และในกรณีที่คณะกรรมการการอุดมศึกษามีข้อเสนอแนะใดให้สถาบันอุดมศึกษาปรับปรุงแก้ไข ให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการแล้วเสนอผลการดำเนินการนั้นต่อสภาสถาบันและคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อทราบและให้สถาบันอุดมศึกษาเสนอสภาสถาบันพิจารณาทบทวนและให้ความเห็นชอบการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งก่อนวันที่ประกาศกระทรวงฉบับนี้ใช้บังคับตามแนวปฏิบัติข้างต้นและแจ้งให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาทราบภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ประกาศกระทรวงนี้ใช้บังคับเพื่อเสนอต่อสาธารณชนต่อไป (ราชกิจจานุเบกษา. 2552: 17-18)

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้รายงานการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษา ที่เกี่ยวข้องหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษา มีทั้งกฎกระทรวงว่าด้วยการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษา เอกชน พ.ศ.2551 , ประกาศกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พ.ศ.2552 และประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่องหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการพิจารณาประเมินคุณภาพการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ.2552 ซึ่งในขณะนี้ มีสถาบันอุดมศึกษาได้จัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยรัฐ	จำนวน	12 แห่ง
จัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง 8 แห่ง		137 ศูนย์
2. มหาวิทยาลัยในกำกับ	จำนวน	7 แห่ง
จัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง 4 แห่ง		18 ศูนย์
3. มหาวิทยาลัยราชภัฏ	จำนวน	24 แห่ง
จัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง 20 แห่ง		112 ศูนย์

4. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล	จำนวน	6 แห่ง
จัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง		3 แห่ง
		11 ศูนย์
5. มหาวิทยาลัยเอกชน	จำนวน	36 แห่ง
จัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง		34 แห่ง
		71 ศูนย์

รวมสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง 69 แห่ง 349 ศูนย์ ซึ่งการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษานับว่าเป็นเรื่องที่ต้องส่งเสริมหากสถาบันการศึกษาได้ดำเนินการตามระเบียบ กฎเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ นิสิตจะได้รับประโยชน์สูงสุดจากการขยายโอกาสทางการศึกษา (ชินวรณ์ บุญยเกียรติ. 2554: ออนไลน์)

### หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษา

คณะกรรมการการอุดมศึกษาได้กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการพิจารณาประเมินคุณภาพการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2552 ไว้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2552: 1-3)

1. สถาบันอุดมศึกษาที่จะจัดการเรียนการสอนทั้งหลักสูตรหรือเฉพาะบางส่วนของหลักสูตรในสถานที่และอาคารที่มีใช้สถานที่จัดตั้ง ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาสถาบันก่อนการเปิดดำเนินการและแจ้งให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาทราบภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับความเห็นชอบจากสภาสถาบัน

2. สถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่จะจัดการเรียนการสอนทั้งหลักสูตรหรือเฉพาะบางส่วนของหลักสูตรในสถานที่และอาคารที่มีใช้สถานที่จัดตั้ง จะต้องใช้สถานที่ตั้งหลักของสถาบันอุดมศึกษาในกรณีของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนต้องมีสถานที่ตั้งหลักตามที่ระบุไว้ในข้อกำหนดของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

3. ในกรณีที่เป็นการเช่าสถานที่และอาคารเพื่อดำเนินการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง จะต้องไม่เป็นการเช่าช่วงโดยเป็นการดำเนินการเพียงชั่วคราว ซึ่งสถาบันต้องระบุกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดให้ชัดเจน

กรณีที่เป็นความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น เพื่อใช้สถานที่และอาคารในการจัดการศึกษา สถาบันต้องได้รับความยินยอมให้ใช้สถานที่และอาคารจากหัวหน้าหน่วยงาน หรือผู้มีอำนาจของหน่วยงานนั้นๆ

4. สถานที่และอาคารที่ใช้ในการจัดการศึกษา จะต้องมีความปลอดภัย มีสิ่งอำนวยความสะดวก และมีสิ่งสนับสนุนทางการศึกษาอย่างเพียงพอเช่นเดียวกับการจัดการศึกษาในสถานที่ตั้ง เช่น ห้องเรียน ห้องทำงานของอาจารย์สถานที่ห้องปฏิบัติการ และอุปกรณ์การศึกษาอันจำเป็นต่อการเรียนการสอนในแต่ละสาขาวิชาที่เปิดสอน ห้องสมุด จำนวนหนังสือในสาขาวิชาที่เปิดสอน รายชื่อฐานข้อมูลในสาขาวิชา (กรณีบัณฑิตศึกษา) คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เป็นต้น

5. สถาบันต้องจัดให้มีบริการให้คำปรึกษาทางวิชาการ การแนะแนวอาชีพ การจัดบริการสวัสดิการนักศึกษา และบริการด้านอื่นๆ ที่มีมาตรฐานเช่นเดียวกับการจัดการศึกษาในสถานที่ตั้ง และต้องแจ้งให้นักศึกษาได้รับทราบถึงบริการเหล่านั้นด้วย

6. หลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนนอกสถานที่ตั้ง ต้องเป็นหลักสูตรเดิมที่ได้เปิดสอนในสถานที่ตั้งแล้วไม่น้อยกว่า 1 ภาคการศึกษา และเป็นหลักสูตรที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบเรียบร้อยแล้ว

7. หลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนนอกสถานที่ตั้งถือเป็นอีกหนึ่งหลักสูตร สถาบันต้องจัดหาอาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอีกชุดหนึ่งที่ไม่ซ้ำซ้อนกับในสถานที่ตั้ง โดยมีคุณวุฒิและคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา

8. กรณีที่สถาบันประสงค์จะจัดการเรียนการสอนนอกสถานที่ตั้งเฉพาะบางส่วนของหลักสูตรที่เปิดดำเนินการในสถานที่ตั้ง สถาบันสามารถจัดการเรียนการสอนได้ไม่เกินครึ่งหนึ่งของจำนวนหน่วยกิตรวมของหลักสูตรที่เปิดสอน ซึ่งสถาบันสามารถใช้อาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรชุดเดียวกันกับในสถานที่ตั้งได้

9. ข้อมูลและหลักฐานที่สถาบัน จะต้องเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อประกอบการพิจารณาประกอบการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งของคณะกรรมการการอุดมศึกษา ประกอบด้วย

9.1 โครงการการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งระบุ เหตุผล ความจำเป็นและวัตถุประสงค์ในการใช้สถานที่และอาคารที่มีใช้สถานที่ตั้งตามที่ระบุไว้ในข้อกำหนดของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน หรือตามพระราชบัญญัติของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐหรือในกำกับ ระยะเวลาที่จะเปิดสอนและระยะเวลาสิ้นสุดโครงการ หลักสูตรที่เปิดสอน หรือรายวิชาที่เปิดสอน (กรณีสอนเฉพาะบางส่วนของหลักสูตร) จำนวนนักศึกษาในแต่ละหลักสูตรในแต่ละปีการศึกษา

9.2 สำเนาสัญญาเช่าและรายละเอียดแนบท้ายสัญญาเช่า หรือสำเนาหนังสือยินยอมเกี่ยวกับการใช้สถานที่และอาคารที่มีใช้สถานที่ตั้ง ในกรณีที่เป็นสถานที่หรืออาคารเช่าหรือ ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในการใช้สถานที่และอาคาร

9.3 ข้อมูลแผนผังแสดงบริเวณและอาคาร ที่ระบุรายละเอียดของพื้นที่ของการใช้ประโยชน์ในส่วนต่างๆ ของบริเวณและอาคารนั้นๆ ข้อมูลแสดงสิ่งอำนวยความสะดวก สิ่งสนับสนุนทางการศึกษาและอุปกรณ์การศึกษา

9.4 ข้อมูลของอาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่จัดทำกรเรียนการสอนในสถานที่ตั้งและนอกสถานที่ตั้งที่สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา

9.5 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดให้มีบริการให้คำปรึกษาทางวิชาการ การแนะแนวอาชีพการจัดบริการ สวัสดิการนักศึกษา และบริการด้านอื่นที่มีมาตรฐาน

9.6 ข้อมูลอื่นๆ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแจ้งให้สถาบันจัดส่งข้อมูลเพิ่มเติม หรือเพื่อประกอบการพิจารณา

10. ข้อมูลการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งของสถาบัน ที่ได้รับความเห็นชอบจากสภาสถาบัน และสถาบันได้แจ้งให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาทราบแล้ว สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะเผยแพร่ข้อมูลการเปิดดำเนินการหลักสูตรนอกระบบที่ตั้งของสถาบันเพื่อให้สาธารณชนได้รับทราบ

11. เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสถานภาพการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง สถาบันต้องรายงานให้สภาสถาบันทราบ และแจ้งให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาทราบภายใน 90 วัน นับตั้งแต่วันที่สภาสถาบันรับทราบ

12. คณะกรรมการการอุดมศึกษาอาจดำเนินการให้มีการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานตามเจตนารมณ์ของประกาศฉบับนี้

13. ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัตินี้ได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัตินอกเหนือที่กำหนดในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการอุดมศึกษา และให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอุดมศึกษาเป็นอันสิ้นสุด

สรุปได้ว่า หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษา มีความสำคัญต่อสถาบันอุดมศึกษาในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพเป็นมาตรฐานเดียวกัน มีรูปแบบและทิศทางในการดำเนินงานอย่างมีระบบระดับสากล

## แนวคิด/หลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา

### ความหมายของการจัดการเรียนการสอน

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอน ไว้ดังนี้  
ทิตินา แชมมณี (2546: 4-5) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนการสอน คือ องค์ประกอบต่างๆ ของการเรียนการสอนที่ได้รับการจัดไว้ให้มีความสัมพันธ์และส่งเสริมกันอย่างเป็นระเบียบ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2543: 10) ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนการสอน คือ กระบวนการดำเนินการด้านการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อให้เกิดผลที่เป้าหมาย คือ ผู้เรียน ซึ่งมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หลักสูตร ผู้สอน วิธีการเรียนการสอน การประเมินผล อุปกรณ์ สิ่งแวดล้อม และเงื่อนไขอื่นๆ

เอลลิส , จอห์น และเคนเน็ท (Ellis, John; & Kenneth. 1991: 101) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนไว้ว่า หมายถึง โครงสร้างที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ที่ใช้จัดกระทำในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดผลที่ตั้งเป้าหมายไว้แก่ผู้เรียน

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดองค์ประกอบในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ฯลฯ ที่ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ สนองตอบความต้องการผู้เรียน

### ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนโดยมีจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นจุดหมายปลายทาง และมีเนื้อหาเป็นสื่อที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนารวมทั้งปัจจัยเกื้อหนุนซึ่งประกอบด้วยผู้สอน เทคนิคการสอน การใช้สื่อในการเรียนรู้ที่จะช่วยในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้บังเกิดผล (นาราวดี ศิริโรจน์. 2543: 32; อ้างอิงจาก Saylor; & Alexander. 1973: 98-102) การดำเนินการด้านการจัดการเรียนการสอนจึงเป็นศิลปะที่ยากและเป็นศาสตร์ที่ลึกซึ้ง เพราะต้องใช้เทคนิคหลายประการ จะต้องมีความรู้ในวิชาการ ความรู้ในตัวผู้สอน กระบวนการสอน อุปกรณ์และสภาพการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้มากที่สุด และสามารถ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนได้ (สงวน สุทธิเลิศอรุณ. ม.ป.ป.: 55) การจัดการเรียนการสอนเป็นงานสำคัญและเป็นงานหลักของสถาบันอุดมศึกษา เนื่องจากทุกสถาบันการศึกษามีจุดมุ่งหมายให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ โดยการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนนั้น ตามแผนพัฒนาการอุดมศึกษาระยะยาว ที่ระบุไว้ว่า การพัฒนาคุณภาพของหลักสูตรและการเรียนการสอน เป็นไปเพื่อสร้างบัณฑิตที่มีความรู้และคุณธรรมซึ่งเป็นเป้าหมายที่ต้องให้ความสำคัญลำดับสูงสุด ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ควรมุ่งให้ผู้เรียนได้รับความรู้ด้านเนื้อหาสาระ พัฒนาทักษะ กระบวนการคิด เตรียมการเพื่อเผชิญสถานการณ์ รวมถึงการประยุกต์ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา เน้นการศึกษาตลอดชีวิต สอดคล้องกับหลักการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ หลัก 4 ประการ ของยูเนสโก คือ การเรียนเพื่อรู้ การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้จริง การเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกัน และการเรียนรู้เพื่อชีวิต (สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. 2543: 155,176) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กล่าวไว้ชัดเจนว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2544: 10-13) นอกจากนี้ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544: 4-5) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ดังนี้

1. การสร้างองค์ความรู้ การถ่ายทอดศาสตร์สาขาใดในระดับอุดมศึกษา ทำให้เกิดการวิจัยค้นคว้า สืบทอดความรู้ออกไปอย่างกว้างขวางมากขึ้น ผิดกับศาสตร์บางสาขาที่ไม่มีการเรียนการสอน อาจทำให้ความรู้นั้นลบลื่อนไปจากสังคม จนอาจไม่มีผู้ใดทราบเรื่องนั้นต่อไป การให้มีการเรียนการสอนจึงเป็นการพัฒนาศาสตร์ให้มีความลึกซึ้งและเป็นที่ยอมรับมากขึ้น

2. การสร้างบัณฑิต การเรียนการสอนจะแยกออกจากกันไม่ได้ เพราะบทบาทของการสอนคือ มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ การสอนจึงมีความสำคัญต่อการสร้างบัณฑิตในสองลักษณะคือ สร้างผู้ที่มีความรอบรู้ทางวิชาชีพและวิชาการ ทำให้เข้าใจศาสตร์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพในอนาคต นอกจากสร้างคนให้เป็นผู้รู้แล้ว การสอนก็ยังทำให้คนมีความคิดและพฤติกรรมที่ถูกต้องยอมรับได้ในสังคม โดยเฉพาะผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาย่อมเป็นที่พึงของครอบครัวที่พึงของสังคมและประเทศชาติ เนื่องจากได้รับความรู้และการอบรมมาเพียงพอที่บุคคลนั้นจะสามารถ

ดำรงชีวิตที่มีคุณค่ามีอาชีพที่สุจริตและทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้มากกว่าผู้ที่มีความรู้น้อยการพัฒนาวิชาชีพขั้นสูง การสอนระดับอุดมศึกษาทำให้วิชาชีพได้รับการพัฒนาไปสู่ระดับสากลเนื่องจากการสอนในระดับนี้จำเป็นต้องได้ผู้ที่มีความรู้สูงมาช่วยกันถ่ายทอดศาสตร์ แต่ละปีจึงมีการพัฒนาบุคคลเข้าสู่วงการวิชาชีพเพิ่มขึ้น ทำให้บุคคลเหล่านั้นมีส่วนร่วม เผยแพร่ พัทธ์วิชาชีพได้อย่างเต็มความสามารถ การสร้างสังคมที่ดี เชื่อกันว่าสถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งที่จะผลิตคนดีคนเก่งออกไปสู่สังคม ดังนั้นการสอนที่มุ่งให้ทั้งความรู้และคุณธรรมแก่ผู้เรียน คือ การสร้างสังคมที่ดีเพิ่มขึ้นโดยที่บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาออกไปจะช่วยเป็นผู้ชี้นำสังคม ทำตัวเป็นตัวอย่างและทำให้สังคมได้พัฒนาไปสู่มาตรฐานชีวิตที่มีคุณภาพมากขึ้น

### แนวคิด หลักการ และแนวทางปฏิรูปที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดหลักการการศึกษาไว้ และใช้หลักการดังกล่าวเป็นตัวกำหนดสาระเนื้อหาของกฎหมายว่าด้วยการศึกษา หลักสำคัญในการจัดการศึกษา (ตามมาตรา 8) กำหนดไว้ 3 ประการ คือ การศึกษาตลอดชีวิต การมีส่วนร่วม และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นักคิดและนักการศึกษาไทยหลายท่านได้เสนอหลักการและแนวคิดการจัดการเรียนการสอน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544: 5)

นอกจากนี้ ประเวศ วะสี (2537: 10) ได้กล่าวไว้ว่า โลกแห่งความเป็นจริงเป็นโลกแห่งการเชื่อมโยงเป็นองค์รวม การจัดการเรียนรู้ควรจะไปให้ถึง 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับที่เกิดความรู้
2. ระดับที่เกิดปัญญา
3. ระดับที่เกิดจิตสำนึก

และในทัศนะของ สิปปนนท์ เกตุทัต (2543: 2) กล่าวว่า ชีวิตจะมีความสุขได้ ชีวิตต้องเรียนรู้ คือ เรียนรู้เรื่องความจริง เรียนรู้เรื่องความเป็นธรรม และเรียนรู้เรื่องทางสังคมศาสตร์ ซึ่งต้องเรียนรู้ตลอดเวลา ตลอดชีวิต ในขณะที่วงการการศึกษาไทยรับแนวคิดและแนวทางต่างๆ จากต่างประเทศเข้ามาเผยแพร่และใช้ในประเทศไทยนั้น ได้มีนักคิด นักการศึกษาไทยจำนวนหนึ่งพยายามค้นคิดและพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน หรือกระบวนการเรียนการสอนขึ้นจากความรู้ ความคิดและประสบการณ์ของตน หรือประยุกต์จากทฤษฎีและหลักการทั้งของไทยและต่างประเทศที่ได้รับการยอมรับอยู่แล้ว ซึ่ง ทิศนา แคมมณี (2548: 130) กล่าวว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนใดจะกลายเป็นรูปแบบได้นั้นก็ต้องผ่านการจัดองค์ประกอบต่างๆ ให้เป็นระบบเสียก่อน ซึ่งในการจัดระบบจะต้องคำนึงถึงทฤษฎีและหลักการรวมทั้งสภาพการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

รูปแบบการเรียนการสอนที่เป็นสากลและมีผู้นิยมนำไปใช้ในการเรียนการสอนโดยทั่วไปสามารถจัดกลุ่มได้ 5 หมวด ดังนี้ (ทิศนา แคมมณี. 2548: 7)

1. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย (cognitive domain) เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระต่าง ๆ ซึ่งเนื้อหาสาระนั้นอาจอยู่ในรูปของข้อมูล ข้อเท็จจริง มโนทัศน์ หรือความคิดรวบยอด

2. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านจิตพิสัย (affective domain) เป็นรูปแบบที่มุ่งช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้สึก เจตคติ ค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรมที่พึงประสงค์ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากแก่การพัฒนา หรือปลูกฝัง การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอนที่เพียงช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจ มักไม่เพียงพอต่อการช่วยให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีได้จำเป็นต้องอาศัยหลักการและวิธีการอื่นๆ เพิ่มเติม

3. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านทักษะพิสัย (psycho-motor domain) เป็นรูปแบบที่มุ่งช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในด้านการปฏิบัติ การกระทำ หรือการแสดงออกต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นต้องใช้หลักการ วิธีการ ที่แตกต่างไปจากการพัฒนาทางด้านจิตพิสัยหรือพุทธิพิสัย

4. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านทักษะกระบวนการ (process skills) ทักษะกระบวนการเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับวิธีดำเนินการต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นกระบวนการทางสติปัญญา อาทิ การคิดวิเคราะห์ การอุปนัย การนิรนัย การใช้เหตุผล การสืบสวน การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น หรือ อาจเป็นกระบวนการทางสังคม เช่น กระบวนการทำงานร่วมกัน ปัจจุบันการศึกษาให้ความสำคัญในเรื่องนี้มาก เพราะถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำรงชีวิต

5. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการบูรณาการ (integration) เป็นรูปแบบที่พยายามพัฒนาการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนไปพร้อม ๆ กัน โดยใช้การบูรณาการทั้งทางด้านเนื้อหาสาระและวิธีการ รูปแบบในลักษณะนี้กำลังได้รับความนิยมอย่างมาก เพราะมีความสอดคล้องกับหลักทฤษฎีทางการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนารอบด้าน หรือการพัฒนาเป็นองค์รวม

### แนวทางปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษา

สำหรับแนวทางปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนไว้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544: 106-108)

1. แต่ละสถาบันต้องกำหนดเป้าหมายและภารกิจที่ชัดเจนตามความพร้อมและความเชี่ยวชาญเฉพาะของแต่ละสถาบัน ทั้งนี้สถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อปวงชนต้องแสวงหาวิธีการจัดการศึกษาและยุทธศาสตร์ที่จะสามารถเข้าถึงผู้เรียนได้มากที่สุด

2. การพัฒนาหลักสูตร ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและพิจารณาถึงความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ธุรกิจ อุตสาหกรรม สาระของหลักสูตร นอกจากมุ่งพัฒนาบัณฑิตอย่างสมดุลทั้งความรู้ ความสามารถและความดีงามแล้ว ยังต้องมุ่งเน้นการพัฒนาวิชาการ วิชาชีพชั้นสูงและการค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม

3. รูปแบบการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ต้องมีความหลากหลายตามความต้องการของผู้เรียน โดยไม่จำกัดวัน เวลา สถานที่ เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยนอกจากจะจัดภายในสถาบันอุดมศึกษาแล้ว จะต้องพัฒนารูปแบบให้มีความยืดหยุ่นหลากหลายขึ้น อาทิ การจัดร่วมกับสถานประกอบการในโปรแกรมพิเศษประเภทต่าง ๆ

4. การจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมเสริมต้องยึดผู้เรียนเป็นหลัก โดยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ โดยคุณจารย์หรือผู้สอนควรทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

5. ปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน หลักสูตร ให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงและเพื่อสร้างบัณฑิตที่พึงประสงค์ มีความใฝ่รู้ สามารถคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ ริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบ และมีคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่กับความรู้ความสามารถในสาขาวิชาต่าง ๆ

6. ให้มีการกำหนดมาตรฐานหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร การรับรองหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละประเภทที่เป็นมาตรฐานเดียวกันสำหรับอุดมศึกษาแต่ละระดับ

7. ให้ความสำคัญกับการลงทุนเพื่อการวิจัย สร้างองค์ความรู้และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ

8. ปรับระบบการประเมินและวัดผลการศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อเอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยพิจารณาจากความประพฤติ การสังเกต พฤติกรรม การร่วมกิจกรรม ควบคู่กับการทดสอบตามความเหมาะสม นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมและการบริหารจัดการทั้งเพื่อพัฒนาคุณภาพ การพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนและกระจายโอกาสทางการศึกษาอย่างกว้างขวางและทั่วถึง

นอกจากนี้ตามสาระพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 การจัดการเรียนรู้มุ่งให้ผู้เรียนได้รับความรู้ด้านเนื้อหาสาระ พัฒนาทักษะ กระบวนการคิด เตรียมการเพื่อเผชิญสถานการณ์รวมถึงการประยุกต์ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา เน้นการศึกษาตลอดชีวิต สอดคล้องกับหลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้หลัก 4 ประการ คือ (อััจฉรา วัฒนานรงค์. 2550: 160; อ้างอิงจาก ยูเนสโก. 1997: 121)

1. การเรียนเพื่อรู้ เป็นการผสมผสานความรู้ทั่วไปที่กว้างขวางเพียงพอเข้ากับโอกาสที่จะศึกษาบางวิชาอย่างละเอียดลึกซึ้ง การเรียนเพื่อรู้หมายถึงรวมถึงการฝึกฝนในวิธีเรียนรู้เพื่อจะได้ ตักตวงประโยชน์จากการศึกษาไปจนตลอดชีวิต เพื่อมีชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี พัฒนาทักษะเพื่อประกอบอาชีพและการติดต่อสัมพันธ์ผู้อื่น การจัดการเรียนเพื่อรู้มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งในสาขาวิชาและเข้าใจในสิ่งรอบตัวเพื่อกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นทางปัญญา

2. การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้จริง จุดประสงค์ของการเรียนรู้รูปแบบนี้ไม่เพียงเพื่อให้เกิดความชำนาญทางด้านวิชาชีพเท่านั้น แต่ยังหมายถึง ความสามารถในการรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ และปฏิบัติเป็นหมู่คณะ เป็นการเรียนรู้โดยอาศัยประสบการณ์ต่าง ๆ ทางสังคมและในการประกอบอาชีพสำหรับการเรียนรู้ในระบบ เป็นการเรียนในภาคทฤษฎีสลับกับการฝึกปฏิบัติงานผลที่ได้จากการเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้จริงก่อให้เกิดผู้เรียนเกิดปฏิภาณไหวพริบ ความเฉลียวฉลาด คล่องแคล่วดลยพินิจ และสามารถควบคุมการทำงานเป็นหมู่คณะได้

3. การเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกัน เป็นการให้โอกาสผู้เรียนเข้าใจผู้อื่น และสร้างความตระหนักว่ามนุษย์เราจะต้องพึ่งพาอาศัยกัน ดำเนินโครงการร่วมกันและเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาข้อขัดแย้งต่าง ๆ



โดยชี้ให้เห็นว่า ความหลากหลาย ความเข้าใจอันดีต่อกัน และสันติภาพนั้นล้ำค่าและคู่ควรแก่การ หวงแหน

4. การเรียนรู้เพื่อชีวิต เพื่อจะได้สามารถปรับปรุงบุคลิกภาพของตนได้ดีขึ้น ดำเนินงาน ต่างๆ โดยอิสระเสรียิ่งขึ้น มีดุลยพินิจและรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้น การจัดการศึกษาต้องไม่ละเลย ศักยภาพในด้านหนึ่งด้านใดเป็นอันขาด ซึ่งได้แก่ ความจำ การใช้เหตุผล ความซาบซึ้งในสุนทรียภาพ สมรรถนะทางร่างกาย และทักษะในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น

สรุปได้ว่า แนวทางในการปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้น ต้องมีการพัฒนาหลักสูตร อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงตามภาวะเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครองใน ปัจจุบัน ดังนั้นรูปแบบการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนจึงต้องมีความหลากหลาย ตอบสนอง ความต้องการของผู้เรียนและการพัฒนาประเทศ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นการพัฒนาความรู้คู่คุณธรรม จริยธรรม และสร้างบัณฑิตให้สามารถคิด วิเคราะห์ วิจัย วิจารณ์ มีความใฝ่รู้ ให้ความสำคัญกับการลงทุนเพื่อการวิจัย การสร้างองค์ความรู้และเทคโนโลยีเพื่อการ พัฒนาประเทศ รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนและการปรับปรุงระบบวัดผล และประเมินผล

#### การจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา

**ด้านหลักสูตร** ได้มีผู้ให้ความหมายของหลักสูตรในลักษณะต่างๆ ดังนี้

ทิตนา แชมมณี (2535: 1) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึงโปรแกรมการศึกษาใดๆ ที่ได้ กำหนดโครงสร้างการเรียน ประกอบด้วยรายวิชาต่าง ๆ พร้อมทั้งคำแนะนำเกี่ยวกับการจัด ประสพการณ์การเรียนของแต่ละรายวิชานั้นด้วย ส่วนปทีป เมธาคุณวุฒิ(2532: 1) ได้อธิบายว่า หลักสูตร คือ แผนการเรียนซึ่งประกอบด้วยจุดมุ่งหมายของการศึกษา วิธีการเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมาย ซึ่งหมายถึงการพิจารณาคัดเลือก จัดรวบรวมเรียบเรียงเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ ตลอดจนการ ประเมินผล นอกจากนี้ สงัด อุทรานันท์ (2532: 8-16) ได้ให้คำนิยามคำว่า หลักสูตรไว้ 8 แนวทาง ด้วยกัน คือ รายวิชาหรือเนื้อหาสาระที่ใช้งาน มวลประสบการณ์ที่สถานศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียนกิจกรรม การเรียนการสอน สื่อกลางหรือวิถีทางที่จะนำผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทาง ข้อผูกพันระหว่าง ผู้เรียนกับผู้สอน และสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา สิ่งที่สังคมคาดหวังหรือมุ่งหวังจะให้ผู้เรียนได้รับ กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ผู้สอน และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน รวมไปถึงกิจกรรมทั้ง นอกห้องเรียนหรือกิจกรรมนอกหลักสูตร

ก๊อต (นาราวดี ศิริโรจน์. 2543: 16; อ้างอิงจาก Good. 1973: 157) ได้ให้ความหมายของ หลักสูตรไว้ดังนี้

ความหมายที่ 1 หลักสูตร คือ กลุ่มวิชาที่จัดไว้เป็นระบบเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาให้จบชั้นหรือ ได้รับประกาศนียบัตรในสาขาวิชาที่ศึกษา

ความหมายที่ 2 หลักสูตร คือ แผนโดยทั่วไปทั้งหมดของเนื้อหาหรือสิ่งที่สอนที่สถานศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียนให้บรรลุถึงคุณภาพ เพื่อให้จบชั้นหรือได้รับประกาศนียบัตร

ความหมายที่ 3 หลักสูตร คือ ประสบการณ์การศึกษาภายใต้การแนะนำของสถาบันการศึกษาที่ออกแบบให้การฝึกหัดและประสบการณ์สูงสุดที่ดีที่สุดแก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถออกไปดำรงชีวิตในสังคมได้

สรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง แนวทางในการปฏิบัติที่จัดกระทำให้แก่ผู้เรียนให้ได้รับมวลประสบการณ์ที่จะส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ ดำรงชีวิตในสังคมได้ หลักสูตรประกอบด้วย ปรัชญา วัตถุประสงค์ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา โครงสร้างหลักสูตร ระบบการศึกษา และรายวิชา ที่สอดคล้องกับสังคมแต่ละยุคสมัย

### ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการศึกษาที่แต่ละสถาบันอุดมศึกษาวางไว้ ทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเป้าหมายตลอดจนเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จซึ่งอาจารย์ผู้สอนจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาได้มีความรู้ ทักษะ ความประพฤติ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ความสำคัญดังกล่าวพอสรุปได้ดังนี้ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535: 38-39)

1. หลักสูตรเป็นแผนปฏิบัติงานหรือเครื่องชี้แนวทางปฏิบัติงาน เพราะหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลไว้เป็นแนวทาง
2. หลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาเพื่อควบคุมการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับต่าง ๆ และยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่งในการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ ของการศึกษาของรัฐให้แก่สถานศึกษาได้
3. หลักสูตรเป็นแผนดำเนินงานของผู้บริหารการศึกษา ที่จะอำนวยความสะดวกและควบคุมดูแลติดตามผลให้เป็นไปตามนโยบายในการจัดการศึกษาของรัฐบาลด้วย
4. หลักสูตรเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา
5. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางให้ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความประพฤติที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม อันเป็นการพัฒนากำลังคนซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ได้ผลนอกจากนี้

สรุปได้ว่า หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอน เพราะหลักสูตรจะกำหนดแผนการดำเนินการ แผนปฏิบัติการ เกณฑ์มาตรฐานการศึกษา และแนวทางที่จะทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้

**ลักษณะของหลักสูตรที่ดี** ได้มีนักวิชาการ นักการศึกษา เสนอแนะลักษณะของหลักสูตรที่ดีไว้ดังต่อไปนี้

ชาญชัย ศรีไสยาพร (2537: 17-19) เสนอแนะไว้ดังนี้

1. สื่อความหมายและสะดวกที่จะนำไปใช้ โดยคำนึงถึงผู้เรียน ผู้สอนและผู้บริหารหลักสูตร สำหรับหลักสูตรที่ดีนั้นเมื่อผู้บริหารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรได้ศึกษา จะสามารถทำความเข้าใจและเห็นแนวทางในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนได้โดยง่ายไม่ว่าจะเป็นการเรียน การสอน การวัดและประเมินผล และการบริหารหลักสูตร ดังนั้นหลักสูตรจึงมีองค์ประกอบต่างๆครบ สมบูรณ์ มีสื่อการเรียน เอกสารหลักสูตรชนิดต่างๆ พร้อมและพอเพียงสำหรับผู้เรียน ผู้สอนและผู้บริหาร ที่จะศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง

2. มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคมในด้านต่างๆ เช่น ด้าน เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม ความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี เป็นต้น

3. มีความยืดหยุ่นในด้านต่าง ๆ เช่น

3.1 มีความยืดหยุ่นตามความสนใจ ความต้องการและความถนัดของผู้เรียนโครงสร้าง ของหลักสูตร นอกจากจะมีวิชาบังคับแล้ว ยังต้องมีวิชาเลือกตามความสนใจ ความต้องการและความ ถนัดของผู้เรียน ซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล

3.2 ยืดหยุ่นตามสภาพท้องถิ่นของผู้เรียนที่แตกต่างกันไป เช่น สภาพปัญหาสภาพการ ดำรงชีวิต และสภาพการประกอบอาชีพ

3.3 ยืดหยุ่นตามสถานภาพของสถาบัน ให้สถาบันทั่วไปสามารถใช้หลักสูตรให้สัมฤทธิ์ ได้

4. ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ไม่ว่าจะเป็น การดำรงชีวิต การศึกษาต่อ หรือประกอบอาชีพ ดังนั้นความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ จากหลักสูตรควรสมบูรณ์ตามองค์สามของการศึกษา คือ ด้านความรู้ความคิด ด้านความเชื่อ ความรู้สึกนึกคิด และด้านทักษะในการปฏิบัติ ผู้เรียนจึงมีความสามารถที่จะคิดเป็นทำเป็น และ แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้

5. หลักสูตรที่ดีมีความคล่องตัวพอสมควร สามารถที่จะปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้เหมาะสม กับสภาพการณ์ต่าง ได้เป็นอย่างดี

6. หลักสูตรที่ดีควรเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การศึกษาบรรลุตามความมุ่งหมายที่วางไว้

7. หลักสูตรที่ดีควรจะเป็นหลักสูตรที่บุคคลทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการสร้างหรือปรับปรุง หลักสูตร มีส่วนรับรู้เรื่องการใช้หลักสูตร มิใช่ปล่อยให้ข้าราชการรับผิดชอบแต่เพียงฝ่ายเดียว

8. หลักสูตรที่ดีจะต้องมีการวางแผนหลักสูตรอย่างมีระบบ และเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง ตั้งอยู่บนรากฐานที่เชื่อถือได้

9. หลักสูตรที่ดีควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัดและความสามารถเป็น รายบุคคล

10. หลักสูตรที่ดีควรมีการประเมินผลหลักสูตรที่เหมาะสมและต้องมีการประเมินอย่างมี ระบบ ต่อเนื่องกัน เมื่อประเมินผลหลักสูตรแล้วควรนำเอาข้อบกพร่องมาปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตร ให้ทันสมัยอยู่เสมอ

สำหรับหลักเกณฑ์เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการพิจารณาหรือดำเนินการพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาตรี มีดังนี้ (เสริมศรี ไชยศร; สุรพล บัวพิมพ์; และสุนทรีย์ คนเที่ยง. 2543: 57-58)

1. หลักสูตรที่ดี ควรมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหรือส่งเสริมความเป็นคนสมบูรณ์ที่มีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะชีวิตและสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งมีความรู้เฉพาะด้าน เพื่อให้บัณฑิตสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ในสังคมยุคใหม่ โดยการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนรับทราบของวิชาการทางด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีต่อการพัฒนาสังคม

2. หลักสูตรที่ดีต้องมุ่งเตรียมความพร้อมทางสติปัญญา ความสามารถเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้บริโภคที่ฉลาด รู้คุณค่าของความคิด วิชาการและสรรพสิ่ง โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความลึกซึ้งทางปัญญา และรู้จักใช้ความคิดขั้นสูง

3. หลักสูตรที่ดีต้องให้ความสำคัญกับทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ในสังคมข้อมูลข่าวสาร เช่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถใช้ภาษาที่เป็นสากล ความสามารถใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้และการทำงาน

4. หลักสูตรที่ดีต้องส่งเสริมการเห็นคุณค่าของภูมิปัญญา เอกลักษณะ และวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มวิชาแกนบังคับทั่วไปหรือการศึกษาทั่วไป ควรมีรายวิชาหรือกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสร้างจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในเรื่องนี้กับผู้เรียน

5. หลักสูตรที่ดีควรมุ่งพัฒนาความเป็นสากล เพื่อพัฒนาความก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาประเทศในเชิงวิชาการ เนื้อหาและประสบการณ์ รวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องทันสมัย รวมถึงการให้ความสำคัญในเรื่องความสามารถใช้ภาษาสากลในการเรียนการสอน เพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ วัฒนธรรม ความคิดระหว่างผู้เรียนต่างวัฒนธรรม อันจะทำให้เกิดการสร้างสรรค์ชุมชนหรือเครือข่ายการเรียนการสอนระดับที่กว้างขึ้นด้วย เรื่องราวข่าวสารสำคัญทางวิชาการและปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมควรได้รับการเอาใจใส่ทันทั่วทั้งที่

สรุปได้ว่า หลักสูตรที่ดี คือ หลักสูตรที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาและส่งเสริมความเป็นคนให้สมบูรณ์ในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านสติปัญญา ด้านทักษะชีวิต ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงด้านคุณธรรมจริยธรรม ทั้งนี้หลักสูตรจะต้องมีความทันสมัย มุ่งพัฒนาความเป็นสากลและเหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน

**หลักเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาวิชา** นักการศึกษาหลายท่านได้เสนอหลักเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาวิชา ไว้ดังนี้

চার্জ বাক্সী (2542: 222) กล่าวว่า เนื้อหาในหลักสูตรนั้นต้องเป็นข้อมูลความรู้หรือสาระซึ่งได้ถูกเลือกสรรจากวิชาต่าง ๆ นำมาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ การเลือกเนื้อหาที่จะนำมาไว้ในหลักสูตรจึงมีหลักเกณฑ์ดังนี้

1. มีประโยชน์ต่อผู้เรียนทั้งในปัจจุบันและในอนาคต
2. สอดคล้องกับวุฒิภาวะและประสบการณ์ของผู้เรียน

3. มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
4. เชื่อถือได้และเป็นแก่นสารของความรู้ในวิชานั้น ๆ
5. สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของสังคม
6. ครอบคลุมความรู้ในหลายๆ ด้าน

สำหรับหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการเลือกเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมการจัดหลักสูตรการสอนซึ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้(เสริมศรี ไชยศรี; สุรพล บัวพิมพ์; และสุนทรี คนเที่ยง. 2543: 59)

1. การจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละวิชาหรือโปรแกรมควรต้องมีลักษณะยืดหยุ่นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกตามความสนใจ เนื้อหาและกิจกรรมมีความเหมาะสมกับกาลเวลา และบริบทของสังคม ทั้งนี้เพื่อฝึกพฤติกรรมประชาธิปไตย ความเป็นผู้ทันเหตุการณ์ทันสมัย การรู้จักตัดสินใจ และการค้นพบตนเอง

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรเน้นให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิชาความรู้ กับชีวิตจริง ด้วยวิธีการเรียนที่เน้นประสบการณ์ตรง กระบวนการคิด และการมีส่วนร่วมเพื่อการเรียนรู้แบบลึกและกว้าง รวมทั้งเพื่อส่งเสริมความสามารถเชื่อมโยงทฤษฎีและการปฏิบัติ

3. การจัดการเรียนการสอนควรใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งในด้านสติปัญญา ความสนใจ ความถนัด เป็นสำคัญ

สรุปได้ว่า หลักในการเลือกเนื้อหาวิชา เป็นหลักในการจัดเนื้อหาวิชา จัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิธีสอนที่หลากหลาย ซึ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกตามความถนัดและความสนใจ ทั้งนี้อยู่บนพื้นฐานของความเหมาะสมภายในบริบทสังคม

### การปฏิรูปหลักสูตร

คุรุบ้านนอก (2552: ออนไลน์) ได้ระบุถึงการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) มุ่งเน้นให้มีการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายหลัก 3 ประการ คือ

1. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย
2. เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษา

หลักการและกรอบแนวคิด เน้นการปฏิรูประบบการศึกษา และการเรียนรู้ พร้อมทั้งเสนอกลไกที่จะก่อให้เกิดผลต่อการพัฒนาการศึกษาอย่างเป็นระบบ ไม่ใช่ส่วนหนึ่งส่วนใดของระบบ และพิจารณาระบบการศึกษาและเรียนรู้ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของระบบการพัฒนาประเทศ ซึ่งต้องเชื่อมโยงกับการพัฒนาระบบอื่น ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เกษตรกรรม สาธารณสุข การจ้างงาน เป็นต้น จะส่งผลให้คนไทยยุคใหม่ เป็นบุคคลที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการอ่าน และมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจิต

สาธารณะ มีระเบียบวินัย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม สามารถทำงานเป็นกลุ่ม มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึกและความภูมิใจในความเป็นไทย และสามารถก้าวทันโลก

### ปฏิรูปการศึกษาและเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

1. พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ ให้มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ ตั้งแต่ปฐมวัย สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถสื่อสาร คิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา ริเริ่ม สร้างสรรค์ มีจิตสาธารณะ มีระเบียบวินัย ค่านิยมถึงประโยชน์ส่วนรวม ทำงานเป็นกลุ่มได้ มีศีลธรรม คุณธรรม ค่านิยม จิตสำนึกและภูมิใจในความเป็นไทย ก้าวทันโลก เป็นกำลังคนที่มีคุณภาพ มีทักษะ ความรู้พื้นฐานที่จำเป็น สมรรถนะ ความรู้ ความสามารถทำงานมีประสิทธิภาพ มีโอกาสเรียนรู้ อย่างเท่าเทียมเสมอภาค

2. พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ เป็นผู้เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า มีระบบ กระบวนการผลิต และพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ที่มีคุณภาพ มาตรฐานเหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง สามารถดึงดูดคนเก่งและดี มีใจรักมาเป็นครูอย่างต่อเนื่อง มีสภาพวิชาชีพที่เข้มแข็ง บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี

3. พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกโรงเรียนและแหล่งเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4. พัฒนาการบริหารจัดการใหม่ มุ่งเน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่ การศึกษา และ อปท. รวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองชุมชน เอกชน และทุกภาคส่วน มีระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล มีความโปร่งใส เป็นธรรมตรวจสอบได้ มีการนำระบบและวิธีการ บริหาร จัดการแนวใหม่ ควบคู่กับการสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง การบริหารจัดการการเงินและงบประมาณที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนเลือกรับบริการ

สรุปได้ว่า แนวทางในการปฏิรูปหลักสูตร คือ แนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพ มีความทันสมัย โดยปฏิรูปหลักสูตรให้เป็นแบบบูรณาการ มีความหลากหลาย เน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษาและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของทุกภาคส่วน เพื่อเป็นการตรวจสอบคุณภาพและเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

### งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนด้านหลักสูตร

ได้มีผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร ดังนี้

วรรณพร ฉัตรทอง (2546: 114) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ด้านหลักสูตร อาจารย์และนิสิต มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และเสนอแนะว่า ควรมีการบูรณาการรายวิชาในแต่ละกลุ่มให้สามารถเชื่อมโยงกันได้ต่อเนื่องและประยุกต์กับการทำงานในอนาคตของผู้เรียน ส่วน ปรีชา ห่มั่นคง (2547:52-60) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปริญญาทางการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ด้านหลักสูตร นิสิตบัณฑิตศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก และมีข้อเสนอแนะว่า ควรทำการศึกษาโดยประเมินหลักสูตรและติดตามผลนิสิตบัณฑิตศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เนื่องจากปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อให้ นิสิตบัณฑิตศึกษามุ่งสู่ตลาดแรงงาน และเพื่อทราบข้อบกพร่อง จุดอ่อนของหลักสูตรและหาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมตามเจตนารมณ์ของมหาวิทยาลัย และ อรรถัย บุญช่วย (2542: 98) ศึกษาเรื่อง การบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า ด้านหลักสูตรบางสาขาวิชาควรปรับปรุงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี รวมถึงความต้องการของตลาดแรงงาน

สรุปได้ว่า หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา เพราะเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นที่ไปตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนเพื่อจะได้พัฒนาตนเอง สอดคล้องกับงานอาชีพและการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

**ด้านอาจารย์** ได้มีผู้ให้ความหมายของอาจารย์ในลักษณะต่างๆ ดังนี้

ผู้สอน ถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่ง ที่จะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนจะทำหน้าที่ในการกำหนดแผนการสอน รวมทั้งเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ จัดบรรยาย การเรียนการสอน และจัดประสบการณ์ร่วมกับผู้เรียนโดยอาศัยสื่อการเรียนการสอน การเลือกวิธีสอน และเทคนิคการสอนที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง

มาตรา 4 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545) ได้ให้ความหมายว่า ผู้สอน หมายถึง ครูและคณาจารย์ในสถานศึกษาระดับต่างๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544: 4) และ มาตรา 4 พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้ให้ความหมายของคำว่า ครูผู้สอน หมายถึง บุคลากรซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 2)

ถาวร สารวิทย์ (2529: 89-90) กล่าวว่า ผู้สอน หมายถึง ผู้ที่มีส่วนสำคัญและเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจำเป็นจะต้องปรับปรุงบุคลิกภาพ เสริมสร้างความรู้และประสบการณ์อยู่เสมอ รวมทั้งมีเทคนิคที่จูงใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537: 78) กล่าวว่า ผู้สอนเมื่อจะทำการสอนในระดับใดก็ตาม สิ่งจำเป็นพื้นฐานสำหรับผู้สอนจะต้องมีคือ พื้นฐานทางความรู้ด้านวิชาการดี มีความสามารถเชี่ยวชาญในวิชาชีพที่จะทำการสอน และมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการและกลวิธีการสอน สรุปได้ว่า อาจารย์ หมายถึง ผู้ถ่ายทอดความรู้ ผู้สั่งสอน เป็นผู้ซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งยังเป็นผู้ที่ควรแก่การเคารพของศิษย์

## ความสำคัญของอาจารย์

อาจารย์เป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดในการจัดการศึกษา เพราะเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุผล เป็นผู้ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาการโดยรอบด้านขึ้นในตัวผู้เรียน อาจารย์ผู้สอนจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพ มีความรู้เรื่องเทคนิคการสอนและระเบียบวิธีที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและความทรงจำได้ดี เข้าใจด้านจิตวิทยาแห่งการเรียนรู้ และจิตวิทยาสังคมสำหรับผู้เรียน นอกจากนี้จะต้องเป็นผู้มีความรู้ด้านวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมของชุมชนเพื่อให้ความรู้แก่ผู้เรียนโดยสอดคล้องกับสังคมนั้น (ภิญโญ สาร. 2519: 178) นอกจากนี้ อุดุลย์ วิริยเวชกุล (2541: 53) กล่าวไว้ว่า อาจารย์เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพตรงตามเป้าหมาย คุณภาพหมายรวมถึง คุณวุฒิ ประสบการณ์ ความรับผิดชอบหน้าที่ ความมีวัฒนธรรมและอารยธรรม รวมทั้งการอุทิศตนต่อภาระรับผิดชอบที่กำหนดไว้ด้วย ดังที่วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544: 13) กล่าวว่า ผู้สอนมีบทบาทสำคัญที่สุดในการถ่ายทอดความคิด วิทยาการ และกระบวนการให้แก่ผู้เรียน ดังนั้นผู้สอนย่อมจะเป็นผู้ที่ทำให้การเรียนการสอนเกิดผลดีได้ โดยผู้สอนควรมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. บุคลิกภาพของผู้สอน หมายรวมถึง การพูด เสียงที่พูด ความกระฉับในการพูด สำเนียงที่พูด หน้าตา กิริยาท่าทางและการแสดงออกต่าง ๆ สุขภาพกาย สุขภาพจิต ทัศนคติต่อวิชาชีพ คุณธรรมจริยธรรม ความอดทน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความเสียสละและความขยันหมั่นเพียร
2. ความรู้ของผู้สอน ผู้เรียนย่อมคาดหวังไว้สูงว่า ผู้สอนจะมีความพร้อมทางด้านวิชาการ สามารถจะให้ข้อมูล สอน อธิบายหลักเกณฑ์ ทฤษฎี และข้อสงสัยต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้ กระฉับกระชวย ดังนั้นผู้สอนจะต้องมีความใฝ่รู้ ติดตามข่าวสารทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ และมีความพร้อมที่จะสอน
3. วิธีการสอน การสอนที่ดีนั้น รวมถึงที่ผู้สอนรู้จักวิธีการถ่ายทอดความรู้ ความคิดให้ผู้เรียน โดยใช้วิธีการแตกต่างกันออกไปอย่างเหมาะสม และน่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนได้ความรู้ความ คิดตามความมุ่งหมายของผู้สอน นอกจากนี้ก็ควรมีความเข้าใจ ใส่ใจต่อผู้เรียนตลอดจนความรักศรัทธา ในวิชาชีพอาจารย์อีกด้วย

## หลักในการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์

การที่อาจารย์จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มศักดิ์ศรี และเต็มความภาคภูมิใจนั้นจะต้องมีหลักยึดเพื่อนำตนไปสู่สิ่งที่สูงที่สุด หรือเป็นอุดมคติของอาชีพ คือ การมีอุดมการณ์ ซึ่ง วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2543ก: 2-5) ได้กำหนดหลักในการปฏิบัติหน้าที่ทุกขณะที่ประกอบภารกิจ 5 ประการคือ

1. เต็มรู้ คือมีความรู้บริบูรณ์ ทั้งความรู้ด้านวิชาการและวิชาชีพ ความรู้เรื่องโลก และความรู้เรื่องธรรมะ
2. เต็มใจ คือความมีใจเป็นครู รักอาชีพและรักศิษย์
3. เต็มเวลา คือความรับผิดชอบ การทุ่มเทเพื่อการสอนอย่างเต็มที่



4. เต็มคน คือการพัฒนาตนเองทั้งด้านร่างกายและจิตใจ อารมณ์ สังคม เป็นแบบอย่างที่ดีงามในการแสดงออกทั้งในและนอกห้องเรียน

5. เต็มพลัง คือ การทุ่มพลังสติปัญญาและความสามารถในการสอน

นอกจากนี้ คิลโก (พนม หวัดสว่าง. 2542: 20; อ้างอิงจาก Kilgo. 1970: 251) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับหลักในการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ ดังนี้

1. ใช้กระบวนการกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนต้องพยายามรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล และพยายามทำให้ผู้เรียนในห้องเรียนได้รู้จักกันด้วย

2. มีการวางแผนการสอนร่วมกับผู้อื่น

3. รู้ความแตกต่างระหว่างบุคคล และช่วยเหลือผู้เรียนได้ โดยจัดการเรียนการสอนที่สามารถยืดหยุ่นได้ตามความสามารถของผู้เรียน

4. ทำให้สิ่งที่เป็นไปได้จริง ๆ เช่น การให้งาน การสอน ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบด้านเวลา ขนาดของชั้นเรียน ความสามารถที่แตกต่างกัน ภูมิหลังและอุปสรรคการสอน

5. มีความสุขกับการสอนและการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลพลอยได้ให้ผู้เรียนมีความสบายใจและความสุข

6. สอนทักษะทั้ง 4 คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน ไปพร้อมๆ กับเนื้อหาวิชา

7. สนใจวิชาที่สอน

8. คำนึงถึงการแสดงสีหน้า ท่าทางและน้ำเสียงในการสอน ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ ความสบายใจและอบอุ่นของผู้เรียน

9. เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการสอน และพยายามให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีเรียน (Learn how to learn)

10. ผู้สอนจะต้องศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ

นอกจากนี้ การเป็นอาจารย์ที่ดีและมีคุณภาพยังต้องเป็นผู้ที่มีความเป็นนักวิชาการซึ่งคุณสมบัติของความเป็นนักวิชาการมีดังนี้คือ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2543ก: 5)

1. ความใฝ่รู้ มีความปรารถนาอยากรู้ความหมายของสิ่งต่างๆ ทั้งที่เกิดขึ้นรอบๆ ตัวและปรากฏอยู่ในตำรา

2. ฉันทะ หมายถึง ความชอบความพอใจที่มีต่อสิ่งที่เลือกทำ เลือกวิชาที่ตัวเองถนัดซึ่งจัดว่าเป็นอาชีพของตนเอง

3. ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง แสวงหาความรู้เพิ่มเติม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรูปของการเขียนบทความทางวิชาการ เขียนหนังสือ และตำรา

4. ความกล้าหาญ หมายถึง กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นตามที่ตัวเองเชื่อว่าถูกต้องโดยผ่านทางสื่อต่างๆ เช่น การบรรยาย การเขียนบทความทางวิชาการ การเรียบเรียงตำรา หรือหนังสือ

5. จรรยาบรรณ หมายถึง ความไม่ตั้งใจที่จะบิดเบือนตรรกศาสตร์ของความคิดเพียงเพื่อค้นคว้าความคิดอื่นที่ตนไม่เห็นด้วย

มิเคลิช (ทศนีย์ ตรีธาร. 2544: 21; อ้างอิงจาก Michalish. 1979: 18-19) ได้กล่าวว่าผู้สอนที่ทำการสอนทั้งในด้านการศึกษาและวิชาชีพจะต้องมีความรู้ในสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. รู้จุดมุ่งหมายของการสอนที่ชัดเจน
  2. รู้ความต้องการ ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียนทั้งในลักษณะเป็นกลุ่ม และเป็นรายบุคคล
  3. รู้จักสนองความต้องการของผู้เรียนทั้งในลักษณะเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล
  4. รู้จักชุมชน
  5. รู้เกี่ยวกับการวางแผนการสอนที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามความมุ่งหมาย
  6. รู้เทคนิคการสร้างเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน
  7. รู้หลักการใช้วัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ ประกอบการสอน
  8. รู้การประเมินผลศึกษาและเอาใจใส่ที่จะรักษาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนร่วมงาน
- สรุปได้ว่า การปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ควรมีหลักในการทำงานเพื่อที่จะนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้ โดยมีจุดมุ่งหมายในการสอน มีการวางแผนการสอนเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ มีเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนที่น่าสนใจ รวมไปถึงมีความรอบรู้ทั้งวิชาการ วิชาชีพ สังคม โลกปัจจุบัน มีความรับผิดชอบในหน้าที่ พัฒนาดตนเองอยู่เสมอ และมีความสุขในงานที่ทำ รักในอาชีพ

### บทบาทของอาจารย์ผู้สอน

สุวิทย์ มูลคำ; และ อรทัย มูลคำ (2544: 140-143) ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้สอนที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นผู้จัดการ (Manager of the learning environment) ผู้สอนต้องดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งต้องอาศัยการจัดและการวางแผน เพื่อให้เกิดสิ่งที่ต้องการ
2. เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator of individual development) ผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนเรียนรู้ตามที่ผู้เรียนต้องการ ผู้สอนจึงต้องรู้ความแตกต่างระหว่างบุคคลและปรับวิธีเรียน วิธีสอนให้หลากหลาย
3. เป็นสื่อกลาง (Mediator of human relations) ผู้สอนมีหน้าที่สร้างความสัมพันธ์ที่ดี ทั้งระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน หรือผู้เรียนกับกลุ่มผู้เรียน สร้างความสัมพันธ์เชิงบวก ให้การยอมรับและความอบอุ่นแก่ผู้เรียน

นอกจากนี้ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544: 59-60) ได้กล่าวว่า ก่อนการสอนผู้สอนต้องวิเคราะห์ความพร้อมด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ทศนคติต่ออาชีพ ผู้สอนรู้สึกมีความภูมิใจในความเป็นอาจารย์หรือไม่ รู้สึกมีความสุขและสนุกที่จะสอนมากน้อยเพียงใด ผู้สอนมีความเต็มใจที่จะรับบทบาทภาระการสอนหรือไม่ ผู้สอนควรได้พิจารณาตนเองจากข้อคำถามหลาย ๆ ประเด็น เพื่อให้มั่นใจว่ามีความรักการสอน ผู้สอนยังเห็นว่า

อาชีพสอนเป็นอาชีพที่ก่อให้เกิดความสุขทางใจ มีความปีติและเต็มใจที่จะสอนลูกศิษย์ มีความสุขที่จะค้นคว้าหาความรู้ตลอดจนหาวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดี

2. ความรู้ ผู้สอนมีความรู้ในสาระของวิชาที่กำหนดในหลักสูตร (Curriculum) มากน้อยเพียงใด ความรู้ที่ผู้สอนมีอยู่ในระดับสูงกว่าหรือน้อยกว่าความรู้ที่กำหนดในลักษณะรายวิชา (Course Description) ผู้สอนควรเลือกสรร สืบหาความรู้ เพื่อให้เหมาะกับหลักสูตรและระดับของผู้เรียน โดยเฉพาะการพัฒนาความรู้อย่างสม่ำเสมอเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับวิชาชีพอาจารย์ระดับอุดมศึกษา อาจารย์ต้องอ่านค้นคว้าและเข้าประชุมวิชาการในศาสตร์ของอาจารย์อย่างต่อเนื่อง

3. ศาสตร์การสอน ผู้สอนที่มีความรู้ด้านสาระวิชา เป็นจำนวนมากที่ไม่อาจเป็นผู้สอนที่ดีได้เนื่องจากขาดความรู้ด้านศาสตร์การสอน ดังนั้น ผู้สอนต้องถามตนเองว่าผู้สอนทราบวิธีการสอนหลายๆ แบบหรือไม่ การสอนบรรยายจะใช้ได้เมื่อใด การสอนสัมมนา มีจุดมุ่งหมายอย่างไร จะได้ใช้ใ้ในกรณีใด การสอนแบบโครงการ แบบปฏิบัติแตกต่างกันอย่างไร และเมื่อใดจะใช้การระดมสมองหรือการประชุมกลุ่มย่อย ศาสตร์ต่าง ๆ เหล่านี้ได้มีผู้ประมวลไว้ ซึ่งผู้สอนควรได้พิจารณาว่าสามารถหรือพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการสอนอย่างไร การรู้ศาสตร์การสอนย่อมทำให้ผู้สอนรู้วิธีการวางแผนการสอน วิธีการดำเนินการสอน การเข้าสู่บทเรียนอย่างน่าสนใจ การเรียนเรียงสาระตามลำดับอย่างดี การมีอุปกรณ์ประกอบที่ชัดเจน สวยงาม ตลอดจนการประเมินผลอย่างถูกต้อง

4. บุคลิกภาพ ผู้สอนที่มีบุคลิกภาพดี เช่น หน้าตามีความสุข อุ่มเอม ยิ้มแย้มแจ่มใส อารมณ์ดี สุขภาพจิตดี ย่อมชวนให้นิสิตนักศึกษา เกิดความประทับใจ ต้องการเรียนด้วยและถ้าเป็นผู้ที่พูดได้คล่องแคล่ว เสียงดัง ฟังชัด พูดชัดถ้อยชัดคำแล้วยังทำให้ผู้เรียนเกิดศรัทธาเลื่อมใส สนใจติดตามฟังเรื่องที่อาจารย์สอนได้มากกว่า การนั่งฟังอาจารย์พูดเบาๆ ไม่ชัดเจน ไม่ได้ยิน ทำให้เกิดการเบื่อง่าย ผู้สอนจึงควรปรับปรุงบุคลิกภาพของตนให้เหมาะสมกับการมีอาชีพเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย ซึ่งจำเป็นต้องพินิจพิเคราะห์เสื้อผ้า รองเท้า เครื่องแต่งกาย น้ำเสียงและท่าทางเนื่องจากต้องเป็นผู้ที่อยู่เบื้องหน้าของคนเป็นจำนวนมาก แม้ว่าอาจารย์จะไม่จำเป็นต้องหล่อหรือสวยเหมือนดาราโทรทัศน์ แต่ควรอยู่ในระดับรองๆ เพราะเป็นอาชีพที่ต้องปรากฏกาย โดยเฉพาะต่อหน้ากลุ่มชนที่เป็นเยาวชนจำนวนมากไม่น้อยซึ่งชอบความดูดี สง่างามเช่นเดียวกัน

นอกจากนี้ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2543: 12) ได้กล่าวว่า ในการเรียนการสอนทุกระดับผู้เรียนต้องการผู้สอนที่มีความรู้ดี มีประสบการณ์ มีวิธีสอนดี เป็นกันเองและเข้าใจผู้เรียน แต่ในขณะเดียวกันก็ควรชี้แนะให้เห็นถึงความเหมาะสม ความถูกต้องและวิจัยในการเรียนด้วยพร้อมกันไป การให้ข้อติชมอย่างยุติธรรม ตรงไปตรงมา เต็มไปด้วยความหวังดี จะช่วยให้บรรยากาศการเรียนรู้อุดมขึ้น

### แนวทางการพัฒนาอาจารย์ผู้สอน

การเปลี่ยนแปลงบทบาทและภาระหน้าที่ของคณาจารย์ในระดับอุดมศึกษา จากการศึกษาจากการที่เคยสอนอย่างเดียวนั้นจำเป็นต้องมีส่งเสริมสนับสนุนให้คณาจารย์ได้ทำหน้าที่ใหม่ๆ ได้อย่างมีคุณค่ามี

ประสิทธิภาพและมีความหมายต่อการอุดมศึกษา ต่อสังคมและบุคคลต่อไป แนวทางการพัฒนาที่จำเป็นสำหรับคณาจารย์ในระดับอุดมศึกษาสำหรับปัจจุบันและอนาคตสามารถแยกออกได้ ดังนี้ (ไพฑูริย์ สินลารัตน์. 2543: 10)

1. การเปลี่ยนบทบาทมาเน้นที่การสร้างองค์ความรู้
2. การพัฒนาการสอนโดยเน้นกระบวนการสอนเชิงสร้างสรรค์(Innovative Styles)
3. การเน้นความรับผิดชอบต่อสังคม
4. การดูแลศิลปวัฒนธรรมของชาติ
5. การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ
6. การดูแลคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

ทั้ง 6 ประการนี้ถือได้ว่าเป็นความจำเป็นที่คณาจารย์จะได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ เหล่านี้เพียงพอ การพัฒนาคณาจารย์จึงครอบคลุมประเด็นหลักๆ ดังกล่าวอย่างเพียงพอ นอกจากนี้ แมคแนนและแมคเคย์ซี (ศิริกาญจน์ จันทร์เรือง. 2543: 1; อ้างอิงจาก Magnan. 1989 and McKwachie. 1978) ได้เสนอบทบาทที่นอกเหนือจากการสอนทั่วไปเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาอาจารย์ผู้สอน ดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญ (The Expert) การเป็นผู้สอนในชั้นเรียน เนื่องจากประสบการณ์และความรู้ที่เฉลิยวฉลาดไม่ได้หมายความว่าผู้สอนมีความรอบรู้ไปหมดทุกอย่างถ้าผู้เรียนถามคำถามในสิ่งที่ผู้สอนตอบไม่ได้ ผู้สอนต้องกลับไปค้นคว้าหรือแนะนำแหล่งค้นคว้าเพื่อให้ผู้เรียนหาคำตอบได้
2. ผู้มีอำนาจอย่างเป็นทางการ (The Formal Authority) ผู้สอนต้องจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อสร้างประสบการณ์ให้ผู้เรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน และตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด
3. ผู้แทนสังคม (The Socializing Agent) บทบาทของผู้สอนจะมีมากกว่าการเป็นผู้สอนเพียงอย่างเดียว แต่จะเป็นตัวแทนของคุณค่า ข้อเท็จจริง มาตรฐาน กระบวนการ กิจกรรม และความสนใจในสาขาวิชาผู้สอนด้วย
4. ผู้อำนวยความสะดวก (The Facilitator) ผู้สอนควรช่วยเหลือผู้เรียน โดยการชี้แนะแหล่งวิทยาการต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน ให้คำแนะนำและแนะแนวทางช่วยกระตุ้นผู้เรียนให้มีการพัฒนาตนเอง
5. ผู้เป็นแบบอย่าง (The Role Model) ผู้สอนจะต้องแสดงภาพลักษณ์ที่เหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ควรแสดงบุคลิกลักษณะและความมั่นใจในตัวเองออกมาในระหว่างการสอน
6. ผู้เป็นมนุษย์ (The Person) พี่ระลึกอยู่เสมอว่าตัวเองเป็นมนุษย์ทั้งในและนอกห้องเรียน ต้องทำให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นและกระตุ้นให้เขาแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกร้อยอย่างแท้จริงออกมา

### งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนด้านอาจารย์ผู้สอน

ได้มีผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ดังนี้ กาดเซลลา (พนม หวัดสว่าง. 2542: 19; อ้างอิงจาก Gadzella.1974: 9) ได้วิจัยเรื่องอาจารย์ในอุดมคติของนักศึกษาในวิทยาลัยรัฐวอชิงตันตะวันตก (Western Washington State College) โดยใช้แบบสอบถาม ถามนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 300 คน ผลการวิจัยพบว่าลักษณะที่สำคัญที่สุดของอาจารย์ในอุดมคติของนักศึกษาตามลำดับความสำคัญ 5 ด้าน ได้แก่

1. มีความสนใจและกระตือรือร้นในวิชาที่สอน
2. สามารถที่จะอธิบายเรื่องราวต่างๆ ได้อย่างชัดเจนในสภาพที่ผู้เรียนมีความแตกต่างกัน
3. มีความรู้ดีทั้งเนื้อหาวิชาและเหตุการณ์ปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอน
4. วัดผลด้วยความรอบคอบและยุติธรรมในการให้เกรด
5. วางแผนการสอน กำหนดหัวข้อการเรียนอย่างมีระบบ ตลอดจนมีรายชื่อหนังสือ

ประกอบการเรียน

สำหรับลักษณะอาจารย์ที่นักศึกษาเห็นว่ามีค่าน้อยที่สุด คือ การที่อาจารย์เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรมหรือโครงการต่าง ๆ และทำการวิจัย แต่งตำรา หรือเขียนบทความ นอกจากนี้จากการศึกษางานวิจัยของ จันท์เพ็ญ หงษ์ทอง (2545: 33) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ ตามทัศนะของนิสิตแพทย์ พบว่าอาจารย์เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากเป็นผู้ให้การสนับสนุน แนะนำ กระตุ้น และเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถทางวิชาการและวิชาชีพได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ ชิวภัทร ธรรมเกษร. (2552: 116) ได้ศึกษาทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต พบว่านักศึกษามีทัศนะต่อการเรียนการสอนว่ามีความเหมาะสมในระดับมากและเพื่อให้อาจารย์ผู้สอนมีศักยภาพมากยิ่งขึ้น จึงควรนำผลการประเมินการสอนของอาจารย์แจ้งให้อาจารย์รับทราบเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการสอนให้มีศักยภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ สุพรรณณี เพชระ. (2552: 98-99) ได้ศึกษาทัศนะของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง พบว่า นิสิตมีทัศนะต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง ด้านผู้สอนว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนด้านผู้สอนมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมให้ผู้สอนใช้เทคนิควิธีสอน อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และสอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียน ควรนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน นอกจากนี้ควรมีการจัดอบรมสัมมนา หรือการศึกษาดูงานนอกสถานที่ให้แก่ผู้สอน เป็นการเพิ่มศักยภาพของผู้สอนและเพื่อให้ผู้สอนนำความรู้และประสบการณ์ด้านนั้นๆ มาถ่ายทอดแก่ผู้เรียนต่อไป

สรุปได้ว่า อาจารย์ คือผู้ที่มีบทบาทสำคัญในองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนทั้งในเรื่องการสอน การเอื้ออำนวยความสะดวก การให้คำปรึกษา สนับสนุน ชี้แนะแนวทาง และเป็น

แม่แบบที่ดีหากผู้สอนมีคุณภาพ ทั้งในความรู้ วิธีการสอน และด้านบุคลิกภาพ ย่อมจะทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้ด้วยดีและส่งผลกระทบต่อคุณภาพบัณฑิตที่ดีด้วยเช่นเดียวกัน

ด้านกระบวนการเรียนการสอน ได้มีผู้ให้ความหมายของกระบวนการเรียนการสอนในลักษณะต่างๆ ดังนี้

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (ชีวภัทร ชรรณเกษร. 2552: 33; อ้างอิงจาก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. 2551) ให้ความหมายว่ากระบวนการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการที่อาจารย์ใช้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะตลอดจนความสามารถในการศึกษาด้วยตนเอง

พิมพันธ์ เตชะคุปต์ (2554: ออนไลน์) ให้ความหมายว่า กระบวนการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนการสอนอย่างเป็นขั้นตอนหรือการใช้วิธีการต่างๆ ที่ช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ ที่ประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินการ การประเมินผล และการนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงและพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้

ทิตินา แชมมณี (2552: 383) กล่าวว่า วิธีการสอนเป็นกระบวนการ หรือขั้นตอนในการดำเนินการสอน วิธีสอนแบบใดแบบหนึ่งก็คือขั้นตอนในการดำเนินการสอน ซึ่งมีองค์ประกอบและขั้นตอนสำคัญอันเป็นลักษณะเด่นหรือแก่นสำคัญของวิธีสอนแต่ละวิธี เพื่อช่วยให้สามารถใช้วิธีได้อย่างเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของวิธีนั้นๆ โดยวิธีสอนมีให้เลือกหลากหลายผู้สอนควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับบทเรียนและจุดมุ่งหมาย เพราะนอกจากจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนแล้วยังช่วยให้บทเรียนมีความน่าสนใจและจูงใจให้ผู้เรียนสนใจเพิ่มขึ้นด้วย และการ์ดเนอร์ (Gardner. 1985: 7-8; อ้างอิงจาก ศิลป์ชัย เทศนา. 2554: ออนไลน์) ได้กล่าวถึงผู้สอนและวิธีการสอนของผู้สอนว่ามีบทบาทสำคัญขณะอยู่ในห้องเรียน ที่จะก่อให้เกิดเจตคติต่างๆ ในตัวผู้เรียนหากผู้สอนมีทักษะการสอนภาษาที่เก่งและสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้สึกอยากเรียน ตลอดจนมีวิธีการสอนที่ดึงดูดใจ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีในการเรียนได้

นอกจากนี้อัจฉรา วัฒนาณรงค์ (2551: 49) สรุปว่า วิธีสอน คือ วิธีการที่ผู้สอนใช้ในการถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจนคติ ซึ่งจะสังเกตได้จากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนหลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการแล้ว การเรียนการสอนแต่ละครั้งจึงต้องมีหลักในการพิจารณาเลือกวิธีที่เหมาะสม คือ เลือกตามลักษณะเนื้อหาวิชา เลือกตามความสามารถของผู้สอน เลือกตามทรัพยากรที่มีอยู่ เลือกโดยพิจารณาหลักการของการเรียนรู้สำหรับธรรมชาติของเนื้อหาและแต่ละวิชานั้นจะมีเนื้อหาภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ การเลือกเทคนิควิธีสอนที่เหมาะสมจึงต้องมีการพิจารณา

สรุปได้ว่า กระบวนการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนด้วยรูปแบบวิธีการต่างๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินการ การประเมินผล และนำผลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับผู้เรียน

### ความสำคัญของกระบวนการเรียนการสอน

ปัจจุบันประเทศไทยได้ตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนอย่างมาก เนื่องจากความที่ปรากฏในพระราชบัญญัติฯ กำหนดให้รูปแบบการเรียนการสอนเปลี่ยนไปโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และต้องบูรณาการให้ผู้เรียนมีความรู้ คุณธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม โดยได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการคือ “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและสติปัญญา ความรู้ คุณธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” นอกจากนี้ยังได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้คือ “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มีกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตลอดจนจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจ” พันธศักดิ์ พิศาวรัมย์; วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และ ทิพยรัตน์ สีเพชรเหลือง (2543: 1-2) นอกจากนี้ นาราวดี ศิริโรจน์ (2543: 8) และอรทัย บุญช่วย (2542: 24) ให้ความหมายที่สอดคล้องกันว่า การเรียนการสอนเป็นการจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน การจัดทำแผนการสอน การจัดชั้นเรียน การจัดหาอาจารย์เข้าสอน การจัดบริการอุปกรณ์การเรียนการสอน การใช้วิธีสอน และเทคนิคการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้สรุปได้ว่า กระบวนการเรียนการสอนมีความสำคัญ คือ ทำให้การจัดการศึกษาดำเนินไปได้ด้วยดี เพราะมีทิศทางในการสอน โดยได้กำหนดวัตถุประสงค์ การจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ วิธีสอน เทคนิคการสอน การใช้สื่ออุปกรณ์การสอน ตลอดจนการวัดและประเมินผล จึงทำการเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้

### หลักกระบวนการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรคำนึงถึงหลักการดังนี้ (อาภรณ์ ใจเที่ยง. 2546: 73-76)

1. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร หลักสูตรฉบับปัจจุบันมีความมุ่งหวังให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข บนพื้นฐานของความเป็นไทย สามารถค้นคว้าแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นคนใฝ่เรียน และรักการเรียนรู้ ผู้สอนจึงต้องสอนวิธีคิด วิธีการทำวิธีการแก้ปัญหา และสอนอย่างมีลำดับขั้นตอนที่มีประสิทธิภาพ จัดกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะตามที่หลักสูตรมุ่งหวัง
2. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การสอน กล่าวคือ ผู้สอนต้องพิจารณาว่าจุดประสงค์การสอนในครั้งนั้นมุ่งเน้นพฤติกรรมด้านใด
3. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องและเหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน
4. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับลักษณะของเนื้อหาวิชา

5. จัดกิจกรรมให้มีลำดับขั้นตอน เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง ไม่สับสน และสามารถโยงความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่เรียนได้
6. จัดกิจกรรมให้น่าสนใจ โดยใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม
7. จัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก
8. จัดกิจกรรมโดยใช้วิธีการที่ทำทลายความคิดความสามารถของผู้เรียน
9. จัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายให้เหมาะกับสถานการณ์
10. จัดกิจกรรมโดยให้มีบรรยากาศที่รื่นรมย์ สนุกสนาน และเป็นกันเอง
11. จัดกิจกรรมแล้วต้องมีการวัดผลการใช้กิจกรรมนั้นทุกครั้ง เพื่อค้นหาข้อดีข้อบกพร่อง แล้วนำผลไปปรับปรุงแก้ไขสำหรับใช้ในครั้งต่อไป

นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (2554: ออนไลน์) ได้กล่าวถึง หลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบต่าง ๆ ให้กับผู้เรียนตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไว้ดังนี้ด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง จะต้องจัดให้มีองค์ประกอบการเรียนรู้ครบทั้ง 3 ส่วน ได้แก่ 1) การรับรู้ คือ การแสวงหาและการรับข้อมูล ข้อความจากประสบการณ์สัมผัสต่าง ๆ 2) การบูรณาการความรู้ เป็นการนำข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ใหม่มาคิด มาทำความเข้าใจ และการเชื่อมโยงกับประสบการณ์ความรู้เดิม เพื่อขยายหรือสร้างความรู้ และ 3) การประยุกต์ใช้ คือ การนำความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหาหรือทำงานในชีวิตประจำวัน

สรุปได้ว่า หลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรคำนึงถึง ความสอดคล้องของหลักสูตร ลักษณะเนื้อหาวิชา จุดประสงค์การสอน รวมไปถึง วัย ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน โดยมีลำดับขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เชื่อมโยงเนื้อหาที่เรียนและใช้สื่อ เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งมีการวัดผลการใช้กิจกรรมนั้น ๆ ทุกครั้ง เพื่อนำผลไปปรับปรุงแก้ไขสำหรับใช้ในครั้งต่อไป

### แนวโน้มของการเรียนการสอน

ปัจจุบันได้มีการค้นคว้าและวิจัยนำเสนอรูปแบบของการเรียนรู้การสอนที่ปรับเปลี่ยนเพื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผลมากขึ้น ดังจะเห็นได้ว่าหลายประเทศหันมาสนใจในเรื่องของการพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียนโดย วิลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544: 23-25) มีหลักการคือ

1. การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life long learning) คือ การให้ผู้เรียนได้เห็นความสำคัญของการที่จะต้องเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนางานและพัฒนาศักยภาพไปตลอดชีวิต เนื่องจากศาสตร์ทุกสาขามีการพัฒนาไปอย่างไม่หยุดยั้ง ทุกประเทศมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนได้มีโอกาสพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองตลอดเวลา เนื่องจากการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ก้าวไปไกล และมีการปรับเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว หากผู้ใช้ไม่สามารถปรับตัวให้ทันต่อเทคโนโลยี ก็จะทำให้องค์กรนั้นไม่สามารถพัฒนาได้ทันสมัย มีผลต่อประเทศชาติด้วย เนื่องจาก



ปัจจุบันเป็นยุคของสังคมการเรียนรู้ ถ้าคนในสังคมเข้าใจปรัชญาและหลักการของเรียนรู้ตลอดชีวิต แต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะสนับสนุนให้คนในองค์กรได้มีพัฒนาการอบรมตลอดเวลาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในด้านของการผลิตหรือด้านต่างๆ มีผลกระทบต่อองค์กรเป็นอย่างมาก คนในองค์กรจำเป็นต้องรับรู้เพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงให้ได้ทันต่อเหตุการณ์

2. การเรียนรู้ทางไกล (Distance Learning) คือ การที่ศาสตร์ทุกสาขาได้เอื้อให้ผู้เรียนทุกระดับทุกชนชั้น ไม่จำเป็นต้องเดินทางมาสู่สถาบันเพื่อรับการศึกษา แต่สามารถศึกษาเรียนรู้อยู่กับบ้านหรือที่ทำงานโดยผ่านสื่อต่างๆ ซึ่งอาจเป็นเอกสาร ตำรา โทรศัพท์ วิทยุทัศน์ หรือเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เป็นต้น เป็นการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เคยเรียนแต่ดั้งเดิมที่ต้องมาเรียนยังสถานที่ที่จัดการศึกษาให้ แต่ในอนาคตการเรียนรู้ทางไกล จะมีบทบาทมากขึ้น เนื่องจากความพร้อมทางเทคโนโลยี และความต้องการของผู้เรียนมีระดับกว้างขวางขึ้นผู้เรียนอาจจะเรียนในสถานที่หนึ่งผู้สอนสอนอยู่ในอีกแห่งหนึ่ง แต่สามารถมองเห็นกันผ่านจอภาพและสามารถอภิปรายโต้ตอบกันได้ เมื่อมีคำถามหรือมีกิจกรรมอภิปราย

3. การเรียนเพื่อให้รู้ว่าเรียนอย่างไร (Learning how to learn) ผู้สอนจะต้องชี้แนะให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการ ที่จะได้ความรู้มาด้วยการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-directed learning) และรู้กระบวนการที่จะแสวงหาความรู้ในรูปแบบต่างๆ เนื่องจากเมื่อผู้เรียนรู้วิธีการแล้วก็จะสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ โดยเฉพาะในยุคข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่รอบๆ ตัวของผู้เรียน จึงจำเป็นที่จะแนะแนวทางผู้เรียนว่า ควรจะมีวิธีแสวงหาความรู้ และรับความรู้มาได้อย่างไร

4. การเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student-centered learning) คือ การเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการเรียน เลือกรูปแบบของการเรียน “เรียนเชิงรุก” หาความรู้ด้วยตนเองจากเอกสาร เพื่อน แหล่งความรู้ สิ่งแวดล้อมโดยมีอาจารย์เป็นผู้ชี้แนะ ในการเรียนนั้นผู้เรียนจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน มีกระบวนการคิดการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล และมีหลักวิชาการรองรับ ผู้เรียนสามารถสังเคราะห์ วิเคราะห์ เรียบเรียง ประมวล และรายงานข้อค้นพบได้ โดยที่ผู้สอนมีส่วนร่วมในการจัดการให้เกิดการเรียนรู้ ให้แหล่งข้อมูลเสนอแนะวิธีการให้ความช่วยเหลือผู้เรียนแก้ไขข้อเข้าใจผิด ติดตาม และประเมินผลผู้เรียนในรูปแบบหลากหลาย ทั้งการให้ผู้เรียนประเมินตนเองให้กลุ่มประเมินร่วมกัน การประเมินจากผลงานและการประเมินจากข้อทดสอบ

5. การเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information technology-based instruction) ปัจจุบันอุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์เข้ามามีบทบาทในการเรียนการสอนเป็นอย่างมากทั้งอุปกรณ์ที่เป็นเครื่องมือ เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องฉายภาพจากคอมพิวเตอร์ แผ่นซีดีรอม เครื่องเปิดภาพและเสียงจากแผ่น เครื่องที่นำภาพวีดิทัศน์หรือสไลด์ลงในคอมพิวเตอร์ เป็นต้น อุปกรณ์เหล่านี้ช่วยให้ผู้เรียนเห็นภาพชัดเจน เข้าใจแจ่มแจ้งชัดเจนขึ้น เพราะสามารถได้ยิน เห็นภาพ ภาพก็เคลื่อนไหวได้ เมื่อดูไม่ทันก็สามารถย้อนภาพไปศึกษาใหม่ได้ หรือทำสำเนาจากแบบเรียนนั้นได้

ผู้สอนจะต้องพิจารณาระบบการสอน โดยวิเคราะห์สถานการณ์ สาระการสอน สภาพนิสิต ดังนั้นการเลือกวิธีการสอน จึงขึ้นอยู่กับการวางแผนการสอนของผู้สอนว่ามีวัตถุประสงค์อย่างไร การเลือกวิธีการสอนนั้น ในแต่ละบทเรียน หรือชั่วโมงสอนชั่วโมงหนึ่งอาจใช้วิธีการสอนหลายๆ แบบก็ได้

ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาสาระที่จะสอน วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544: 19-21) แบ่งวิธีการสอนในระดับอุดมศึกษาไว้ ดังนี้

1. ปาฐกถา คือ การถ่ายทอดความรู้ ความคิด ทศนคติ สารระข้อมูลจากหัวข้อที่กำหนดให้ อย่างพิถีพิถัน มีระบบในการเรียบเรียงสาระที่นำมาพูด ลักษณะการพูดเป็นพิธีการและเป็นการเสนอความรู้หลักจากผู้เชี่ยวชาญด้านนี้โดยเฉพาะ
2. บรรยาย คือ การถ่ายทอดความรู้ ความคิด ในหัวข้อที่กำหนดโดยมีวิธีการพูดที่เป็นกันเองมากกว่าการปาฐกถา ผู้พูดอาจใช้อุปกรณ์ประกอบการพูดหรืออาจใช้วิธีการสอนอื่น ๆ ประกอบการสอนแบบบรรยายก็ได้ อาจารย์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จะให้การบรรยายเป็นหลัก เนื่องจากสามารถคลุมเนื้อหาสาระให้เป็นไปตามหลักสูตรได้อย่างเต็มที่
3. การอภิปรายอนุกรม คือ การจัดผู้ทรงคุณวุฒิผู้มีความเชี่ยวชาญในแต่ละด้าน ให้หัวข้อที่เรียงลำดับกัน ประกอบด้วย 4-5 คน พูดเรียงลำดับหัวข้อ
4. การอภิปรายเป็นคณะ คือ การจัดให้วิทยากรพูดในหัวข้อเดียวกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้ฟังความคิดเห็นที่หลากหลาย
5. การสอนโดยใช้โทรทัศน์ ใช้ในการสอนที่มีนิสิตนักศึกษาจำนวนมากเพื่อประหยัดเวลา ในการสอน ผู้สอนอาจจะสอนโดยวิธีการบรรยาย หรือการสาธิตประกอบการบรรยายลงเทปโทรทัศน์ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาไปพร้อม ๆ กัน
6. การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผู้สอนอาจนำเสนอสาระของรายวิชาผ่านทางคอมพิวเตอร์ มีภาพเคลื่อนไหวที่มีสีสันสวยงาม เพื่อให้ผู้เรียนเห็นและเข้าใจสาระของการสอนมากขึ้น
7. การอภิปรายกลุ่มย่อย เป็นการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนในด้านการฝึก การค้นคว้า การคิด การเขียน การเสนอความคิดการรับฟัง และการทำงานร่วมกัน เป็นการเรียนแบบศึกษา ค้นคว้าอภิปราย และนำเสนอรายงาน
8. การสัมมนา คือ การที่ผู้สอนและผู้เรียนได้วางแผนการเรียนการสอนร่วมกัน โดยกำหนดหัวข้อที่จะศึกษาร่วมจากการที่ผู้สอนจะให้ข้อมูลความคิด ทฤษฎีพื้นฐานซึ่งจะจัดในรูปของวิทยากรมา แสดงปาฐกถาหรือบรรยาย จากนั้นเป็นการค้นคว้าด้วยตนเอง การอภิปรายกลุ่มย่อย ตลอดจนเสนอ ผลการศึกษาค้นคว้า
9. การศึกษาเฉพาะกรณีหรือโครงการ เป็นการเรียนการสอนที่มุ่งให้นิสิตนักศึกษาในกลุ่มย่อยได้มีโอกาสศึกษาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ เพื่อหาข้อมูลมาตัดสิน วินิจฉัย หรือแก้ไขปัญหา
10. การฝึกปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียนยิ่งขึ้น การสอนภาคปฏิบัติจำเป็นต้องแบ่งเป็นกลุ่มย่อย เพื่อประสิทธิภาพในการควบคุมดูแลให้ผู้เรียนปฏิบัติได้ถูกต้องและได้ผลมากยิ่งขึ้น
11. การสาธิต การศึกษาหลายกรณีจำเป็นต้องสาธิตให้นิสิตนักศึกษาดูเป็นตัวอย่าง เช่น สาธิตการขาย
12. การสอนเป็นรายบุคคล เป็นการสอนที่เน้นการพัฒนาของผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลัก

13. การสอนแบบโปรแกรม เป็นการจัดบทเรียนสำเร็จรูปซึ่งอาจจะอยู่ในรูปตำราแบบเรียนหรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์ก็ได้ การสอนแบบนี้ผู้สอนต้องเตรียมบทเรียนสำเร็จรูปไว้ให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง

14. การฝึกประสบการณ์ตรง การสอนโดยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงมีความจำเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะในการศึกษาสาขาวิชาชีพ วิธีการสอนแบบนี้จึงต้องเป็นการนิเทศชี้แนะ

สรุปได้ว่า การสอนมีหลากหลายรูปแบบ ทั้งนี้ไม่มีวิธีการสอนแบบใดดีที่สุด จึงเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะผสมผสานวิธีการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและเหมาะสมกับผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุด จึงจะทำให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์

### ลักษณะวิธีการสอนที่ดี

บวร เทศารินทร์ (2554: ออนไลน์) ได้กล่าวถึงการสอนที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. มีการส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนด้วยการกระทำ การได้ลงมือทำจริงให้ประสบการณ์ที่มีความหมาย
2. มีการส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนด้วยการทำงานเป็นกลุ่ม ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. มีการตอบสนองความต้องการของผู้เรียน เรียนด้วยความสุข ความสนใจ กระตือรือร้นในการทำกิจกรรมต่างๆ
4. มีการสอนให้สัมพันธ์ระหว่างวิชาที่เรียนกับวิชาอื่นๆ ในหลักสูตรเป็นอย่างดี
5. มีการใช้สื่อการสอน จำพวกโสตทัศนวัสดุ เพื่อสร้างความสนใจ ช่วยผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น
6. มีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อสร้างความสนใจ ผู้เรียนสนุกสนาน ได้ลงมือปฏิบัติจริงและดูผลการปฏิบัติของตนเอง
7. มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดอยู่เสมอ ด้วยการซักถาม หรือให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ
8. มีการส่งเสริมความคิดริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมการคิดทำสิ่งใหม่ๆ ที่ดีมีประโยชน์ไม่เลียนแบบใคร
9. มีการใช้การชักจูง ในระหว่างเรียน เช่น รางวัล การชมเชย คะแนนแข่งขัน เครื่องเชิดชูเกียรติ การลงโทษ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความสนใจ ตั้งใจ ขยัน หมั่นเพียรในการเรียน
10. มีการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นมีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น ยกย่องความคิดเห็นที่ดี ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมกับผู้สอน
11. มีการสร้างความสนใจก่อนลงมือทำการสอนเสมอ

12. มีการประเมินผลตลอดเวลา โดยวิธีการต่างๆ เช่น การสังเกต การซักถาม การทดสอบ เพื่อให้แน่ใจว่าการสอนของผู้สอนตรงตามวัตถุประสงค์มากที่สุด

นอกจากนี้วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544: 72) กล่าวถึง วิธีการสอนที่ดี ต้องรวมถึง การที่ผู้สอนรู้จักวิธีการถ่ายทอดความรู้ ความคิดให้ผู้เรียน โดยวิธีการแตกต่างกันออกไปอย่าง เหมาะสมและน่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนได้ความรู้ ความคิด ตามความมุ่งหมายของผู้สอน นอกจากนี้ก็ ควรมีความเข้าใจต่อผู้เรียน ตลอดจนจนความศรัทธาในวิชาชีพอาจารย์อีกด้วย

สรุปได้ว่า วิธีการสอนที่ดี ควรมีลักษณะที่ผู้สอนเป็นผู้ส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ คิด เป็น ทำเป็น อย่างริเริ่มสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้กล้าแสดงความคิดเห็น ผู้สอนควรใช้สื่อการสอนและ กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น และมีการประเมินผลเป็นระยะๆ เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้มากน้อยเพียงใด

### แนวทางการพัฒนาการสอนระดับอุดมศึกษา

สำหรับการพัฒนาการสอนระดับอุดมศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้สอนจะต้องพิจารณาระบบการ สอน โดยวิเคราะห์สถานการณ์ สาระการสอน สภาพผู้เรียน ดังนั้นการเลือกวิธีการสอนจึงขึ้นอยู่กับ การวางแผนการสอนของผู้สอน ว่ามีวัตถุประสงค์อย่างไร วิธีการสอนนั้นในบทเรียนหนึ่งหรือชั่วโมง สอนชั่วโมงหนึ่ง อาจใช้วิธีการสอนหลาย ๆ แบบก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาสาระที่จะสอน ผู้สอนควร ตั้งคำถามตนเองเสียก่อนว่า (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2544: 72)

1. สอนทำไม ผู้สอนจะต้องทราบวัตถุประสงค์ของการสอนว่าจะสอนไปทำไม ให้ผู้เรียนได้ อะไรบ้าง เช่น ต้องการให้มีทักษะในการขายของในห้างสรรพสินค้าได้ เมื่อทราบวัตถุประสงค์ ผู้สอนก็ จำเป็นจะต้องจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ถ้าจะให้ความรู้เป็น พื้นฐาน ผู้สอนต้องวางแผนให้ผู้เรียนได้เรียนทฤษฎีเพื่อปูพื้นฐานความรู้ความคิดตามที่กำหนดไว้ การสอนจึงต้องจัดการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระดังกล่าว

2. สอนใคร ผู้สอนควรรู้จักผู้เรียนว่ามีพื้นฐานอย่างไร อุปนิสัยใจคอ ธรรมชาติของผู้เรียน เพื่อพยายามจัดการเรียนการสอนให้เข้ากับสภาพของผู้เรียน เช่น ผู้เรียนเป็นวัยรุ่นนั่งอยู่เฉยๆ ไม่ได้ นาน ก็จะต้องจัดบรรยากาศของการเรียนให้มีการเคลื่อนไหวกันได้บ้าง จัดให้มีการอภิปรายกลุ่ม แข่งขันตอบปัญหา เล่นเกมส์ ทำแบบฝึกหัด อ่านบทเรียนสำเร็จรูป หรือสรุปเขียน

3. สอนอะไร ผู้สอนจะต้องทราบว่าเนื้อหาสาระที่จะสอนนั้นครอบคลุมหัวข้อใดบ้างกับ หลักสูตรที่วางไว้หรือไม่ และผู้เรียนควรได้รับความรู้ความคิด หรือทักษะใด จากบทเรียนนั้นๆ ผู้สอน จะต้องพยายามศึกษาเนื้อหาสาระของรายวิชา พยายามจัดลำดับของสาระการสอนให้น่าสนใจไม่ยาก เกินไป ไม่ง่ายเกินไป ได้ประโยชน์และมีส่วนสัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน

4. สอนอย่างไร การเตรียมวิธีการสอนโดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นหลัก จำเป็นต้องจัดเนื้อหา สาระให้สอดคล้องกับรายวิชานั้น ๆ ในบางกรณีจะต้องสอนแบบบรรยาย เช่น การให้ความรู้หลักหรือ ทฤษฎีสำคัญ ๆ แต่เนื้อหาสาระบางอย่างต้องใช้วิธีการฝึกความคิด และการตัดสินใจ ซึ่งน่าจะทำได้ใช้

การอภิปรายหรือการเรียนรู้กลุ่มย่อยมากกว่าวิธีอื่น การเลือกวิธีการสอนนั้นหมายรวมไปถึงการกะเวลาให้สอดคล้องกับบทเรียน ตลอดจนการเลือกใช้วัสดุทัศนูปกรณ์ประกอบการเรียนที่เหมาะสม ชัดเจนและน่าสนใจอีกด้วย

5. สอนแล้วได้อะไร การเตรียมแผนที่จะประเมินผลการสอนไปแล้ว ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลง พฤติกรรมหรือพัฒนาความรู้ ความคิด ทักษะคติ หรือทักษะตามที่อาจารย์สอนหรือไม่วิธีการวัดผลอาจมีหลายวิธีผู้สอนจึงควรเตรียมแผนที่จะคิดวิธีการประเมินผลไว้ล่วงหน้านอกจากนี้ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537: 70) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการสอนว่าในการพัฒนารูปแบบการสอนให้มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องทำการศึกษาวิเคราะห์ห้องค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ จุดประสงค์ของการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน การเลือกใช้วิธีสอนวิธีการวัดและประเมินผล สรุปได้ว่า แนวทางในการพัฒนาการสอนระดับอุดมศึกษา ผู้สอนจะต้องพิจารณาระบบการสอน โดยวิเคราะห์สถานการณ์ สาระการสอน สภาพผู้เรียน แล้วจึงเลือกวิธีการสอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการวางแผนการสอน และวัตถุประสงค์ของการสอน ซึ่งก็เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการ เกิดการเรียนรู้และทักษะวิชาชีพนั้นๆ

#### แนวคิดในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน

แนวคิดในการในการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี ดังนี้ (พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย; วัลลภา เทพหัสติน ณ อยู่ธยา; และ ทิพยรัตน์ สีเพชรเหลือง. 2543: 92)

1. การเรียนการสอนที่ลดการบรรยายเน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน
2. มีวิธีการสอนที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติเนื้อหาวิชา และระดับของผู้เรียน โดยเฉพาะในระดับปริญญาตรีที่เน้นการเรียนแบบมุ่งให้เกิดความคิดวิเคราะห์ วิจัยญาณ และทักษะการแก้ปัญหา ตลอดจนทักษะในการกลั่นกรองหรือย่อย ข้อความที่ได้อาจการเรียนรู้
3. ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนมากขึ้น ได้แก่ การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ การใช้อินเทอร์เน็ต การจัดการสอนกึ่งมหาวิทยาลัยเสมือนจริง

4. จัดให้มีรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายแก่ผู้เรียนตามความสนใจและความถนัดทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ซึ่งเน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต

นอกจากนี้ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543: 24) กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนการสอน มุ่งให้ผู้สอนนำไปพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้เรียน ดังนี้

1. กิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียนด้านมนุษยสัมพันธ์
2. กิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียนด้านวิทยาศาสตร์และมิติสัมพันธ์
3. กิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียนด้านเหตุผลคณิตศาสตร์
4. กิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียนด้านภาษา

5. กิจกรรมศูนย์วิทยุเป็นการเป็นแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน

6. กิจกรรมการวัดและประเมินผลที่เสริมสร้างศักยภาพผู้เรียน

สรุปได้ว่า กระบวนการเรียนการสอน ควรเน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ลดการบรรยาย มีวิธีการสอนและใช้สื่อที่หลากหลาย ทั้งนี้ควรเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างศักยภาพผู้เรียนด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านวิทยาศาสตร์และมิติสัมพันธ์ ด้านเหตุผลคณิตศาสตร์ ด้านภาษา พร้อมทั้งมีการวัดและประเมินผลที่เสริมสร้างศักยภาพผู้เรียน

### งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนด้านกระบวนการเรียนการสอน

ได้มีผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านกระบวนการเรียนการสอน ดังนี้  
 ธวัชรัตน์ พลเจริญ (2546: 90) ศึกษาเรื่อง ทักษะของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชา ศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพบว่า ด้านการเรียนการสอน นิสิตมีทักษะที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะผู้สอนให้การเอาใจใส่และรับผิดชอบในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งมีการผสมผสานสาระความรู้ในแต่ละรายวิชา ให้การเรียนรู้แบบแก้ปัญหา ผักการวิเคราะห์หิววิจารณ์ผลงานศิลปะทั้งของตนเองและผู้อื่น รวมถึงสอนความรู้ด้านจิตพิสัยในเรื่องของการปลูกฝังด้านวินัย คุณธรรม จริยธรรม เพื่อเสริมสร้างความสามัคคี สามารถนำความรู้ความสามารถและประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ให้เห็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมส่วนรวมนอกจากนี้พนม หวัดสว่าง (2542: 64) ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ต่อหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการเพื่อเพิ่มพูนทักษะที่จำเป็นต่อความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในปัจจุบัน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและเตรียมพร้อมตลอดเวลาควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและสามารถนำเสนอความรู้ทั้งวิเคราะห์และวิจารณ์ ส่วน วิฑู ทองพวง (2542: 107-114) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยพลศึกษา กรุงเทพมหานครตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาใน 6 ด้าน คือ ด้านการบริหาร ด้านการเรียน การสอน ด้านการให้บริการนักศึกษา ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ด้านการจัดกิจกรรมนักศึกษา และด้านอาคารสถานที่ ผลการศึกษาพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษาเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และนักศึกษามีข้อเสนอแนะว่าควรเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล การทำแผนการเรียนการสอนเพื่อสอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและความต้องการของผู้เรียนตลอดจนส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีโอกาสร่วมประเมินการสอนของอาจารย์

สรุปได้ว่า กระบวนการเรียนการสอน ประกอบด้วย วิธีการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยผู้สอนจะต้องเลือกวิธีการที่เหมาะสมในการสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้ ทักษะ เจตคติ ประสบการณ์ รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์หรือกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้เกิด

ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ตามความมุ่งหมาย พร้อมทั้งบรรลุตามวัตถุประสงค์จึงจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสูงสุด

**ด้านการวัดผลและประเมินผล** ได้มีผู้ให้ความหมายของการวัดและประเมินผลในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

มีนักวิชาการหลายท่าน ได้อธิบายความหมายของคำว่า การวัดผลและการประเมินผลไว้ ดังนี้สมนึก ภัททิยธนี (2541: 1) ให้ความหมายของ การวัดผล ว่าหมายถึง กระบวนการหาปริมาณหรือจำนวนของสิ่งต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือ อย่างใดอย่างหนึ่งมาวัด ผลจากการวัดจะออกมาเป็นตัวเลข หรือสัญลักษณ์หรือข้อมูล การประเมินผล หมายถึง การตัดสิน หรือวินิจฉัยสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากการวัดผลโดยอาศัยเกณฑ์การพิจารณาอย่างใดอย่างหนึ่ง ส่วน ไพศาล หวังพานิช (2535: 4) ได้กล่าวว่า การวัดและประเมินผลเป็นกระบวนการติดตามผลการปฏิบัติว่า ได้ผลตรงตามเป้าหมายเพียงใด การวัดผลการศึกษาทำหน้าที่โดยตรงในการตรวจสอบผลการเรียนการสอนว่าผู้เรียนเกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด ได้ผลระดับใด ผู้เรียนมีความสามารถชนิดใดบ้าง และมีสิ่งใดที่บกพร่องต้องแก้ไข และนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า การวัดผลและประเมินผล หมายถึง กระบวนการการติดตามผล การตัดสิน หรือวินิจฉัยสิ่งต่าง ๆ ว่าตรงตามเป้าหมายหรือไม่ เพียงใด โดยอาศัยเกณฑ์การพิจารณาอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งผลที่ได้จะออกมาเป็นตัวเลข สัญลักษณ์ หรือข้อมูล

### **ความสำคัญของการวัดผลและประเมินผล**

การวัดและประเมินผลเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนการสอน เพราะเป็นตัวชี้ให้เห็นข้อบกพร่อง จุดอ่อน จุดแข็งของการเรียนการสอน การวัดและประเมินที่ดีเปรียบเสมือนคำติชมในเชิงสร้างสรรค์ที่ให้กับผู้สอน ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้มองเห็นร่วมกันว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นเป็นอย่างไร (อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. 2531: 1) ในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา รัฐจะต้องดำเนินการปฏิรูปหลักสูตร ระบบการเรียนการสอนและการประเมินผู้เรียน ให้บังเกิดผลตามสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษา ประกอบกับกระแสโลกาภิวัตน์และการแข่งขันทางเศรษฐกิจในสังคมนานาชาติมีมากขึ้น การผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ มีคุณธรรม มีความรู้ความสามารถ มีความคิดสร้างสรรค์ และมีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของสังคมและประเทศชาติจึงเป็นสิ่งจำเป็น กระบวนการสำคัญประการหนึ่งที่จะส่งผลต่อคุณภาพของการผลิตบัณฑิต คือการสร้างกระบวนการทัศน์ของการวัดและการประเมิน ให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษา (ส.วาสนา ประवालพฤกษ์; จริยา หาสิตพานิชกุล; และ อาภรณ์ บางเจริญพรพงศ์. 2543: 6)

สรุปได้ว่า การวัดผลและประเมินผลเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนการสอน เพราะเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นข้อบกพร่อง จุดด้อย จุดเด่นของการเรียนการสอน ซึ่งก็เสมือนกระจกที่สะท้อนเงาออกมาตามความเป็นจริง และนำสิ่งสะท้อนที่ได้มาพิจารณา ปรับปรุงและแก้ไขในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

### หลักการวัดผลและประเมินผล

ไพศาล หวังพานิช (2535: 11-15) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์ที่ถือเป็นหลักการของการวัดและประเมินผล ดังนี้

1. วัดให้ตรงกับวัตถุประสงค์ ในการวัดแต่ละครั้งต้องมั่นใจว่าสามารถวัดสิ่งที่ต้องการจะวัดได้อย่างแท้จริง

2. ใช้เครื่องมือที่ดี ในการวัดแต่ละครั้งย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้เป็นอย่างมาก ถ้าเครื่องมือมีคุณภาพดี ผลการวัดย่อมดีเชื่อถือได้ ถ้าเครื่องมือไม่ดี ไม่แน่นอน ผลการวัดก็ย่อมผิดพลาดคลาดเคลื่อนเหมือนตาชั่งที่ไม่ดี ย่อมบอกน้ำหนักไม่ตรง เป็นต้น

3. มีความยุติธรรม ในการวัดผลการศึกษา การที่จะนำผลการวัดมาเปรียบเทียบกันในกลุ่มหรือจะนำไปเทียบกับมาตรฐานอย่างอื่น เพื่อจะตัดสินระดับสูงต่ำของความสามารถในการเรียนของผู้เรียนและจะต้องเป็นผลการวัดที่ได้จากการวัดที่ยุติธรรมกับทุกคน

4. แปลผลได้ถูกต้อง ผลการวัดที่ได้ในแต่ละครั้งเพื่อนำผลที่ได้ดังกล่าวไปใช้อธิบายหรือเปรียบเทียบกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะกระทำได้ถูกต้องเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์ที่ใช้และความสมเหตุสมผลว่ามีมากน้อยเพียงใด โดยทั่วไปแล้วมักจะมีการแปลผลการสอบอยู่ 2 ลักษณะ คือ แปลโดยเปรียบเทียบผลการวัดภายในกลุ่มของผู้เรียนกับเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่มีอยู่ การแปลผลในลักษณะใดก็ตาม จำเป็นต้องคำนึงถึงเสมอว่าจะแนะนำหรือผลการวัดที่ได้นั้นใช้แทนคุณลักษณะใดของผู้เรียน ผลการวัดนั้นมีความละเอียดเพียงใด เป็นผลการวัดที่มีอยู่ในระดับใด มีหน่วยเท่ากันหรือไม่ ความคลาดเคลื่อนของผลการวัดมีมากน้อยเพียงใด

5. ใช้ผลการวัดได้คุ้มค่า การวัดผลที่ดีมิได้มีความมุ่งหมายแต่เพียงการตรวจสอบความสามารถของผู้เรียนว่ามีคุณภาพเป็นเช่นไร ได้หรือตกเท่านั้น ควรจะมุ่งหวังที่จะค้นหาความเด่นหรือด้อยของผู้เรียน เพื่อจะได้พัฒนาหรือปรับปรุงความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนให้ดีขึ้นดังนั้นในการวัดผลแต่ละครั้งควรจะได้้นำผลที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ คุ้มค่าของการลงทุนและสอดคล้องกับความมุ่งหมายที่แท้จริงของการวัดผล

สอดคล้องกับ สมนึก ภัททิยธนี (2541: 16-17) ได้กล่าวถึงหลักการวัดและประเมินผลดังนี้

1. ต้องวัดให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน กล่าวคือ การวัดผลจะเป็นสิ่งตรวจสอบผลจากการสอนของผู้สอนว่า ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายการสอนมากน้อยเพียงใด

2. เลือกใช้เครื่องมือที่ดีและเหมาะสม ผู้สอนควรเลือกใช้เครื่องมือวัดที่มีคุณภาพดี เพื่อให้ผลการวัดถูกต้องแม่นยำและเชื่อถือได้มากที่สุด นอกจากนี้ต้องพยายามใช้เครื่องมือวัดหลาย ๆ อย่าง เพื่อช่วยให้การวัดถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. ระวังความคลาดเคลื่อนหรือความผิดพลาดของการวัด เมื่อจะใช้เครื่องมือชนิดใด ต้องระวังความบกพร่องของเครื่องมือหรือวิธีการวัดของผู้สอน และต้องมีความสนใจหรือฝึกทักษะในการวัดอยู่เสมอ



4. ประเมินผลการวัดให้ถูกต้อง เมื่อได้ผลการวัดออกมาแล้ว

5. ใช้ผลการวัดให้คุ้มค่า จุดประสงค์สำคัญของการวัดคือ เพื่อค้นและพัฒนาสมรรถภาพของผู้เรียน นั่นคือ ต้องพยายามค้นหาผู้เรียนแต่ละคนว่า เติบโตขึ้นในเรื่องใด และหาทางปรับปรุงแก้ไขแต่ละคนให้ดีขึ้น พร้อมทั้งหาวิธีปรับปรุงการสอนของผู้สอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า หลักในการวัดผลและประเมินผล ควรวัดให้ตรงตามวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน เลือกใช้เครื่องมือที่ดี มีคุณภาพ มีความยุติธรรม สามารถแปลผลประเมินผลได้อย่างถูกต้อง และใช้ผลการวัดให้คุ้มค่า เกิดประโยชน์ และสอดคล้องกับความมุ่งหมายที่แท้จริงของการวัดผล

### ระบบการวัดผลและประเมินผล

สมบูรณ ชิตพงศ์ (2536: 487-488) ได้แบ่งระบบการวัดและประเมินผล ดังนี้

1. ระบบอิงเกณฑ์ เป็นระบบที่มุ่งเน้นการกำหนดเกณฑ์ในการยอมรับว่าบุคคลมี

ความสามารถหรือคุณลักษณะที่ต้องการแล้วพัฒนาบุคคลให้ถึงซึ่งเกณฑ์ที่กำหนดดังกล่าว ถ้าเมื่อใดการพัฒนาบุคคลทำได้ถึงเกณฑ์ที่กำหนด ก็เป็นที่ยอมรับได้ว่าบุคคลนั้นๆ มีความสามารถหรือมีคุณลักษณะตามที่ต้องการแล้ว สิ่งที่น่ามาเป็นเกณฑ์กำหนดนั้นมีได้หลายอย่าง แต่ในกรณีของการวัดผลสัมฤทธิ์มักจะเน้นเกณฑ์ที่เป็นจุดประสงค์ในการเรียนรู้เป็นสำคัญ โดยจะกำหนดลงไปว่าผู้เรียนจะต้องมีความสามารถหรือคุณลักษณะใดบ้าง จึงจะยอมรับได้ว่าบรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ การกำหนดจุดหลักในการพัฒนาความสามารถหรือคุณลักษณะเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากสำหรับการเรียนการสอน เพราะจะทำให้ผู้สอนได้ทราบว่า จะพัฒนาบุคคลไปสู่จุดใดและสักเท่าไรจึงจะพอ บุคคลที่ถูกพัฒนาจะได้พยายามไปให้ถึงเกณฑ์กำหนดดังกล่าวเป็นการแข่งขันกับตัวเองที่จะต้องไปให้ถึงเกณฑ์ที่กำหนด สรุปได้ว่า ระบบอิงเกณฑ์มุ่งวัดและประเมินผู้เรียนว่ามีความสามารถตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด

2. ระบบอิงกลุ่ม เป็นระบบที่มุ่งเน้นการเปรียบเทียบความสามารถหรือคุณลักษณะของบุคคลโดยอาศัยกลุ่มอ้างอิงเป็นหลัก ความสำเร็จของบุคคลในระบบนี้ขึ้นอยู่กับว่า ความสามารถหรือคุณลักษณะที่ต้องการนั้น ๆ เขามีอยู่เหนือผู้อื่นมากน้อยแค่ไหน ถ้าเหนือกว่าผู้อื่นมากก็ถือว่ามีความสำเร็จในระดับสูงแต่ถ้าเหนือกว่าผู้อื่นไม่มากก็ถือว่ายังไม่ประสบผลสำเร็จจะเห็นได้ว่าถ้าในกรณีของการวัดผลสัมฤทธิ์แล้ว สภาพหรือลักษณะของกลุ่มเป็นตัวบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพของบุคคลตามเป้าหมายของหลักสูตร กล่าวสรุปได้ว่า ระบบอิงกลุ่มเป็นการเปรียบเทียบความสามารถของผู้เรียนว่าเด่นหรือด้อยกว่าผู้อื่นในกลุ่มเพียงใด

สำหรับเทคนิคการวัดและประเมินในระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย การสอบ การเสนอรายงาน การบันทึกการร่วมกิจกรรม การบันทึกประเมินตนเองในการปฏิบัติและฝึกวิชาชีพ และการนำเสนอเพื่อการสร้างองค์ความรู้ (ส.วาสนา ประवालพฤษ์; จริญญา หาสิตพานิชกุล; และ อาภรณ์ บางเจริญพรพงศ์. 2543: 58)

สรุปได้ว่า ระบบการวัดและประเมินผลทางการศึกษามี 2 ระบบ คือ ระบบอิงเกณฑ์ที่มุ่งเนื้อหาเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ และ ระบบอิงกลุ่ม ที่เชื่อว่าบุคคลมีความแตกต่างกันจึงยึดถือคนส่วนใหญ่หรือกลุ่มใหญ่ในการเปรียบเทียบ โดยพิจารณาจากคะแนนของแต่ละคนกับคะแนนของคนอื่นภายในกลุ่ม

### แนวคิดในการพัฒนาระบบการวัดผลและประเมินผล

จรรยา ชูลาภ (2554: ออนไลน์) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาและปฏิรูปการวัดผลและประเมินผล ว่า ควรเน้นการกำหนดมาตรฐานการประเมินโดยผู้สอนทั้งระบบ ถ้ามีหลักสูตรดีผู้สอนดี วิธีสอนดีก็ไม่ได้หมายความว่าการศึกษาต้องดีเพราะผู้สอนรู้แล้วอาจไม่นำไปสู่การปฏิบัติ จึงต้องมีการวัดผลและประเมินผล การประเมินภายในสถาบันการศึกษา ก็เป็นวิธีหนึ่งที่จะสะท้อนให้เห็นการจัดการศึกษามีคุณภาพหรือไม่และการประเมินภายนอกจากคนหรือองค์กรที่ไม่เกี่ยวข้องกับสถาบันการศึกษา ก็เป็นอีกระบบหนึ่งที่ยืนยันถึงประสิทธิภาพการจัดการศึกษา

นอกจากนี้ ส.วาสนา ประवालพฤกษ์; จริยา หาสิตพานิชกุล; และ อาภรณ์ บางเจริญพรพงศ์ (2543: 67-78) ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาระบบการวัดและการประเมินผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย สรุปได้ดังนี้

1. การปฏิรูปการศึกษาให้เกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุด จำเป็นจะต้องพิจารณาโดยองค์รวม ตั้งแต่เป้าหมายการจัดการศึกษาของประเทศไทยในการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย การจัดหลักสูตรให้สนองตอบเป้าหมายของหลักสูตร ขณะเดียวกันในการจัดกระบวนการเรียนการสอนก็ต้องคำนึงถึงเป้าหมายของหลักสูตร เป้าหมายของการจัดการศึกษา ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนการจัดกิจกรรมต่างๆ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ และที่สำคัญ คือ ในการวางแผนการสอนจะต้องวางแผนการวัดและการประเมินผู้เรียนควบคู่ไปด้วยในทุกกิจกรรม โดยมีลักษณะเป็นการบูรณาการการวัดและการประเมินเข้าไปในกระบวนการเรียนการสอน

2. การพัฒนาในเรื่องของการวัดและการประเมิน ไม่สามารถแยกดำเนินการโดยลำพัง จำเป็นต้องดำเนินการควบคู่กันไปกับการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนและในบางครั้งยังสามารถใช้การประเมินเป็นตัวนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในด้านการสอนและรวมถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านหลักสูตร

3. การวัดและการประเมินผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา นอกจากจะมุ่งเน้นในเรื่องของการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนและการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนแล้ว จำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อมาตรฐานการศึกษา การกำหนดวิธีการและเครื่องมือที่มีคุณภาพเชิงเทคนิค เพื่อสามารถนำไปใช้ในการประเมินเพื่อการเทียบโอนผลการเรียนระหว่างการศึกษาระบบกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

4. ระบบการวัดและการประเมินผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยจะสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยพลังขับเคลื่อนโดยยุทธศาสตร์ 6 ประการ คือ

1) ด้านผู้สอน 2) ด้านผู้เรียน 3) ด้านผู้บริหาร 4) ด้านสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 5) ด้านนโยบาย และการจัดการในระดับชาติ และ 6) ด้านการประเมินคุณธรรม จริยธรรม

สรุปได้ว่า การพัฒนาระบบการวัดผลและประเมินผล ควรพิจารณาองค์รวมทั้งแต่เป้าหมาย การจัดการศึกษา หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน และผู้เรียน โดยมีการวัดและประเมินเข้าไปใน กระบวนการเรียนการสอนเพื่อเป็นตัวนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในด้านการสอนและการเปลี่ยนแปลง หลักสูตร และมาตรฐานการศึกษา สำหรับระบบการวัดและประเมินผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาของไทย ต้องอาศัยพลังขับเคลื่อนโดยยุทธศาสตร์ 6 ประการ คือ 1) ด้านผู้สอน 2) ด้านผู้เรียน 3) ด้านผู้บริหาร 4) ด้านสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 5) ด้านนโยบายและการจัดการในระดับชาติ และ 6) ด้านการ ประเมินคุณธรรม จริยธรรม

### งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนด้านการวัดผลและประเมินผล

พนม หวดสว่าง (2542: 65) ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ต่อหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร พบว่า อาจารย์ผู้สอนมีความ คิดเห็นต่อหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ด้านการวัดและประเมินผลว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะ ว่า ควรมีการวัดผลที่ชัดเจนไม่ลำเอียง ให้ความสำคัญต่อการวัดผลภาคปฏิบัติและด้านปฏิบัติอย่าง ยุติธรรม ส่วนนอร์ท บัญช่วย (2542: 102) ทำการวิจัยเรื่องการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัย รามคำแหง พบว่า ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษามีความคิดเห็นต่อการ การบริหารวิชาการของ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับ ปานกลาง ซึ่งได้ให้ ข้อเสนอแนะว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงควรปรับปรุงและสำรวจความต้องการของอาจารย์ในการจัด อบรมเรื่องการวัดและประเมินผล ควรประกาศผลการสอบก่อนการลงทะเบียนให้ตรงเวลาที่กำหนด นอกจากนี้ รสริน สุทองหล่อ (2543: 105) ทำการวิจัยเรื่องการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษา ทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต พบว่า นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อสภาพ การจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผลมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และได้สรุป ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถามว่าควรเพิ่มเวลาที่ใช้ในการสอบปลายภาคให้มากขึ้น ควร ปรับปรุงวิธีการประเมินผลจากงานที่มอบหมายให้นักศึกษาค้นคว้าให้มีความเหมาะสมและชัดเจน สำหรับพันธ์ศักดิ์ พลสารัมย์; วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา; และทิพย์รัตน์ สีเพชรเหลือง. (2543: 57-58) ได้สรุปรายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับปริญญาตรี ในด้านการ ประเมินควรมีหลากหลายวิธี ดังนี้

1. การประเมินโดยกลุ่ม กลุ่มสามารถที่จะประเมินความร่วมมือในกลุ่มความรับผิดชอบใน งานที่มอบหมาย การช่วยทำให้งานเสร็จสมบูรณ์ สามารถมองเห็นชัดเจนและประเมินได้ว่าผู้ใดควร ได้รับคะแนนของการมีส่วนในกลุ่มมากน้อยเพียงใด ผู้สอนอาจทำแบบประเมินให้ผู้เรียนประเมินตาม หัวข้อต่างๆ และให้ผู้เรียนประเมินกันเอง

2. การประเมินโดยผู้เรียน ผู้เรียนแต่ละคนอาจจะมีการฝึกให้รู้จักการประเมินตนเองว่า ได้ใช้ความพยายามในการมีส่วนร่วมในกลุ่มมากน้อยเพียงใด

3. ประเมินโดยผู้สอน ผู้สอนอาจจะประเมินทั้งกระบวนการเรียนของผู้เรียน โดยดูจากการอภิปรายซักถาม ให้ข้อความรู้ ซึ่งอาจจะประเมินเป็นรายบุคคลได้

สรุปได้ว่า การวัดผลและประเมินผล เป็นกระบวนการสำคัญที่สถาบันการศึกษาจะต้องส่งเสริมอาจารย์ผู้สอน ให้รู้จักหลักการและวิธีการวัดและประเมินผล มีความรู้ความเข้าใจด้านการวัดและประเมินผลอย่างถ่องแท้ พร้อมทั้งจะส่งเสริมด้านเด่น และเติมเต็มในส่วนที่ยังบกพร่องของผู้เรียน และนำผลการปรับปรุงที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาจัดกระบวนการเรียนการสอนในครั้งต่อไป

**ด้านปัจจัยเกื้อหนุน** ได้มีผู้ให้ความหมายของปัจจัยเกื้อหนุนในลักษณะต่างๆ ดังนี้ ปัจจัยเกื้อหนุน หมายถึง สิ่งที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริม สนับสนุนพัฒนาการเรียนรู้อันให้ผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษา (Astin. 1968: 50-51) นอกจากนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม (2554: ออนไลน์) ให้ความหมายไว้ว่า ปัจจัยเกื้อหนุน หมายถึง สถานที่รวบรวมสื่อ เครื่องมือ ฐานข้อมูล และเทคโนโลยีการเรียนรู้ โดยได้จัดระบบการบริหารเพื่ออำนวยความสะดวกในการสืบค้น และฝึกทักษะการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า ปัจจัยเกื้อหนุน หมายถึง สิ่งที่อำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน ซึ่งจะส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน เช่น อาคารสถานที่ ห้องสมุด สื่อการเรียนการสอน เป็นต้น

### ความสำคัญของปัจจัยเกื้อหนุน

สถาบันอุดมศึกษาควรจัดปัจจัยเกื้อหนุนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ มีอาคารสถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน มีห้องสมุดตำรา หนังสือวารสาร มีเครื่องคอมพิวเตอร์ สื่อการเรียนการสอน และวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการสืบค้น และเสาะแสวงหาความรู้ทั้งภายในและภายนอกประเทศมีบรรยากาศที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้ใฝ่รู้ของนักศึกษา (อัจฉรา วัฒนาณรงค์. 2545: 9) นอกจากนี้ปรัชญา เวสารัชช (2545: 14) กล่าวว่า การจัดการศึกษาในระบบยังต้องอาศัยชั้นเรียนซึ่งเป็นสิ่งจำเป็น ดังนั้นอาคารสถานที่ ห้องเรียนและบรรยากาศแวดล้อมที่ใช้ในการจัดการศึกษาจึงเป็นส่วนที่ขาดไม่ได้ ถึงแม้จะมีการจัดการศึกษาโดยใช้สื่อก็ตาม สอดคล้องกับ พันธุ์ศักดิ์ พลสารมย์; วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา; และทิพย์รัตน์ สีเพชรเหลือง (2543: 111) สถาบันอุดมศึกษาจะต้องมีการจัดการด้านสภาพแวดล้อมที่จะเอื้อต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในสถาบันอุดมศึกษา เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ และหน่วยงานที่พัฒนาการเรียนการสอน ได้แก่ ศูนย์พัฒนาการสอน ศูนย์ผลิตสื่ออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น การจัดการด้านสภาพแวดล้อมที่ดีช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้นและยังเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างนิสัยในการเรียนรู้ด้วยตนเองสรุปได้ว่า ปัจจัยเกื้อหนุนมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องสมุด

ตลอดจนสื่อการเรียนการสอน เหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างนิสัยในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

### ปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนการสอน ประกอบด้วย

#### อาคารสถานที่

ไบลลา เบ็ญฮาวัน (2554: ออนไลน์) ให้ความหมายของอาคารสถานที่ไว้ดังนี้ อาคารสถานที่ หมายถึง อาคารเรียน ห้องเรียน ห้องสมุด ศูนย์อินเทอร์เน็ต ห้องทะเบียน ห้องธุรการ ห้องพยาบาล โรงอาหาร ห้องสุขา ที่จอดรถ สถานที่เล่นกีฬา และบริเวณพื้นที่ภายในสถานศึกษาสอดคล้องกับ ประดิษฐ์ คุณรัตน์ (2539: 1-2) ที่ให้ความหมายว่า อาคารสถานที่ หมายถึง สิ่งก่อสร้างภายในสถานศึกษา ใช้ในการเรียนการสอนและปฏิบัติกิจกรรมอื่น รวมทั้งใช้กระทำอย่างอื่นนอกเหนือจากการเรียนการสอน แบ่งเป็นอาคารเรียนและอาคารประกอบ และ กิติมา ปรีดีดีลิก (2532: 197) ให้ความหมายว่า การรู้จักจัดหา รู้จักใช้อาคารให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งการควบคุมดูแลรักษา การให้บริการแก่ชุมชนและการรู้จักส่งเสริมทำนุบำรุงอาคารสถานที่ให้อยู่คงสภาพดี และสนองความต้องการได้อย่างเพียงพอในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า อาคารสถานที่ หมายถึง สิ่งก่อสร้างภายในสถาบันการศึกษา ซึ่งใช้ในการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรม รวมถึงกิจกรรมที่นอกเหนือจากการเรียนการสอน ประกอบด้วย อาคารเรียนและอาคารประกอบ

#### คุณลักษณะของอาคารเรียนที่ดี

วรรณภา อธิธิไมย์ยะ (2537: 12-15) ได้สรุปคุณลักษณะของอาคารสถานที่ ดังนี้

1. อาคารเรียน ควรเป็นอาคารถาวรใช้งานได้หลายงาน ถูกสุขลักษณะ จำนวนและขนาดของอาคารเรียนเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา รวมทั้งอาคารประกอบ เช่น หอประชุม โรงอาหาร โรงพลศึกษา โดยยึดหลักการต่อไปนี้

1.1 ด้านประโยชน์ใช้สอย ให้เกิดผลดีกับการเรียนการสอน ความปลอดภัย สงบสุข ร่มเย็นสำหรับนักศึกษาเป็นสำคัญ

1.2 สามารถดัดแปลงใช้งานได้หลายอย่าง เกี่ยวกับอาคารหรือตัวอาคาร ควรดัดแปลงแก้ไขเพิ่มเติมได้ง่าย โดยไม่ต้องทำลายให้ยุ่งยาก

1.3 บรรยากาศเหมือนบ้าน สี เพดาน ผ้าม่าน ผ้าม่าน ผ้าม่าน ผ้าม่าน ผ้าม่าน โตะ แก้ว ฆวน ให้นำอยู่และสะดวกในการใช้

1.4 ทนทานต่อการใช้งานทั้งที่ถูกต้องและไม่ถูกต้อง มีความแข็งแรง ทนทาน ต่อการ ใช้งานเพราะนักศึกษาอาจจะไม่รู้จักรักษาและรักษาให้ถูกวิธี

2. ห้องเรียน ควรอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ มีอุปกรณ์ครบครันและอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน มีแสงสว่างพอเหมาะ ขนาดห้องเรียนเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา และสามารถปรับเปลี่ยนได้เพื่อสะดวกในการจัดกิจกรรมต่างๆ

3. อาคารประกอบและห้องพิเศษ เช่น ห้องสมุด ห้องพยาบาล ห้องวิทยาศาสตร์

ห้องประชุม ห้องอุปกรณ์การสอน จะต้องมียุทธศาสตร์ที่จำเป็นตามหลักสูตร

4. บริเวณสถานศึกษา ควรคำนึงถึงความปลอดภัยของนักศึกษา ตกแต่งบริเวณให้สวยงาม ร่มรื่นเหมาะในการจัดกิจกรรมและเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของนักศึกษา

5. สภาพแวดล้อม การจัดสภาพแวดล้อมจะต้องให้สอดคล้องกับความต้องการด้านร่างกาย จิตใจ และให้สอดคล้องกับความต้องการด้านการศึกษาเนื่องจากมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา

6. การตกแต่งสิ่งแวดล้อมรอบบริเวณสถานศึกษา ขึ้นอยู่กับผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องซึ่งจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อการตกแต่งบริเวณ ต้องมีการวางแผนทำโครงการไว้ล่วงหน้างานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้การจัดการเรียนการสอน ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยรู้จักใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดรวมทั้งการควบคุม ดูแลรักษา การให้บริการชุมชน การรู้จักส่งเสริมทะนุบำรุงอาคารสถานที่ที่มีอยู่ให้คงสภาพดีและสนองความต้องการได้อย่างเพียงพอ โดยมีขอบข่ายของงานอาคารสถานที่ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. (2554:ออนไลน์) ได้สรุปคุณลักษณะของอาคารสถานที่ ดังนี้

1. วางแผนพัฒนาและปรับปรุงอาคารสถานที่ เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยฯ
2. ให้บริการการใช้อาคารสถานที่แก่บุคลากรนักศึกษาของมหาวิทยาลัยฯและผู้มาใช้บริการ
3. บริหารและควบคุมระบบอาคารสถานที่ต่างๆ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย
4. ให้บริการซ่อมแซมและบำรุงรักษาระบบอาคารสถานที่และงานสาธารณูปโภคต่างๆ
5. บริหารจัดการต่อคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีของบุคลากรและนักศึกษาด้วยการวางแผนสภาพแวดล้อมการจัดการสิ่งแวดล้อมและการรักษาความปลอดภัย

และ สิริินดา วรธนะวิภาค (2541: 42) ได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เกี่ยวข้องกับอาคารสถานที่ ซึ่งมีลักษณะเด่นๆ อยู่ 8 ประการ คือ

1. ที่นั่ง ของนักเรียนห่างพอเหมาะที่จะอ่านอักษรบนกระดานได้
2. ห้องเรียนมีแสงสว่างและการระบายอากาศ
3. มีห้องสมุดและห้องปฏิบัติการต่างๆ ให้นักเรียนใช้ค้นคว้า
4. ขนาดโต๊ะ เก้าอี้ พอเหมาะกับตัวนักเรียน
5. ที่นั่ง ในห้องเรียนมีครบจำนวนนักเรียน
6. สภาพอากาศในห้องเรียนไม่ร้อนอบอ้าว
7. สภาพห้องเรียนส่วนใหญ่ไม่ร้อนอบอ้าว
8. มีบริการถ่ายเอกสารและการพิมพ์

สรุปได้ว่า คุณลักษณะอาคารเรียนที่ดี ควรคำนึงถึง ความเหมาะสม ความปลอดภัย ความประหยัด ความสวยงาม และประสิทธิภาพ ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน สอดคล้องต่อความต้องการของผู้เรียน

### ห้องสมุด

ห้องสมุด เป็นศูนย์วิชาการและบริการเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อประกอบการเรียนการสอน การวิจัย การส่งเสริมและเผยแพร่วิชาการ เช่น ตำรา วารสาร นิตยสารและสิ่งพิมพ์อื่นในสาขาวิชาต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีสื่อโสตทัศนวัสดุ เช่น फिल्मภาพยนตร์ फिल्मสตริป แถบบันทึกเสียง เทปบันทึกภาพโปสเตอร์ ภาพฉีก ไมโครฟิล์ม ไมโครฟิช แผ่นที่ สไลด์(คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา. 2543: 78-81) นอกจากนี้รุ่งฤดี อภิวัฒน์ศร (2550: 9) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ห้องสมุด คือ แหล่งรวมทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภท ทั้งที่เป็นวัสดุตีพิมพ์และวัสดุไม่ตีพิมพ์ เลือกจัดหาเข้ามาอย่างทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้ใช้ มีการจัดการที่เป็นระบบ โดยบรรณารักษ์วิชาชีพ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ซึ่งมีความรู้ทางด้านบรรณารักษศาสตร์ เพื่อจัดบริการและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ในการสืบค้นและเข้าถึงสารสนเทศอย่างรวดเร็ว โดยการนำเทคโนโลยีโทรคมนาคม เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ในการทำงานของห้องสมุดทั่วโลก

#### ความสำคัญของห้องสมุด

รุ่งฤดี อภิวัฒน์ศร (2550: 10) กล่าวถึงความสำคัญของห้องสมุดไว้ดังนี้

1. ห้องสมุดเป็นแหล่งรวบรวมวิทยากรรูปแบบต่าง ๆ จัดเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เป็นสถานที่ให้การศึกษา ผู้ใช้สามารถค้นคว้าข้อมูลข่าวสารที่ต้องการได้ทุกสาขาวิชา เลือกศึกษาจากนักเขียนผู้ทรงคุณวุฒิคนหนึ่งคนใดก็ได้ ฟังพอใจศึกษาจากสื่อประเภทใดประเภทหนึ่งหรือหลากหลายประเภทเท่าที่ต้องการ จัดเป็นศูนย์กลางการศึกษาที่ให้โอกาสผู้ใช้ในการเลือกหาความรู้ อย่างแท้จริง
2. ห้องสมุดเป็นแหล่งที่ทุกคนเลือกศึกษาค้นคว้าได้โดยอิสระ อาจเป็นการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้เข้าใจดียิ่งขึ้นในสาขาที่ตนกำลังศึกษาอยู่หรือเลือกศึกษาวิชาอื่น ๆ ซึ่งตนสนใจ นอกเหนือจากสาขาวิชาที่เรียนตลอดจนอ่านข่าวสารความรู้ต่าง ๆ ในชีวิต
3. ห้องสมุดเป็นแหล่งบริการเพื่อการศึกษา มีบริการช่วยค้นคว้าและเสนอแนะการอ่านช่วยให้ผู้เรียนขยายขอบเขตการศึกษาของตนให้กว้างขวางออกไปได้มากขึ้น จึงเป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้แก่ผู้ใช้
4. ห้องสมุดเป็นสถานที่ที่ผู้ใช้สามารถเข้ามาใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ อาจเลือกอ่านวรรณกรรมที่ให้ความเพลิดเพลิน ให้ความจรรโลงใจ ให้ความสนุกสนานเบิกบาน
5. ห้องสมุดจัดหาทรัพยากรสารสนเทศให้สม่ำเสมอ จึงช่วยให้ผู้ใช้เป็นคนทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของโลก
6. ห้องสมุดทุกแห่งมีระบบการจัดการ เพื่อให้การดำเนินงานด้านการบริการเป็นที่พึงพอใจของ ผู้มาใช้บริการ ระบบการจัดการประการหนึ่ง คือ มีกฎมีระเบียบ ข้อควรปฏิบัติในการใช้บริการของห้องสมุดร่วมกัน เป็นการฝึกฝนผู้ใช้ให้รู้จักใช้สาธารณประโยชน์ด้วยความระมัดระวังเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างดี

สุพัตรา คูหากาญจน์ (2542: 50) ได้กล่าวว่า ห้องสมุดเป็นแหล่งสะสมและรวบรวมความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของการค้นคว้าหาความรู้ของนักศึกษาและบุคลากรทุกฝ่ายในสถาบันอุดมศึกษา องค์ประกอบของห้องสมุดที่มีคุณภาพมีดังนี้

1. มีเนื้อหาสาระทางวิชาการที่บรรจุอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น หนังสือ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และวิธีการอื่นๆ ที่ครบตรงตามหลักสูตรที่เปิดสอนเป็นอย่างน้อย
2. การมีเนื้อหาสาระทางวิชาการครอบคลุมถึงความก้าวหน้าทางวิชาการด้านต่างๆ อย่างพร้อมมูล พร้อมทั้งจะนำมาศึกษาได้
3. มีความทันสมัย และสามารถสนองตอบความต้องการในการค้นคว้าของผู้ใช้ห้องสมุดได้
4. มีระบบการสืบค้น และบริหารที่เอื้อต่อผู้ใช้
5. มีระบบของการติดตาม ประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้ห้องสมุดอยู่เป็นประจำ

นอกจากนี้บุญช่วย จินดาประพันธ์ (2536: 68) ได้สรุปวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งห้องสมุดไว้ 5 ประการคือ

1. เพื่อการศึกษา เป็นแหล่งวิทยากรให้ผู้สนใจศึกษา
2. เพื่อความรู้ เพื่อสนองตอบความใคร่รู้ของมนุษย์
3. เพื่อการค้นคว้าให้กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น
4. เพื่อความจรรโลงใจ
5. เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เป็นสถานที่สร้างความเพลิดเพลินใจ

สุพัตรา คูหากาญจน์ (2542: 50) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตวิทยาลัย ภาควิชาโสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยวิธีเบนซ์มาร์กกิงกับแผนกวิชาวิทยาศาสตร์การสอน สถาบันการศึกษาแห่งชาติ มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีนานยาง พบว่าห้องสมุดที่มีคุณภาพ ควรมีหนังสือ ตำรา เอกสารทางวิชาการหรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยบรรจุอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างครบถ้วนตรงตามหลักสูตรที่เปิดสอน และอยู่ในสภาพที่พร้อมจะนำมาศึกษาได้ โดยหนังสือและระบบสืบค้นข้อมูลช่วยอำนวยความสะดวกต่อผู้ใช้บริการสามารถสนองตอบความต้องการในการค้นคว้าของผู้ใช้ห้องสมุด โดยมีระบบการติดตามประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้ห้องสมุดอยู่เป็นประจำด้วย

มหาวิทยาลัยศรีปทุม (2554: ออนไลน์) ได้เสนอองค์ประกอบของห้องสมุดที่ดี ดังนี้

1. มีการจัดสถานที่และบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้
2. มีทรัพยากรสารสนเทศที่สอดคล้องกับการใช้งานของแต่ละชุมชนเช่น หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ eBook eJournal Online Databases
3. มีระบบการจัดการทรัพยากรสารสนเทศและเทคโนโลยีที่ทำให้การบริการฐานข้อมูลและการสืบค้นสะดวก เช่น มีซอฟต์แวร์ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ มีเว็บไซต์ในการเข้าถึงข้อมูลดิจิทัล ในลักษณะ Digital Library และ Virtual Library
4. มีบริการสารสนเทศที่ช่วยให้ผู้ใช้เข้าถึงความรู้ได้ง่ายและรวดเร็ว



5. มีบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่มีความรู้ ความเต็มใจในการบริการการเข้าถึงแหล่งความรู้

6. มีผู้ใช้บริการที่สนับสนุนการบริการความรู้สู่สังคม มีการเชื่อมโยงบริการทางสังคมเข้าหาแหล่งความรู้ในห้องสมุด และบริการของห้องสมุดเอื้อประโยชน์ต่อสังคม

สรุปได้ว่า คุณลักษณะของห้องสมุดที่ดี ควรมีทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทที่ครบตามหลักสูตรที่เปิดสอนเป็นอย่างน้อยและครอบคลุมถึงความก้าวหน้าทางวิชาการด้านต่าง ๆ อย่างพร้อมมูล มีเทคโนโลยีที่ให้บริการระบบการสืบค้นและบริการที่สะดวกเอื้ออำนวยต่อผู้ใช้บริการ ส่วนสถานที่และบรรยากาศก็เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยเช่นกัน

### สื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอน หมายถึง วัตถุ สิ่งของ ภาพ เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนตัวบุคคล วิธีการ สถานที่ต่าง ๆ ที่ใช้ในการประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนบังเกิดผลดี สื่อการสอนมีชื่อเรียกต่าง ๆ กันไป เช่น อุปกรณ์การสอน อุปกรณ์การศึกษา เทคโนโลยีการสอน เทคโนโลยีการศึกษา โสตทัศนศึกษา โสตทัศนอุปกรณ์ แต่ในปัจจุบันนิยมใช้คำว่า สื่อการสอนมากกว่า เพราะมีความหมายกว้างขวาง มิใช่หมายถึงเพียงสิ่งของที่ใช้ประกอบการสอนแต่หมายถึงทุกอย่างไม่ว่าเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ตาม หากนำมาประกอบการเรียนการสอนแล้วเกิดความเข้าใจง่าย รวดเร็ว ชัดเจนขึ้นเรียกว่า สื่อการสอนทั้งสิ้น (กิติมา ปรีดีติลก. 2532: 68) นอกจากนี้ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์(2535: 244) ให้ความหมายของ สื่อการเรียนการสอน หมายถึงสิ่งที่นำความรู้ไปสู่ผู้เรียน อยู่ในรูปของสิ่งพิมพ์ หรือไม่ใช้สิ่งพิมพ์ คือ สื่อประเภทโสตทัศนอุปกรณ์ หมายถึง วัสดุ เครื่องมือ อุปกรณ์ และวิธีการทางโสตทัศนศึกษา

จุดมุ่งหมายของการใช้สื่อการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอนควรมีจุดมุ่งหมายดังนี้ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535: 250)

1. สร้างความรู้ที่เป็นรูปธรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดแนวคิดและได้ประสบการณ์ตรง มากขึ้น
2. สร้างความสนใจและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้กับนักศึกษา
3. ให้นักศึกษาสามารถจำสิ่งที่เรียนได้ในระยะยาว
4. นำสิ่งที่เป็นประสบการณ์ตรงจากแหล่งต่าง ๆ มาสู่ห้องเรียนได้มากขึ้น
5. สร้างพื้นฐานในด้านความคิดสร้างสรรค์ให้แก่นักศึกษา
6. เพื่อให้นักศึกษาได้เข้าใจบทเรียนและเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
7. เสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้
8. เป็นเครื่องมือที่ใช้ทบทวนสรุป และทำให้อเนื้อหาวิชาสัมพันธ์กัน
9. เสริมสร้างกิจกรรมที่แปลกออกไป และให้ นศ.มีส่วนร่วมในบทเรียนที่กำลังเรียนอยู่
10. ช่วยให้นักศึกษาเรียนได้เร็วขึ้น

ลักษณะของสื่อการเรียนการสอนที่ดี (จิตตชา นิลดำ. 2542: 22-23) ได้เสนอดังนี้

1. ได้ประโยชน์คุ้มค่ากับที่ได้ลงทุนจัดหา

2. ความประหยัด
3. มีความประณีต เรียบร้อย สวยงาม น่าสนใจ ดูแล้วเข้าใจง่าย
4. สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับหลายบทเรียน และตรงตามจุดมุ่งหมายของบทเรียน
5. ตรงกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน
6. เหมาะสมกับวัย ระดับชั้น และความต้องการของผู้เรียน
7. คงทนถาวร ใช้ได้หลายๆ ครั้ง

ดังนั้น ผู้สอนควรรู้จักเลือกอุปกรณ์ประกอบการสอนให้สอดคล้องกับบทเรียน อุปกรณ์ที่จำเป็นในการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา ได้แก่ หนังสือ เอกสารประกอบการเรียนการสอน สื่อโสตทัศนูปกรณ์ ภาพ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ภาพยนตร์ โทรทัศน์วงจรปิด วีดิทัศน์ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน การนำเสนอทางคอมพิวเตอร์ เป็นต้น (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา.2544: 13) สื่อการเรียนการสอนจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะส่งเสริมให้การเรียนการสอนมีคุณภาพยิ่งขึ้น มีความครบถ้วนของเนื้อหา ควรมีระบบในการถ่ายทอดที่ดี จะช่วยการรับรู้ของนักศึกษาได้ดี (ศิริกาญจน์ จันทร์เรือง. 2543: 19)

สรุปได้ว่า สื่อการเรียนการสอนที่ดี ควรจะสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิชา และกิจกรรมการเรียนการสอน เหมาะสมกับระดับชั้น และวัยของผู้เรียน ทั้งยังเร้าหรือดึงความสนใจของผู้เรียนได้ และสิ่งสำคัญคือ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้

#### งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนด้านปัจจัยเกื้อหนุน

ได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านปัจจัยเกื้อหนุนในระดับอุดมศึกษา ดังนี้ ในรายงานการวิจัยเอกสาร เรื่องระบบการวัดและประเมินผลผู้เรียนระดับอุดมศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา กล่าวไว้ว่า สถาบันอุดมศึกษาพึงจัดปัจจัยเกื้อหนุน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างมีคุณภาพ และประสิทธิภาพ มีอาคารสถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนในหลายรูปแบบ เช่น แบบกลุ่มใหญ่ กลุ่มเล็ก และแบบศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีห้องสมุดตำรา หนังสือ วารสารทั้งภาษาไทย และต่างประเทศ มีเครื่องคอมพิวเตอร์ สื่อการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการสืบค้นและเสาะแสวงหาความรู้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศมีอาณาบริเวณและบรรยากาศที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ และการใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนิสิตนักศึกษา (ทพวงมหาวิทยาลัย. 2543: 8)

นอกจากนี้จากการศึกษาของงานวิจัยของ เพ็ญแข ประจันปัจฉินิก; และ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2540: 75-82) ได้ทำการศึกษารายงานการวิจัยเรื่องความต้องการของนิสิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรในด้านการบริการของมหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตมีความต้องการบริการจากหอสมุดกลางในระดับสูงสุดคือ ต้องการสื่อและสิ่งพิมพ์ที่ทันสมัย การจัดหาคอมพิวเตอร์สำหรับการสืบค้นข้อมูลด้วยตนเองควรมีไว้ในห้องสมุดรวมทั้งปรับระบบห้องสมุดให้ทันสมัย ดังที่ นารีรมย์นุกูล (2547: 42-43) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัด

การเรียนการสอน ระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีปทุม พบว่า ห้องสมุดมีความสำคัญสำหรับ นักศึกษามากเพราะเป็นแหล่งวิชาการที่อาจารย์และนักศึกษาสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ด้วยตนเองห้องสมุดที่ดีนั้นควรมีหนังสือหลากหลายชนิดที่เหมาะสมกับรายวิชาและความสนใจของ นักศึกษา สภาพห้องสะอาด ปลอดภัย และสะดวกสบายที่จะเข้าไปศึกษาค้นคว้า จะเห็นได้ว่าปัจจัย เกื้อหนุนด้านห้องสมุดเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอนเพราะเป็นแหล่ง ศึกษาหาความรู้ช่วยให้นักศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองเกิดองค์ความรู้ใหม่ ส่งผลให้การเรียน การสอนมีคุณภาพยิ่งขึ้น ส่วน ญัฐพล พุ่มชุมพล (2546: 77) ได้ทำการศึกษาทัศนคติของนิสิตที่มีต่อ การจัดการเรียนการสอนของคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ พบว่า ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน นิสิตมีทัศนคติที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ เพราะจำนวนของสื่อและหนังสือสำหรับค้นคว้ายังไม่เพียงพอและไม่มีความทันสมัย สื่อและอุปกรณ์ ต่างๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอนประจำในห้องบรรยายยังขาดแคลน ห้องเรียนบางห้องสื่อและอุปกรณ์ ต่างๆ ไม่อยู่ในสภาพการใช้งานได้ และ นาราวดี ศิริโรจน์ (2543: 103) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็น ของอาจารย์และนักศึกษามีต่อการบริหารวิชาการของวิทยาลัยนาฏศิลป์ พบว่า การบริหารวิชาการ ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ ด้านการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมต่ำกว่าเกณฑ์ ทั้งนี้อาจเป็น เพราะอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน มีจำนวนไม่เพียงพอกับอาจารย์และ นักศึกษา เช่น เครื่องเทปบันทึกเสียง แอ็บบันทึกเสียง เป็นต้น ซึ่งอุปกรณ์ดังกล่าวอาจเกิดการชำรุด เสียหายโดยไม่มีการปรับปรุงหรือซ่อมแซมให้ดีขึ้น

สรุปได้ว่า ปัจจัยเกื้อหนุนเป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยความสะดวกด้านวิชาการ ทั้งอาคารสถานที่ ห้องสมุด และสื่อการเรียนการสอน เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการ เรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ได้รับประสบการณ์จริง และสามารถนำความรู้ ทักษะ ความชำนาญ ไปใช้ ประโยชน์ในการดำรงชีพและประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต

## การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัย ทักษิณ

### ประวัติมหาวิทยาลัยทักษิณ

มหาวิทยาลัยทักษิณ เป็นสถาบันทางการศึกษาที่เก่าแก่ที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย โดยมีชื่อขณะก่อตั้งเริ่มแรกกว่าวิทยาลัยวิชาการศึกษาสงขลา ต่อมาได้รับการยกฐานะและเปลี่ยนชื่อมาเป็น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2517 ต่อมาได้ขยายวิทยาเขตไป ยังจังหวัดพัทลุง ชื่อวิทยาเขตเดิมที่ระบุเฉพาะจังหวัดสงขลาไม่เหมาะสมกับสถานภาพการขยายงาน จึงเปลี่ยนชื่อเป็น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้ เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2535 เมื่อ ภาระงานของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้เพิ่มมากขึ้น สภามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้มีมติให้แยกตัวเป็นมหาวิทยาลัยใหม่ และได้เปลี่ยนชื่อมาเป็น มหาวิทยาลัยทักษิณตาม พระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยทักษิณ เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2539 วิทยาเขตสงขลาเปิดการ เรียนการสอนระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก รวม 5 คณะ ได้แก่ คณะ

ศึกษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะนิติศาสตร์ วิทยาเขตพัทลุง เปิดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก รวม 3 คณะ ได้แก่ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิทยาการสุขภาพและการกีฬา และคณะเทคโนโลยีและการพัฒนาชุมชน (มหาวิทยาลัยทักษิณ. 2554: ออนไลน์)

**ปรัชญาของมหาวิทยาลัย ปัญญา จริยธรรม นำการพัฒนา**

**พันธานของมหาวิทยาลัย** ผู้สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณ เป็นนักวิชาการและนักวิชาชีพที่มีจริยธรรม ใฝ่รู้ และมีความสามารถในการสร้างงาน สื่อสารและวิจารณ์ ดังนี้

**วิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย** มหาวิทยาลัยทักษิณเน้นความเป็นเลิศในการพัฒนาคนและสังคมให้มุ่งเน้นการเรียนรู้และรู้ทันโลก โดยการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาตะวันออก และภูมิปัญญาสากล กับองค์ความรู้ทางวิชาการเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตและสังคมที่ดี

**พันธกิจของมหาวิทยาลัย** มหาวิทยาลัยทักษิณ มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ สู้งาน มีคุณธรรมจริยธรรม มีทักษะเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังมุ่งแสวงหาและพัฒนาองค์ความรู้ด้วยการวิจัยจากภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาตะวันออก เพื่อบูรณาการร่วมกับภูมิปัญญาสากล และถ่ายทอดสู่ชุมชนผ่านระบบบริหารวิชาการที่หลากหลาย รวมทั้งทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อสืบสานดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและของชาติ

**ประวัติวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ**

วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ เป็นวิทยาลัยที่มีแนวคิดการจัดการศึกษาในรูปแบบใหม่ ขยายโอกาสไปสู่ชุมชนท้องถิ่นทุกภูมิภาคของประเทศ แก้ปัญหาการขาดแคลนอาจารย์ผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถและเป็นการลดต้นทุนการเดินทางของนิสิต สนองตอบความต้องการของบุคลากรในหน่วยงานต่างๆ ทำให้ในปี 2548 มหาวิทยาลัยทักษิณได้เปิดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นร่วมกับมหาวิทยาลัยอื่นอีกหลายมหาวิทยาลัย และในปี 2549 ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ (Thaksin University Management for Development College) มีชื่อย่อว่า U-MDC จากนั้นได้มีการวางกรอบขยายงานตามความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานต่างๆ เช่น บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยมีเป้าหมายหลักในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้เชิงทฤษฎี มีวิธีคิดที่เป็นระบบ มีการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ ในการให้บริการด้านวิชาการ ด้านการฝึกอบรม และการให้คำปรึกษาในการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ของทุกองค์กร สนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม พัฒนาเครือข่ายทางวิชาการและวิชาชีพด้านการจัดการกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนทั้งในและต่างประเทศ ตามปรัชญาที่ว่า “วิทยาลัยแห่งการคิดนอกกรอบ กล้าเปลี่ยนแปลง มีวิสัยทัศน์ และ

บูรณาการนำไปสู่การจัดการเพื่อการพัฒนา” (วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ. 2551: 22-23). ปัจจุบันวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณเปิดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีและปริญญาโทและปริญญาเอก รวม 4 สาขาวิชา สำหรับการจัดการเรียนการสอนนอกสถานที่ตั้งได้เปิดการเรียนการสอนรวม 3 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น สาขาวิชาการจัดการ และสาขาวิชาการบริหารงานตำรวจและกระบวนการยุติธรรม มีผู้สำเร็จการศึกษาประจำปีการศึกษา 2551-2553 จำนวน 2,553 คน (วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ. 2554: ออนไลน์)

### การจัดการศึกษาของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ

วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ มุ่งเน้นให้นักศึกษาได้รับความรู้และประสบการณ์ตรงจากอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิตามสายงานวิชาชีพ สามารถพัฒนาศักยภาพในการทำงานของตนเองได้อย่าง ดีเลิศ ส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้คู่คุณธรรมจริยธรรม มีความเป็นผู้นำและเสียสละเพื่อส่วนรวม มีภูมิปัญญาทางความคิด และทัศนคติในการแสวงหาวิชาความรู้และวิทยาการใหม่ๆ สามารถวิเคราะห์ปัญหาและตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล

พ.ศ. 2548 มหาวิทยาลัยทักษิณได้เปิดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นร่วมกับมหาวิทยาลัยอื่นอีกหลายมหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2549 ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ (Thaksin University Management for Development College) มีชื่อย่อว่า U-MDC จากนั้นได้มีการวางกรอบขยายงานตามความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานต่างๆ เช่น บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

### ปรัชญาการศึกษา ปัจจุบันวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ

ดำเนินการตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยทักษิณ ว่าด้วยวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยทักษิณ พ.ศ. 2551 มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพ ดำเนินการสอน การวิจัย การให้บริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย วิทยาลัยดำเนินยุทธศาสตร์ในด้านการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่มีลำดับขั้นตอนการคัดเลือกนิสิตอย่างเป็นระบบ พัฒนาระบบงานด้านทะเบียนให้เป็นคลังข้อมูลที่ทันสมัย ส่งเสริมการให้บริการทางการศึกษา แนะนำแหล่งความรู้ทางวิชาการแบบครบวงจร (One Stop Service) และจัดหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นในสาขาวิชาต่างๆ เพื่อบริการสังคม หน่วยงานภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และบุคคลทั่วไปที่ให้ความสนใจพร้อมติดตามการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เน้นการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนด้วยการจัดอาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก และอุปกรณ์การเรียน

การสอน ให้เพียงพอกับความต้องการของนิสิต (วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ. 2554: ออนไลน์)

**วิสัยทัศน์** จัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานสากลและเป็นที่ยอมรับขององค์กรโดยทั่วไปทั้งภายในและภายนอกประเทศ

**พันธกิจ** เป็นวิทยาลัยชั้นนำด้านการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจ โดยการนำของคณะกรรมการอำนวยการ และสภามหาวิทยาลัยทักษิณ บริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาล มีขั้นตอนการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบด้วยความสุจริต โปร่งใส สามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีมาตรฐานตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ. 2554: ออนไลน์)

**การจัดการเรียนการสอน** สำหรับวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ มีการจัดการเรียนการสอนตามคุณภาพการศึกษาตั้งนี้ (วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ. 2554: ออนไลน์)

### ด้านหลักสูตร

เปิดการเรียนการสอนตามโครงการความร่วมมือทางวิชาการกับบริษัทการบินไทยจำกัด (มหาชน) สำนักงานตำรวจแห่งชาติและกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก รวม 4 สาขาวิชา สำหรับการจัดการเรียนการสอนนอกสถานที่ตั้งของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ มีจำนวน 3 สาขาวิชา ได้แก่

1. สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น
2. สาขาวิชาการจัดการ
3. สาขาวิชาการบริหารงานตำรวจและกระบวนการยุติธรรม

### ด้านอาจารย์

อาจารย์มีคุณวุฒิทางการศึกษาและประสบการณ์ตรงตามสาขาวิชาที่สอน มีความแม่นยำในหลักสูตรและเนื้อหาวิชาที่สอน ทั้งยังมีการจัดวิทยากรที่เป็นนักบริหารด้านการเงินการคลัง นักการจัดการ นักการเมืองและข้าราชการ สลับหมุนเวียนกันมาถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ตรงจากงานวิชาชีพ เพื่อมุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ทางวิชาการสามารถพัฒนาศักยภาพและทักษะวิชาชีพอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงตามภาวะเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย

### ด้านกระบวนการเรียนการสอน

การเรียนการสอนมีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยการเรียนการสอนใช้ระบบทวิภาคและอาจจัดการศึกษาภาคฤดูร้อนเป็นภาคเรียนหนึ่งของการปีการศึกษาได้ มีจำนวนชั่วโมงเรียนและการสอบเท่ากับชั่วโมงเรียนและการสอบในภาคเรียนปกติ มีเกณฑ์การกำหนดหน่วยกิต ดังนี้

1. ชุดวิชาภาคทฤษฎีที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปราย 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือไม่น้อยกว่า 15 ชั่วโมง ตลอดหนึ่งภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต
2. ชุดวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาปฏิบัติหรือทดลอง 2 ถึง 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือตั้งแต่ 30 ถึง 45 ชั่วโมง ตลอดหนึ่งภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต
3. การฝึกงานหรือฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึก 3 ถึง 6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือตั้งแต่ 45 ถึง 90 ชั่วโมง ตลอดหนึ่ง ภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

### ด้านการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลนิสิต ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจตามสาขาวิชาที่เรียน มีกระบวนการคิดวิเคราะห์ที่เป็นระบบ สามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเองและหน่วยงานได้ โดยผู้สอนจะทำการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในแต่ละภาคการศึกษา และมีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

ระดับชั้น	ความหมาย	ค่าระดับชั้น
A	ดีเยี่ยม ( Excellent)	4.0
B+	ดีมาก ( Very Good)	3.5
B	ดี ( Good)	3.0
C+	ดีพอใช้ ( Fairly Good)	2.5
C	พอใช้ ( Fair)	2.0
D+	อ่อน ( Poor)	1.5
D	อ่อนมาก ( Very Poor)	1.0
E	ตก ( Fail)	0.0

### ด้านปัจจัยเกื้อหนุน

มีวัสดุอุปกรณ์ที่ส่งเสริมต่อการศึกษานิสิตในสาขาวิชาต่างๆ ได้แก่ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ หนังสือ ตำรา ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศที่ทันสมัย สำหรับแหล่งวิชาการมีบริการหอสมุดกลางมหาวิทยาลัย ภูมิภาค ตามโครงการ PULINET (หน่วยงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค) สามารถสืบค้นข้อมูลผ่านทาง อินเทอร์เน็ต โซตท์ทศนุอุปกรณ์ และสื่อทางไกล

สรุปได้ว่าวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณดำเนินการจัดการศึกษา โดยให้ความสำคัญกับคุณภาพของระบบการจัดการศึกษาทุกระดับการศึกษา มีอาจารย์รับผิดชอบ หลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร ตรงกับเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มีการกำหนดกรอบจำนวนการรับนิสิต เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษา นอกจากนี้ยังตระหนักถึงความสำคัญของเครือข่ายพันธมิตรตามโครงการความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วยความเข้มแข็ง และความเป็นเลิศทางวิชาการ แบบครบวงจร โดยจัดให้มี ตำรา เอกสารวิชาการ วัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน และ สารสนเทศด้านการศึกษา ฯลฯ อย่างเหมาะสม และเพียงพอต่อความต้องการของนิสิต

มีการดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามองค์ประกอบของคุณภาพการศึกษา ทั้งด้าน หลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัย เกื้อหนุน โดยการดำเนินการในแต่ละด้านนั้นเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของวิทยาลัย ที่มุ่ง ผลลัพธ์ที่ดีที่มีคุณภาพมีศักยภาพตามสาขาวิชาที่เรียน สามารถพัฒนาตนเองและหน่วยงานให้ ประสบความสำเร็จตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ข้อสรุปว่า การจัดการเรียนการสอนมีความสำคัญมากในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของนิสิต ให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถตรงตาม วัตถุประสงค์ของแต่ละหลักสูตร โดยสถาบันอุดมศึกษาควรให้ความสำคัญกับแนวทางการจัดการศึกษา ที่ประกอบด้วย ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาทักษะวิชาชีพขั้นสูง เป็นผู้มีความรู้คุณธรรมจริยธรรม และรู้จักการสร้าง องค์ความรู้ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงาน สังคม และประเทศชาติต่อไป



### บทที่ 3

## วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

### กำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

#### ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยการจัดการ เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ จำนวน 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มห้องเรียนภาคเหนือ กลุ่มห้องเรียนภาคกลาง กลุ่มห้องเรียนภาคตะวันออก กลุ่มห้องเรียนภาคอีสาน และกลุ่มห้องเรียนภาคใต้ วิทยาลัยการจัดการ เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ประจำปีการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 2,032 คน

#### กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยการจัดการ เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ จำนวน 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มห้องเรียนภาคเหนือ กลุ่มห้องเรียนภาคกลาง กลุ่มห้องเรียนภาคตะวันออก กลุ่มห้องเรียนภาคอีสาน และกลุ่มห้องเรียนภาคใต้ ประจำปีการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โดยใช้ตารางการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ ศิริชัย กาญจนวาสิ (2537: 105-106) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ของประชากร ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 976 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random Sampling) สำหรับกลุ่มตัวอย่างบางห้องเรียนเนื่องจากมีจำนวนน้อยเพื่อความเหมาะสมของกลุ่มตัวอย่างจึงใช้จำนวนนิสิตทั้งหมดของห้องเรียนนั้นหรือห้องเรียนละ 30 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 1,001 คน ดังปรากฏในตาราง 1-5

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มห้องเรียนภาคเหนือ

กลุ่มห้องเรียนภาคเหนือ	จำนวน (คน)	กลุ่มตัวอย่าง
ห้องเรียนเชียงใหม่	134	64
ห้องเรียนกำแพงเพชร	69	33
รวม	203	97

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มห้องเรียนภาคกลาง

กลุ่มห้องเรียนภาคกลาง	จำนวน (คน)	กลุ่มตัวอย่าง
ห้องเรียนสมุทรปราการ	115	54
ห้องเรียนลพบุรี	106	50
ห้องเรียนพิษณุโลก	19	19
ห้องเรียนนครปฐม	66	31
<b>รวม</b>	<b>306</b>	<b>154</b>

ตาราง 3 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มห้องเรียนภาคตะวันออก

กลุ่มห้องเรียนภาคตะวันออก	จำนวน (คน)	กลุ่มตัวอย่าง
ห้องเรียนอุเทนเทือก – ห้องเรียนชลบุรี	141	68
ห้องเรียนระยอง	259	124
<b>รวม</b>	<b>400</b>	<b>192</b>

ตาราง 4 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มห้องเรียนภาคอีสาน

กลุ่มห้องเรียนภาคอีสาน	จำนวน (คน)	กลุ่มตัวอย่าง
ห้องเรียนนครราชสีมา	25	25
ห้องเรียนนครพนม	221	105
ห้องเรียนอุบลราชธานี	52	30
ห้องเรียนหนองคาย	6	6
ห้องเรียนศรีสะเกษ	91	43
<b>รวม</b>	<b>395</b>	<b>209</b>

ตาราง 5 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มห้องเรียนภาคใต้

กลุ่มห้องเรียนภาค	จำนวน (คน)	กลุ่มตัวอย่าง
ห้องเรียนภูเก็ต	305	146
ห้องเรียนนครศรีธรรมราช	125	60
ห้องเรียนสุราษฎร์ธานี	96	46
ห้องเรียนนราธิวาส	202	95
<b>รวม</b>	<b>728</b>	<b>349</b>

## การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบและขอบเขตเนื้อหาในการสร้างแบบสอบถามให้สมบูรณ์ครอบคลุมเรื่องที่ศึกษา
2. นำข้อมูลมาสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งแบ่งเป็น 5 ด้าน มีจำนวนคำถาม 62 ข้อ ได้แก่ ด้านหลักสูตร 10 ข้อ ด้านอาจารย์ 14 ข้อ ด้านกระบวนการเรียนการสอน 14 ข้อ ด้านการวัดและประเมินผล 11 ข้อ และด้านปัจจัยเกื้อหนุน 13 ข้อ
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อปรับปรุงแก้ไขในเรื่องความครอบคลุมของเนื้อหา การใช้ภาษาและข้อความให้ถูกต้องชัดเจน
4. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไข ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา จำนวน 3 ท่าน (ภาคผนวก ข) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพิสัย (Face Validity) และความชัดเจนของภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น
5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทพิจารณาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งแล้วนำมาแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้
6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Tryout) กับนิสิตของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Discrimination Power) โดยใช้การทดสอบที (t-test) โดยใช้ร้อยละ 25 ของกลุ่มสูงและร้อยละ 25 ของกลุ่มต่ำ เลือกข้อคำถามที่มีค่าที่ตั้งแต่ 1.761 ขึ้นไปมาใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลปรากฏว่าแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ทุกข้อ จำนวน 62 ข้อ (Ferguson. 1981: 180) (ภาคผนวก ง)
7. วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ตามแบบของครอนบาค (Cronbach.1984:61) ซึ่งแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 (ภาคผนวก ง.)
8. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทตรวจสอบขอความเห็นชอบ
9. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัย

### ลักษณะของเครื่องมือ

ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน

**ตอนที่ 1** เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับปริญญาที่กำลังศึกษา อาชีพ สาขาวิชาที่เรียนและกลุ่มห้องเรียน

**ตอนที่ 2** เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนไว้ 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับมาก

3 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับน้อย

1 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย ผู้วิจัยกำหนดดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์.

2530: 9)

4.21 - 5.00 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

3.41 - 4.20 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับมาก

2.61 - 3.40 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

1.81 - 2.60 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับน้อย

1.00 - 1.80 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ในตอนท้ายของแบบสอบถามแต่ละด้านเป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

## การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ขอบหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนิสิต
2. ขอความร่วมมือจากนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามโดยผู้วิจัยแจกและรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง
3. นำแบบสอบถามกลับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป โดยแบบสอบถามที่แจกมีจำนวน 1,001 ฉบับ แบบสอบถามที่ได้รับคืนและมีความสมบูรณ์จำนวน 1,001 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วนำแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูล

## การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรอิสระที่ศึกษาโดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและในแต่ละด้านทั้ง 5 ด้าน ทำการวิเคราะห์ด้วยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. วิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ จำแนกตามตัวแปรระดับปริญญาที่กำลังการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบที (t-test) ส่วนตัวแปรอาชีพ สาขาวิชาที่เรียนและกลุ่มห้องเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเซฟเฟ้ (Scheffé Method) (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2549: 101)
4. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิด โดยนำคำตอบที่ได้มาจัดกลุ่มและแจกแจงความถี่เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย

## สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน
  - 1.1 ค่าความถี่
  - 1.2 ค่าร้อยละ

- 1.3 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean) (Ferguson. 1981: 201)
- 1.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (Ferguson. 1981: 68)
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ
  - 2.1 หาค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามโดยใช้การทดสอบที (t-test) (Ferguson. 1981: 180)
  - 2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach. 1984: 16)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
  - 3.1 สมมติฐานการวิจัยข้อ 1 ทดสอบความแตกต่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบที (t-test) (Ferguson. 1981: 178)
  - 3.2 สมมติฐานการวิจัยข้อ 2, 3 และ 4 ทดสอบความแตกต่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง มากกว่า 2 กลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) (Ferguson. 1981: 240) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé Method)

## บทที่ 4

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อให้การแปลความหมายของข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

#### สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{x}$	แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
SS	แทน ผลบวกของค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
df	แทน ระดับชั้นแห่งความอิสระ (Degree of Freedom)
p	แทน ความน่าจะเป็นสถิติที่ใช้ทดสอบจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมติฐาน
*	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

#### การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

**ตอนที่ 1** ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหารค่าร้อยละ

**ตอนที่ 2** การศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน โดยรวมและในแต่ละด้าน โดยการวิเคราะห์หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

**ตอนที่ 3** การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและในแต่ละด้านจำแนกตามระดับปริญญาที่กำลังศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบที (t-test) ส่วนตัวแปร อาชีพ สาขาวิชาที่เรียน และกลุ่มห้องเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

**ตอนที่ 4** การสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถามปลายเปิด  
เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

**ตอนที่ 1** ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรอิสระ

ตัวแปรอิสระ	จำนวน (คน) n = 1,001	ร้อยละ
<b>ระดับปริญญาที่กำลังศึกษา</b>		
ระดับปริญญาตรี	727	72.6
ระดับปริญญาโท	274	27.4
รวม	1001	100.0
<b>อาชีพ</b>		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ	480	47.9
รับจ้างทั่วไป/พนักงานบริษัทเอกชน	277	27.7
ค้าขาย/เจ้าของธุรกิจ	158	15.8
ยังไม่ประกอบอาชีพ	46	4.6
อื่นๆ	40	4.0
รวม	1001	100.0
<b>สาขาวิชาที่เรียน</b>		
สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น	41	4.1
สาขาวิชาการจัดการ	798	79.7
สาขาวิชาการบริหารงานตำรวจและกระบวนการยุติธรรม	162	16.2
รวม	1001	100.0



ตาราง 6 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	จำนวน (คน) n = 1,001	ร้อยละ
กลุ่มห้องเรียน		
กลุ่มห้องเรียนภาคเหนือ	97	9.7
กลุ่มห้องเรียนภาคกลาง	154	15.4
กลุ่มห้องเรียนภาคตะวันออก	192	19.2
กลุ่มห้องเรียนภาคอีสาน	209	20.9
กลุ่มห้องเรียนภาคใต้	349	34.8
รวม	1001	100.0

จากตาราง 6 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี จำนวน 727 คน (ร้อยละ 72.6) และนิสิตระดับปริญญาโท จำนวน 274 คน (ร้อยละ 27.4) จำแนกตามอาชีพ พบว่าส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจหรือพนักงานของรัฐ จำนวน 480 คน (ร้อยละ 47.9) รองลงมาคือ ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปหรือพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 277 คน (ร้อยละ 27.7) ประกอบอาชีพค้าขายหรือเจ้าของธุรกิจ จำนวน 158 คน (ร้อยละ 15.8) ยังไม่ประกอบอาชีพ จำนวน 46 คน (ร้อยละ 4.6) และประกอบอาชีพอื่นๆ จำนวน 40 คน (ร้อยละ 4.0) เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า ส่วนใหญ่ศึกษาในสาขาวิชาเอกการจัดการ จำนวน 798 คน (ร้อยละ 79.7) รองลงมาคือ สาขาวิชาการบริหารงานตำรวจและกระบวนการยุติธรรม จำนวน 162 คน (ร้อยละ 16.2) และสาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น จำนวน 41 คน (ร้อยละ 4.1) และเมื่อจำแนกตามกลุ่มห้องเรียน พบว่า ส่วนใหญ่ศึกษาในกลุ่มห้องเรียนภาคใต้ จำนวน 349 คน (ร้อยละ 34.8) รองลงมาคือ กลุ่มห้องเรียนภาคอีสาน จำนวน 209 คน (ร้อยละ 20.9) กลุ่มห้องเรียนภาคตะวันออก จำนวน 192 คน (ร้อยละ 19.2) กลุ่มห้องเรียนภาคกลาง จำนวน 154 คน (ร้อยละ 15.4) และกลุ่มห้องเรียนภาคเหนือ จำนวน 97 คน (ร้อยละ 9.7)

**ตอนที่ 2** การศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการ  
จัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการ  
สอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน โดยรวมและในแต่ละด้าน โดยการ  
วิเคราะห์หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ดัง  
แสดงในตาราง 7-16

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและในแต่ละด้าน

การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการ เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ	นิสิต		ระดับ
	n = 1,001		ความ
	$\bar{x}$	S.D.	เหมาะสม
1. ด้านหลักสูตร	4.13	0.53	มาก
2. ด้านอาจารย์	4.26	0.53	มากที่สุด
3. ด้านกระบวนการเรียนการสอน	3.96	0.67	มาก
4. ด้านการวัดและประเมินผล	4.05	0.63	มาก
5. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	3.81	0.95	มาก
รวม	4.04	0.58	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่านิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอาจารย์มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านหลักสูตร เป็นรายข้อ

การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการ เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านหลักสูตร	นิสิต		ระดับ
	n = 1,001		ความ
	$\bar{x}$	S.D.	เหมาะสม
1. สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน	4.00	0.78	มาก
2. สอดคล้องกับความต้องการของนิสิต	4.27	0.73	มากที่สุด
3. การจัดจำนวนหน่วยกิต ตลอดหลักสูตรมีความเหมาะสม	4.12	0.73	มาก
4. การจัดรายวิชา จำนวนรายวิชา และระยะเวลาในการเรียนการสอนมีความเหมาะสม	4.04	0.86	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการ เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านหลักสูตร	นิสิต		ระดับ
	n = 1,001		ความ
	$\bar{x}$	S.D.	เหมาะสม
5. เนื้อหารายวิชาในหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของนิสิต	4.16	0.73	มาก
6. เนื้อหารายวิชาส่งเสริมให้นิสิตวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้	4.20	0.70	มาก
7. เนื้อหารายวิชาในหลักสูตรสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน พัฒนาความรู้และทักษะในวิชาชีพได้โดยตรง	4.28	0.68	มากที่สุด
8. การจัดรายวิชาและเนื้อหารายวิชามีการเรียงลำดับจากง่ายไปยาก	3.95	0.87	มาก
9. เนื้อหารายวิชามีความทันสมัยเหมาะสมตามสภาพสังคมปัจจุบัน	4.17	0.71	มาก
10. มีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมแต่ละรายวิชา	4.14	0.76	มาก
รวม	4.13	0.53	มาก

จากตาราง 8 แสดงว่านิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านหลักสูตร โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 2 และข้อ 7 มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนข้ออื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อ การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านอาจารย์ เป็นรายชื่อ

การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการ เพื่อ การพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านอาจารย์	นิสิต n = 1,001		ระดับ ความเหมาะสม
	$\bar{x}$	S.D.	
11. มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ตรงตาม รายวิชาที่สอน	4.38	0.65	มากที่สุด
12. มีความรู้และประสบการณ์ทันสมัย ทันกับ เปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน	4.31	0.70	มากที่สุด
13. ชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดต่างๆ ใน รายวิชาที่สอน	4.22	0.71	มากที่สุด
14. มีความทุ่มเท เอาใจใส่ในการสอน	4.29	0.74	มากที่สุด
15. ดำเนินการสอนครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่กำหนด	4.23	0.68	มากที่สุด
16. มีเทคนิคการสอนที่ดี	4.25	0.77	มากที่สุด
17. เปิดโอกาสให้นิสิตซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับวิชา ที่สอน พร้อมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จากนิสิต	4.34	0.69	มากที่สุด
18. เป็นบุคคลในพื้นที่ สามารถจัดเวลาให้นิสิตเข้าพบ เพื่อขอคำแนะนำเกี่ยวกับรายวิชาที่สอนได้ตลอดเวลา ที่นิสิตต้องการ	4.03	0.90	มาก
19. ใช้สื่อและอุปกรณ์ในการสอนที่ทันสมัย	4.14	0.73	มาก
20. รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนิสิต เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน	4.20	0.74	มาก
21. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งความรู้ทางวิชาการแก่ นิสิต	4.21	0.71	มากที่สุด
22. มีบุคลิกภาพดี เหมาะสมกับการเป็นอาจารย์ สถาบันอุดมศึกษา	4.34	0.69	มากที่สุด
23. มีคุณธรรมจริยธรรมเหมาะสมกับจรรยาบรรณ วิชาชีพ	4.32	0.74	มากที่สุด
24. มีทัศนคติที่ดีต่อวิทยาลัยฯ	4.33	0.72	มากที่สุด
รวม	4.26	0.53	มากที่สุด

จากตาราง 9 แสดงว่านิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการ  
จัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านอาจารย์ โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก  
ที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 18 ข้อ 19 และข้อ 20 มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วน  
ข้ออื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตาราง 10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อ  
การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้าน  
กระบวนการเรียนการสอน เป็นรายข้อ

การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการ เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านกระบวนการเรียนการสอน	นิสิต n = 1,001		ระดับ ความ เหมาะสม
	$\bar{x}$	S.D.	
	25. มีการชี้แจงแผนการเรียน แผนการสอน ในแต่ละ รายวิชา	4.08	
26. มีการเรียบเรียงและแบ่งเนื้อหาของรายวิชาที่สอน อย่างชัดเจน พร้อมทั้งบอกแหล่งที่มาและวิธีการ สืบค้นข้อมูล	4.10	0.72	มาก
27. มีการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน เหมาะสมกับเนื้อหารายวิชา	4.05	0.77	มาก
28. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับ เนื้อหารายวิชาที่สอน	4.09	0.76	มาก
29. มีการใช้วิธีการสอนที่น่าสนใจ ส่งเสริมให้นิสิตเกิด การเรียนรู้	4.14	0.73	มาก
30. กระบวนการเรียนการสอนส่งเสริมการฝึกทักษะ การแก้ปัญหาและการแสวงหาความรู้ตามหลัก ทฤษฎี	4.16	0.72	มาก
31. กระบวนการเรียนการสอนเน้นการมีส่วนร่วมของ นิสิต	4.21	0.67	มากที่สุด
32. กระบวนการเรียนการสอนมีความหลากหลาย สนองความแตกต่างของนิสิต	4.08	0.77	มาก
33. มีการจัดวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้เสริม เพื่อให้นิสิตได้รับความหลากหลายของรายวิชา	4.01	0.79	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการ เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านกระบวนการเรียนการสอน	นิสิต		ระดับ
	n = 1,001		ความ
	$\bar{x}$	S.D.	เหมาะสม
34. มีการจัดกิจกรรมศึกษาดูงานนอกสถานที่ เพื่อให้ นิสิตมีความรู้และประสบการณ์ตรงในเรื่องที่ ศึกษา	3.82	1.05	มาก
35. มีการฝึกอบรมเพื่อให้นิสิตได้เห็นสภาพการ ปฏิบัติงานจริง	3.80	1.07	มาก
36. มีการสนับสนุนกิจกรรมระหว่างศูนย์การศึกษา เพื่อให้นิสิตแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสร้าง ความสัมพันธ์อันดีต่อกัน	3.91	0.97	มาก
37. มีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ เพียงพอกับจำนวน นิสิต	3.53	1.26	มาก
38. มีห้องปฏิบัติการทางภาษา เพียงพอกับจำนวน นิสิต	3.53	1.26	มาก
รวม	3.96	0.67	มาก

จากตาราง 10 แสดงว่านิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านกระบวนการเรียนการสอน โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 31 มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนข้ออื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อ การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านการวัดและประเมินผล เป็นรายชื่อ

การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการ เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านการวัดและประเมินผล	นิสิต		ระดับ
	n = 1,001		ความ
	$\bar{x}$	S.D.	เหมาะสม
39. มีการชี้แจงให้นิสิตทราบถึงเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในแต่ละรายวิชา	4.14	0.75	มาก
40. เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ในแต่ละรายวิชา	4.11	0.77	มาก
41. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่เรียน	4.10	0.78	มาก
42. ข้อสอบที่ใช้ตรงตามวัตถุประสงค์และครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละรายวิชา	4.14	0.73	มาก
43. โจทย์และจำนวนข้อสอบเหมาะสมกับเวลาที่ใช้ในการทำข้อสอบ	4.16	0.72	มาก
44. มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้หลายรูปแบบเหมาะสมตามลักษณะวิชาและระดับปริญญา	4.12	0.72	มาก
45. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสมกับระดับความรู้ของนิสิต	3.98	0.79	มาก
46. มีการแจ้งผลการสอบโดยระบบออนไลน์และรายงานผลการศึกษาประจำภาค ภายในระยะเวลาที่กำหนด	3.76	1.11	มาก
47. มีเกณฑ์การวัดและประเมินผลชัดเจนโปร่งใส นิสิตสามารถตรวจสอบความถูกต้อง	4.00	0.95	มาก
48. มีการนำผลการประเมินความรู้ไปใช้ในการพัฒนา นิสิตอย่างต่อเนื่อง	4.01	0.85	มาก
49. มีการนำผลการประเมินความรู้ไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง	4.03	0.81	มาก
รวม	4.05	0.63	มาก

จากตาราง 11 แสดงว่านิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการ  
จัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมว่ามีความ  
เหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความเหมาะสมในระดับมาก เช่นกัน

ตาราง 12 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อ  
การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ  
ด้านปัจจัยเกื้อหนุน เป็นรายข้อ

การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการ เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	นิสิต		ระดับ ความ เหมาะสม
	n = 1,001		
	$\bar{x}$	S.D.	
50. การจัดสภาพห้องเรียนในแต่ละรายวิชามีความ เหมาะสม	3.94	1.02	มาก
51. จำนวนห้องเรียนเพียงพอกับจำนวนนิสิต	4.03	0.99	มาก
52. ขนาดของห้องเรียนมีความเหมาะสมกับจำนวน นิสิต	4.03	1.05	มาก
53. สถานที่ตั้งมีการสัญจรสะดวก มีที่จอดรถเพียงพอ กับจำนวนนิสิต	3.97	1.04	มาก
54. สถานที่ตั้งมีพื้นที่ในการพักผ่อนตามอัธยาศัย เพียงพอกับนิสิต	4.00	1.03	มาก
55. สื่อการเรียนการสอนมีความทันสมัยเหมาะสมกับ เนื้อหาวิชา	4.01	0.89	มาก
56. มีบุคลากรผู้เชี่ยวชาญสำหรับให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนประจำ ห้องปฏิบัติการ	3.99	1.02	มาก
57. ห้องสมุดมีหนังสือตำรา วารสารและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ หลากหลายเพียงพอกับความต้องการของนิสิต	3.64	1.18	มาก
58. ห้องสมุดมีหนังสือ ตำรา วารสาร และสิ่งพิมพ์ ต่าง ๆ ครอบคลุมสาขาวิชาที่เปิดสอน	3.60	1.22	มาก
59. มีห้องปฏิบัติการทางภาษาที่ทันสมัยเพียงพอต่อ ความต้องการของนิสิต	3.51	1.25	มาก
60. มีเครื่องคอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เพียงพอต่อความต้องการของนิสิต	3.48	1.30	มาก



ตาราง 12 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการ เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	นิสิต		ระดับ
	n = 1,001		ความ
	$\bar{x}$	S.D.	เหมาะสม
61. สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนมีความทันสมัย และอยู่ในสภาพดีพร้อมใช้งานตลอดเวลา	3.71	1.19	มาก
62. บรรยากาศภายในห้องสมุดส่งเสริมการศึกษา ค่าน้ำข้อมูลของนิสิต	3.60	1.29	มาก
รวม	3.81	0.95	มาก

จากตาราง 12 แสดงว่านิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านปัจจัยเกื้อหนุน โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความเหมาะสมในระดับมาก เช่นกัน

ตาราง 13 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามระดับปริญญาที่กำลังศึกษา

การจัดการเรียนการสอนของ วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ	ระดับปริญญาตรี (n = 727)			ระดับปริญญาโท (n = 274)		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
			ความ			ความ
			เหมาะสม			เหมาะสม
1. ด้านหลักสูตร	4.10	0.54	มาก	4.22	0.48	มากที่สุด
2. ด้านอาจารย์	4.23	0.55	มากที่สุด	4.32	0.48	มากที่สุด
3. ด้านกระบวนการเรียนการสอน	3.94	0.71	มาก	4.03	0.53	มาก
4. ด้านการวัดและประเมินผล	4.01	0.67	มาก	4.15	0.51	มาก
5. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	3.76	1.01	มาก	3.94	0.76	มาก
รวม	4.01	0.62	มาก	4.13	0.47	มาก

จากตาราง 13 แสดงว่านิสิตระดับปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เกือบทุกด้านมีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นด้านอาจารย์ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

นิสิตระดับปริญญาโทมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตร และด้านอาจารย์ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก



ตาราง 14 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของ วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามอาชีพ

การจัดการเรียนการสอน ของวิทยาลัยการจัดการ เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ	อาชีพ														
	รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ / พนักงานของรัฐ (n = 480)			รับจ้างทั่วไป / พนักงาน บริษัทเอกชน (n = 277)			ค้าขาย/เจ้าของธุรกิจ (n = 158)			ยังไม่ประกอบอาชีพ (n = 46)			อื่น ๆ (n = 40)		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
1. ด้านหลักสูตร	4.15	0.53	มาก	4.10	0.52	มาก	4.13	0.52	มาก	4.30	0.54	มากที่สุด	3.97	0.51	มาก
2. ด้านอาจารย์	4.26	0.55	มากที่สุด	4.24	0.50	มากที่สุด	4.25	0.53	มากที่สุด	4.34	0.53	มากที่สุด	4.16	0.58	มาก
3. ด้านกระบวนการเรียน การสอน	3.99	0.59	มาก	3.99	0.69	มาก	3.85	0.78	มาก	4.14	0.74	มาก	3.72	0.66	มาก
4. ด้านการวัดและ ประเมินผล	4.09	0.60	มาก	4.04	0.66	มาก	3.95	0.67	มาก	4.26	0.61	มากที่สุด	3.77	0.61	มาก
5. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	3.95	0.78	มาก	3.88	0.88	มาก	3.36	1.28	ปาน กลาง	4.18	0.78	มาก	3.04	1.01	ปาน กลาง
รวม	4.09	0.53	มาก	4.05	0.59	มาก	3.90	0.68	มาก	4.24	0.62	มากที่สุด	3.72	0.58	มาก

จากตาราง 14 แสดงว่านิสิตที่ประกอบอาชีพ รัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจหรือพนักงานของรัฐ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมว่าความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอาจารย์เหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่นๆ เหมาะสมในระดับมาก

นิสิตที่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปหรือพนักงานบริษัทเอกชน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมว่าความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอาจารย์เหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่นๆ เหมาะสมในระดับมาก

นิสิตที่ประกอบอาชีพค้าขายหรือเจ้าของธุรกิจ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมว่าความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอาจารย์เหมาะสมในระดับมากที่สุด ด้านปัจจัยเกื้อหนุนเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่นๆ เหมาะสมในระดับมาก

นิสิตที่ยังไม่ประกอบอาชีพมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมว่าความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกระบวนการเรียนการสอนและด้านปัจจัยเกื้อหนุนเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านอื่นๆ เหมาะสมในระดับมากที่สุด

นิสิตที่ประกอบอาชีพอื่นๆ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมว่าความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านปัจจัยเกื้อหนุนเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่นๆ เหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 15 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของ วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามสาขาวิชาที่เรียน

การจัดการเรียนการสอนของ วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ	สาขาวิชาที่เรียน								
	สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น (n = 41)			สาขาวิชาการจัดการ (n = 798)			สาขาวิชาการบริหารงานตำรวจ และกระบวนการยุติธรรม (n = 162)		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
1. ด้านหลักสูตร	4.30	0.66	มากที่สุด	4.12	0.52	มาก	4.14	0.54	มาก
2. ด้านอาจารย์	4.51	0.44	มากที่สุด	4.24	0.52	มากที่สุด	4.25	0.58	มากที่สุด
3. ด้านกระบวนการเรียนการสอน	4.07	0.58	มาก	3.94	0.69	มาก	4.03	0.57	มาก
4. ด้านการวัดและประเมินผล	4.30	0.55	มากที่สุด	4.02	0.64	มาก	4.15	0.57	มาก
5. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	3.79	0.61	มาก	3.75	1.01	มาก	4.12	0.58	มาก
รวม	4.19	0.47	มาก	4.01	0.60	มาก	4.14	0.48	มาก

จากตาราง 15 แสดงว่านิสิตที่ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมว่าความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกระบวนการเรียนการสอนและด้านปัจจัยเกื้อหนุนเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านอื่นๆ เหมาะสมในระดับมากที่สุด

นิสิตที่ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาการจัดการ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมว่าความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอาจารย์เหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่นๆ เหมาะสมในระดับมาก

นิสิตที่ศึกษาอยู่ในสาขาการบริหารงานตำรวจและกระบวนการยุติธรรม มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมว่าความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอาจารย์เหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่นๆ เหมาะสมในระดับมาก



ตาราง 16 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของ วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามกลุ่มห้องเรียน

การจัดการเรียนการสอน ของวิทยาลัยการจัดการ เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ	กลุ่มห้องเรียน														
	กลุ่มห้องเรียนภาคเหนือ (n = 97)			กลุ่มห้องเรียนภาคกลาง (n = 154)			กลุ่มห้องเรียนภาค ตะวันออก (n = 192)			กลุ่มห้องเรียนภาคอีสาน (n = 209)			กลุ่มห้องเรียนภาคใต้ (n = 349)		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
1. ด้านหลักสูตร	4.22	0.58	มากที่สุด	4.27	0.58	มากที่สุด	3.90	0.54	มาก	4.39	0.25	มากที่สุด	4.02	0.52	มาก
2. ด้านอาจารย์	4.36	0.58	มากที่สุด	4.34	0.64	มากที่สุด	4.14	0.52	มาก	4.48	0.27	มากที่สุด	4.12	0.53	มาก
3. ด้านกระบวนการเรียน การสอน	3.91	0.55	มาก	4.13	0.73	มาก	3.64	0.65	มาก	4.43	0.33	มากที่สุด	3.81	0.66	มาก
4. ด้านการวัดและ ประเมินผล	4.09	0.55	มาก	4.24	0.68	มากที่สุด	3.80	0.65	มาก	4.40	0.33	มากที่สุด	3.89	0.64	มาก
5. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	3.97	0.63	มาก	4.25	0.76	มากที่สุด	3.47	0.81	มาก	4.48	0.30	มากที่สุด	3.35	1.08	มาก
รวม	4.10	0.44	มาก	4.24	0.63	มากที่สุด	3.79	0.55	มาก	4.44	0.24	มากที่สุด	3.83	0.60	มาก

จากตาราง 16 แสดงว่านิสิตที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มห้องเรียนภาคเหนือ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมว่าความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรและด้านอาจารย์เหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่นๆ เหมาะสมในระดับมาก

นิสิตที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มห้องเรียนภาคกลาง มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมว่าความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกระบวนการเรียนการสอนเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่นๆ เหมาะสมในระดับมากที่สุด

นิสิตที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มห้องเรียนภาคตะวันออก มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมว่าความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมในระดับมากเช่นกัน

นิสิตที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มห้องเรียนภาคอีสาน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมว่าความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดเช่นกัน

นิสิตที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มห้องเรียนภาคใต้ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมว่าความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมในระดับมากเช่นกัน

**ตอนที่ 3** การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนนอกสถานที่ตั้งของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามระดับปริญญาที่กำลังศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบที (t-test) ส่วนตัวแปร อาชีพ สาขาวิชาที่เรียน และกลุ่มห้องเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe') ดังแสดงในตาราง 17 - 33



ตาราง 17 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของ วิทยาลัยการ  
จัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามระดับ  
ปริญญาที่กำลังศึกษา

การจัดการเรียนการสอนของ วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ	ระดับปริญญาตรี (n = 727)		ระดับปริญญาโท (n = 274)		t	p
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านหลักสูตร	4.10	0.54	4.22	0.48	3.52	.001
2. ด้านอาจารย์	4.23	0.55	4.32	0.48	2.35	.019
3. ด้านกระบวนการเรียนการสอน	3.94	0.71	4.03	0.53	2.26	.024
4. ด้านการวัดและประเมินผล	4.01	0.67	4.15	0.51	3.43	.001
5. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	3.76	1.01	3.94	0.76	3.00	.003
รวม	4.01	0.62	4.13	0.47	3.33	.001

จากตาราง 17 แสดงว่านิสิตระดับปริญญาตรี และนิสิตระดับปริญญาโท มีความคิดเห็นต่อ  
การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและ  
ในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 18 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัย  
การจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามอาชีพ

การจัดการเรียนการสอนของ วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	4	2.93	0.73	2.65	.032
	ภายในกลุ่ม	996	275.68	0.28		
	รวม	1000	278.61			
2. ด้านอาจารย์	ระหว่างกลุ่ม	4	0.84	0.21	0.74	.567
	ภายในกลุ่ม	996	282.14	0.28		
	รวม	1000	282.97			
3. ด้านกระบวนการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	4	6.57	1.64	3.74	.005
	ภายในกลุ่ม	996	436.90	0.44		
	รวม	1000	443.46			
4. ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	4	7.54	1.89	4.78	.001
	ภายในกลุ่ม	996	392.75	0.39		
	รวม	1000	400.29			
5. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	ระหว่างกลุ่ม	4	72.75	18.19	21.87	.001
	ภายในกลุ่ม	996	828.11	0.83		
	รวม	1000	900.85			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4	10.09	2.52	7.61	.001
	ภายในกลุ่ม	996	330.22	0.33		
	รวม	1000	340.31			

จากตาราง 18 แสดงว่านิสิตที่ประกอบอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและเกือบทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านอาจารย์ที่ไม่พบความแตกต่างกัน เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ ดังแสดงในตาราง 19 – 21

สำหรับด้านหลักสูตรและด้านกระบวนการเรียนการสอน เมื่อทำการทดสอบเป็นรายคู่แล้ว ไม่พบว่ามีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง อาจไม่มากพอที่จะทำให้มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 19 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวม จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่

การจัดการเรียนการสอน โดยรวม	อื่น ๆ	ค้าขาย/ เจ้าของ ธุรกิจ	รับจ้างทั่วไป/ พนักงาน บริษัทเอกชน	รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ / พนักงานของรัฐ	ยังไม่ ประกอบ อาชีพ
$\bar{x}$	3.72	3.90	4.05	4.09	4.24
1. อื่น ๆ	3.72		*	*	*
2. ค้าขาย/เจ้าของธุรกิจ	3.90			*	*
3. รับจ้างทั่วไป / พนักงานบริษัทเอกชน	4.05				
4. รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ / พนักงานของรัฐ	4.09				
5. ยังไม่ประกอบอาชีพ	4.24				

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 แสดงว่านิสิตที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมแตกต่างกับนิสิตที่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปหรือพนักงานบริษัทเอกชน นิสิตที่ประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจหรือพนักงานของรัฐและนิสิตที่ยังไม่ประกอบอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนิสิตที่ประกอบอาชีพค้าขายหรือเจ้าของธุรกิจมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมแตกต่างกับนิสิตที่ประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจหรือพนักงานของรัฐและนิสิตที่ยังไม่ประกอบอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 20 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่

การจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและ ประเมินผล	$\bar{x}$	อื่นๆ 3.77	ค้าขาย/ เจ้าของ ธุรกิจ 3.95	รับจ้างทั่วไป/ พนักงาน บริษัทเอกชน 4.04	รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ / พนักงานของรัฐ 4.09	ยังไม่ ประกอบ อาชีพ 4.26
1. อื่น ๆ	3.77					*
2. ค้าขาย/เจ้าของธุรกิจ	3.95					
3. รับจ้างทั่วไป / พนักงานบริษัทเอกชน	4.04					
4. รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ / พนักงาน ของรัฐ	4.09					
5. ยังไม่ประกอบอาชีพ	4.26					

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 แสดงว่านิสิตที่ประกอบอาชีพอื่นๆ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างกับนิสิตที่ยังไม่ประกอบอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 21 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านปัจจัยเกื้อหนุน จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่

การจัดการเรียนการสอน ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	อื่นๆ	ค้าขาย/ เจ้าของ ธุรกิจ	รับจ้างทั่วไป/ พนักงาน บริษัทเอกชน	รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ / พนักงานของรัฐ	ยังไม่ ประกอบ อาชีพ	
	$\bar{x}$	3.77	3.95	4.04	4.09	4.26
1. อื่น ๆ	3.77		*	*	*	
2. ค้าขาย/เจ้าของธุรกิจ	3.95		*	*	*	
3. รับจ้างทั่วไป / พนักงานบริษัทเอกชน	4.04					
4. รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ / พนักงาน ของรัฐ	4.09					
5. ยังไม่ประกอบอาชีพ	4.26					

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 21 แสดงว่านิสิตที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และนิสิตที่ประกอบอาชีพค้าขายหรือเจ้าของธุรกิจ มีความเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านปัจจัยเกื้อหนุนแตกต่างกับนิสิตที่รับจ้างทั่วไปหรือพนักงานบริษัทเอกชน นิสิตที่ประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจหรือพนักงานของรัฐ และนิสิตที่ยังไม่ประกอบอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 22 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัย  
การจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามสาขาวิชา  
ที่เรียน

การจัดการเรียนการสอนของ วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	1.24	0.62	2.23	.108
	ภายในกลุ่ม	998	277.37	0.28		
	รวม	1000	278.61			
2. ด้านอาจารย์	ระหว่างกลุ่ม	2	2.81	1.40	5.00	.007
	ภายในกลุ่ม	998	280.17	0.28		
	รวม	1000	282.97			
3. ด้านกระบวนการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.57	0.78	1.77	.171
	ภายในกลุ่ม	998	441.89	0.44		
	รวม	1000	443.46			
4. ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	5.27	2.63	6.65	.001
	ภายในกลุ่ม	998	395.02	0.40		
	รวม	1000	400.29			
5. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	ระหว่างกลุ่ม	2	18.44	9.22	10.43	.000
	ภายในกลุ่ม	998	882.41	0.88		
	รวม	1000	900.85			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	3.11	1.56	4.61	.010
	ภายในกลุ่ม	998	337.19	0.34		
	รวม	1000	340.31			

จากตาราง 22 แสดงว่านิสิตศึกษาในสาขาวิชาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียน  
การสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและเกือบทุกด้าน  
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านหลักสูตรและด้านกระบวนการเรียน  
การสอนที่ไม่พบความแตกต่าง

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่า  
คะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ ดังแสดงในตาราง 23 – 26

ตาราง 23 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวม จำแนกตามสาขาวิชาที่เรียน เป็นรายคู่

การจัดการเรียนการสอน โดยรวม	การจัดการ	การบริหารงานตำรว และกระบวนการ ยุติธรรม	การปกครอง ท้องถิ่น
$\bar{x}$	4.01	4.14	4.19
การจัดการ	4.01	*	
การบริหารงานตำรวและกระบวนการ ยุติธรรม	4.14		
การปกครองท้องถิ่น	4.19		

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 23 แสดงว่านิสิตสาขาวิชาการจัดการ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมแตกต่างกับนิสิตสาขาวิชาการบริหารงานตำรวและกระบวนการยุติธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 24 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านอาจารย์ จำแนกตามสาขาวิชาที่เรียน เป็นรายคู่

การจัดการเรียนการสอน ด้านอาจารย์	การจัดการ	การบริหารงานตำรว และกระบวนการ ยุติธรรม	การปกครอง ท้องถิ่น
$\bar{x}$	4.24	4.25	4.51
การจัดการ	4.24		*
การบริหารงานตำรวและกระบวนการ ยุติธรรม	4.25		*
การปกครองท้องถิ่น	4.51		

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 24 แสดงว่านิสิตสาขาวิชาการจัดการและสาขาวิชาการบริหารงานตำรวจและกระบวนการยุติธรรม มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านอาจารย์ แตกต่างกับ นิสิตสาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 25 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามสาขาวิชาที่เรียน เป็นรายคู่

การจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล	การจัดการ x̄	การบริหารงานตำรวจ และกระบวนการ ยุติธรรม	การปกครอง ท้องถิ่น
	4.02	4.15	4.30
การจัดการ	4.02	*	*
การบริหารงานตำรวจและกระบวนการ ยุติธรรม	4.15		
การปกครองท้องถิ่น	4.30		

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 25 แสดงว่านิสิตสาขาวิชาการจัดการมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างกับนิสิตสาขาวิชาการบริหารงานตำรวจและกระบวนการยุติธรรม และนิสิตสาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง



ตาราง 26 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านปัจจัยเกื้อหนุน จำแนกตามสาขาวิชาที่เรียน เป็นรายคู่

การจัดการเรียนการสอน ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	$\bar{x}$	การจัดการ	การปกครอง ท้องถิ่น	การบริหารงานตำรวจ และกระบวนการ ยุติธรรม
		3.75	3.79	4.12
การจัดการ	3.75			*
การปกครองท้องถิ่น	3.79			
การบริหารงานตำรวจและกระบวนการ ยุติธรรม	4.12			

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 26 แสดงว่านิสิตสาขาวิชาการจัดการ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านปัจจัยเกื้อหนุนแตกต่างกับนิสิตสาขาวิชาการบริหารงานตำรวจและกระบวนการยุติธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 27 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของ วิทยาลัยการ  
จัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามกลุ่ม  
ห้องเรียน

การจัดการเรียนการสอนของ วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	4	32.03	8.01	32.34	.001
	ภายในกลุ่ม	996	246.58	0.25		
	รวม	1000	278.61			
2. ด้านอาจารย์	ระหว่างกลุ่ม	4	21.40	5.35	20.37	.001
	ภายในกลุ่ม	996	261.57	0.26		
	รวม	1000	282.97			
3. ด้านกระบวนการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	4	78.48	19.62	53.54	.001
	ภายในกลุ่ม	996	364.98	0.37		
	รวม	1000	443.46			
4. ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	4	52.90	13.22	37.91	.001
	ภายในกลุ่ม	996	347.39	0.35		
	รวม	1000	400.29			
5. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	ระหว่างกลุ่ม	4	221.13	55.28	81.01	.001
	ภายในกลุ่ม	996	679.72	0.68		
	รวม	1000	900.85			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4	67.58	16.89	61.70	.001
	ภายในกลุ่ม	996	272.73	0.27		
	รวม	1000	340.31			

จากตาราง 27 แสดงว่านิสิตกลุ่มห้องเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียน  
การสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและในแต่ละด้าน  
แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่า  
คะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ ดังแสดงในตาราง 28 – 33

ตาราง 28 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวม จำแนกตามกลุ่มห้องเรียน เป็นรายคู่

การจัดการเรียนการสอน โดยรวม	ภาค ตะวันออก	ภาคใต้	ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาค อีสาน
$\bar{x}$	3.79	3.83	4.10	4.24	4.44
ภาคตะวันออก	3.79		*	*	*
ภาคใต้	3.83		*	*	*
ภาคเหนือ	4.10				*
ภาคกลาง	4.24				*
ภาคอีสาน	4.44				

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 28 แสดงว่านิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคตะวันออกและนิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคใต้ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมแตกต่างกับนิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคเหนือ นิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคกลาง และนิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคอีสาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคเหนือและนิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคกลาง มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมแตกต่างกับนิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคอีสาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 29 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านหลักสูตร จำแนกตามกลุ่มห้องเรียน เป็นรายคู่

การจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร	ภาค ตะวันออก	ภาคใต้	ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาค อีสาน
$\bar{x}$	3.90	4.02	4.22	4.27	4.39
ภาคตะวันออก	3.90		*	*	*
ภาคใต้	4.02		*	*	*
ภาคเหนือ	4.22				
ภาคกลาง	4.27				
ภาคอีสาน	4.39				

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 29 แสดงว่านิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคตะวันออกและนิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคใต้ มีความเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านหลักสูตร แตกต่างกับนิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคเหนือ นิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคกลาง และนิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคอีสาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 30 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านอาจารย์ จำแนกตามกลุ่มห้องเรียน เป็นรายคู่

การจัดการเรียนการสอน ด้านอาจารย์		ภาคใต้	ภาค ตะวันออก	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาค อีสาน
	$\bar{x}$	4.12	4.14	4.34	4.36	4.48
ภาคใต้	4.12			*	*	*
ภาคตะวันออก	4.14			*	*	*
ภาคกลาง	4.34					
ภาคเหนือ	4.36					
ภาคอีสาน	4.48					

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 30 แสดงว่านิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคใต้และนิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคตะวันออก มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านอาจารย์ แตกต่างกับนิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคกลาง นิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคเหนือ และนิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคอีสาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 31 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านกระบวนการเรียนการสอนจำแนกตามกลุ่มห้องเรียน เป็นรายคู่

การจัดการเรียนการสอน ด้านกระบวนการเรียน การสอน		ภาค ตะวันออก	ภาคใต้	ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาค อีสาน
	$\bar{x}$	3.64	3.81	3.91	4.13	4.43
ภาคตะวันออก	3.64			*	*	*
ภาคใต้	3.81				*	*
ภาคเหนือ	3.91					*
ภาคกลาง	4.13					*
ภาคอีสาน	4.43					

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 31 แสดงว่านิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคตะวันออก มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านกระบวนการเรียนการสอน แตกต่างกับนิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิสิตกลุ่มห้องเรียนตะวันออกและนิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคใต้ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านกระบวนการเรียนการสอน แตกต่างกับนิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคกลาง และนิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคอีสาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคเหนือและนิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคกลาง มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านกระบวนการเรียนการสอน แตกต่างกับนิสิตนิสิตกลุ่มห้องเรียนอีสาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับ คู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 32 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามกลุ่มห้องเรียน เป็นรายคู่

การจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล	ภาค ตะวันออก	ภาคใต้	ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาค อีสาน
$\bar{x}$	3.80	3.89	4.09	4.24	4.40
ภาคตะวันออก	3.80		*	*	*
ภาคใต้	3.89			*	*
ภาคเหนือ	4.09				*
ภาคกลาง	4.24				
ภาคอีสาน	4.40				

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 32 แสดงว่านิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคตะวันออก มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างกับนิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคตะวันออกและนิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคใต้ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านการวัด

และประเมินผล แตกต่างกับนิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคกลางและนิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคอีสาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคเหนือ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างกับนิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคอีสาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 33 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านปัจจัยเกื้อหนุน จำแนกตามกลุ่มห้องเรียน เป็นรายคู่

การจัดการเรียนการสอน ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	ภาคใต้ $\bar{x}$	ภาค ตะวันออก	ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคอีสาน
	3.35	3.47	3.97	4.25	4.48
ภาคใต้	3.35		*	*	*
ภาคตะวันออก	3.47		*	*	*
ภาคเหนือ	3.97				*
ภาคกลาง	4.25				
ภาคอีสาน	4.48				

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 33 แสดงว่านิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคใต้และนิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคตะวันออก มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านปัจจัยเกื้อหนุน แตกต่างกับนิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคเหนือ นิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคกลาง และนิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคอีสาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิสิตกลุ่มห้องเรียนภาคเหนือ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านปัจจัยเกื้อหนุน แตกต่างกับนิสิตกลุ่มห้องเรียนอีสาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

**ตอนที่ 4** การสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ดังแสดงในตาราง 34

ตาราง 34 ค่าความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนิสิตต่อการจัดการเรียนการสอนของ วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน จากแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	ความถี่ของ คำตอบ (f)
<b>ด้านหลักสูตร</b>	
1. ควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลด้านหลักสูตร ระยะเวลาในการศึกษาให้ ชัดเจนเพื่อไม่ให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในภายหลัง	25
2. ควรจัดเนื้อหารายวิชาในหลักสูตรให้เหมาะสมกับเวลาเรียน เนื่องจากใน บางรายวิชาไม่สามารถเรียนได้ครบตามเวลาที่กำหนด	20
3. หลักสูตรที่สอนตรงกับความต้องการของนิสิตและตลาดแรงงาน สามารถ นำไปปรับใช้ในงานปัจจุบันได้	17
4. ควรมีการประกาศตารางการเรียนการสอนให้ชัดเจน	15
5. ควรมีการแจกเอกสารประกอบการเรียนการสอนในรายวิชาถัดไปก่อน	5
6. ควรเปิดหลักสูตรการเรียนเพิ่มเติมเพื่อเป็นทางเลือกให้กับนิสิต	3
7. ควรส่งเสริมการศึกษาในหลักสูตรของวิทยาลัยอย่างต่อเนื่องและเป็น รูปธรรม เพื่อเปิดโอกาสให้กับผู้สูงอายุจำนวนมากได้เข้าศึกษา	1
<b>ด้านอาจารย์</b>	
1. อาจารย์มีความทุ่มเท เอาใจใส่ในการสอนและนิสิต สามารถถ่ายทอด ความรู้ความเข้าใจในรายวิชานั้นได้เป็นอย่างดี	31
2. ควรมีวิจาร์ณญาณและจรรยาบรรณขณะเข้าทำการสอน	15
3. อาจารย์ควรเข้าสอนตามเวลาที่กำหนดในตาราง เพื่อให้ให้นิสิตได้รับความรู้ เพียงพอ และส่งผลต่อคะแนนในการสอบ	11
4. ควรวางตัวให้เหมาะสม และรู้จักการควบคุมอารมณ์ ความรู้สึก	7



## ตาราง 34 (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	ความถี่ของคำตอบ (f)
<b>ด้านกระบวนการเรียนการสอน</b>	
1. ควรมีเทคนิคและวิธีการสอนที่น่าสนใจและเหมาะสมในแต่ละรายวิชา	25
2. มีการใช้สื่อการเรียนการสอนได้ดี	17
3. ควรจัดให้มีกิจกรรมสัมพันธ์ระหว่างศูนย์การศึกษาให้มากกว่านี้	5
4. ควรจัดกิจกรรมศึกษาดูงานนอกสถานที่ ทำให้ได้เรียนรู้จากสถานที่จริง	5
<b>ด้านการวัดและประเมินผล</b>	
1. มีการแจ้งผลการศึกษาล่าช้า ทำให้นิสิตไม่สามารถวางแผนการเรียนในรายวิชาถัดไปได้	54
2. ควรชี้แจงผลการสอบในแต่ละครั้งให้ผู้เรียนทราบ	21
3. ควรชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลการเรียนที่ชัดเจน	15
4. ควรออกข้อสอบให้เหมาะสมกับเนื้อหารายวิชาและระยะเวลาสอบ	7
<b>ด้านปัจจัยเกื้อหนุน</b>	
1. ควรเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตให้เพียงพอกับความต้องการของนิสิต	27
2. ควรเพิ่มปริมาณหนังสือในห้องสมุดให้เพียงพอกับความต้องการของนิสิต	25
3. ควรจัดห้องเรียนให้เหมาะสมกับจำนวนนิสิต เพื่อไม่ให้เกิดความแออัด	17
4. มีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย	15
5. สถานที่เรียน และที่จอดรถ เพียงพอกับความต้องการของนิสิต	13
6. ควรจัดห้องเรียนให้เป็นระเบียบเรียบร้อย	5

จากตาราง 34 แสดงว่านิสิตมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านหลักสูตร นิสิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า หลักสูตรที่สอนตรงกับความต้องการของนิสิตและตลาดแรงงาน สามารถนำไปปรับใช้ในงานปัจจุบันได้ แต่ควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลด้านหลักสูตร ระยะเวลาในการศึกษาให้ชัดเจนเพื่อไม่ให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในภายหลัง ควรจัดเนื้อหาวิชาในหลักสูตรให้เหมาะสมกับเวลาเรียน เนื่องจากในบางรายวิชาไม่สามารถเรียนได้ครบตามเวลาที่กำหนด ควรมีการประกาศตารางการเรียนการสอนให้ชัดเจน ควรมีการแจกเอกสารประกอบการเรียนการสอนในรายวิชาถัดไปก่อน และควรส่งเสริม

การศึกษาในหลักสูตรของวิทยาลัยฯ อย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม เพื่อเปิดโอกาสให้กับผู้สูงอายุจำนวนมากได้เข้าศึกษา

ด้านอาจารย์ นิสิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า อาจารย์มีความทุ่มเทเอาใจใส่ในการสอนและนิสิต สามารถถ่ายทอด ความรู้ความเข้าใจในรายวิชานั้นได้เป็นอย่างดี แต่ควรมีวีดิทัศน์และจรรยาบรรณขณะเข้าทำการสอน อาจารย์ควรเข้าสอนตามเวลาที่กำหนดในตาราง เพื่อให้นิสิตได้รับความรู้เพียงพอ และส่งผลต่อคะแนนในการสอบ และควรวางตัวให้เหมาะสมและรู้จักการควบคุมอารมณ์ ความรู้สึก

ด้านกระบวนการเรียนการสอน นิสิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า มีการใช้สื่อการเรียนการสอนได้ดี แต่ควรมีเทคนิคและวิธีการสอนที่น่าสนใจและเหมาะสมในแต่ละรายวิชา ควรจัดให้มีกิจกรรมสัมพันธ์ระหว่างศูนย์การศึกษาให้มากกว่านี้ และควรจัดกิจกรรมศึกษาดูงานนอกสถานที่ ทำให้ได้เรียนรู้จากสถานที่จริง

ด้านการวัดและประเมินผล นิสิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า มีการแจ้งผลการศึกษาล่าช้า ทำให้นิสิตไม่สามารถวางแผนการเรียนในรายวิชาถัดไปได้ ควรชี้แจงผลการสอบในแต่ละครั้งให้ผู้เรียนทราบ ควรชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลการเรียนที่ชัดเจน และควรออกข้อสอบให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและระยะเวลาสอบ

ด้านปัจจัยเกื้อหนุน นิสิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่ามีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย สถานที่เรียน และที่จอดรถ เพียงพอกับความต้องการของนิสิต แต่ควรเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์และอินเตอร์เน็ตให้เพียงพอกับความต้องการของนิสิต ควรเพิ่มปริมาณหนังสือในห้องสมุดให้เพียงพอกับความต้องการของนิสิต ควรจัดห้องเรียนให้เหมาะสมกับจำนวนนิสิต เพื่อไม่ให้เกิดความแออัด และควรจัดห้องเรียนให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

## บทที่ 5

### สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

#### ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและในแต่ละด้านจำแนกตามระดับปริญญาที่กำลังศึกษา อาชีพ สาขาวิชาที่เรียน และกลุ่มห้องเรียน

#### วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ จำนวน 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มห้องเรียนภาคเหนือ กลุ่มห้องเรียนภาคกลาง กลุ่มห้องเรียนภาคตะวันออก กลุ่มห้องเรียนภาคอีสาน และกลุ่มห้องเรียนภาคใต้ ประจำปีการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 1,001 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน รวมจำนวน 62 ข้อ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และในตอนที่ท้ายของแบบสอบถามแต่ละด้านเป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยแบบสอบถามมีความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับเท่ากับ .98

#### การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. การศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียน

การสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน โดยรวมและในแต่ละด้าน โดยการวิเคราะห์หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและในแต่ละด้านจำแนกตามระดับปริญญาที่กำลังศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบที (t-test) ส่วนตัวแปร อาชีพ สาขาวิชาที่เรียน และกลุ่มห้องเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

4. การสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน โดยหาค่าความถี่ และนำเสนอเชิงบรรยาย

### สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านอาจารย์มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก

2. นิสิตที่ศึกษาในระดับปริญญาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นิสิตที่ประกอบอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและเกือบทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์และด้านกระบวนการเรียนการสอนที่ไม่พบความแตกต่าง

4. นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและเกือบทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านหลักสูตรและด้านกระบวนการเรียนการสอนที่ไม่พบความแตกต่าง

5. นิสิตที่ศึกษาในกลุ่มห้องเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

## การอภิปรายผล

### 1. การศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัย

การจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียน การสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน โดยรวม พบว่า มีความเหมาะสมใน ระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านอาจารย์ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลในแต่ละด้านดังนี้

#### 1.1 ด้านหลักสูตร นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัย

การจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ เปิดหลักสูตรการเรียนการสอนที่ตรงกับ ความต้องการของนิสิตและตลาดแรงงาน ขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับกลุ่มผู้เรียนวัยทำงานที่อยู่ ห่างไกลสถานศึกษาในที่ตั้ง โดยบูรณาการทั้งด้านเนื้อหาสาระให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับ การพัฒนาศักยภาพตามสายงานวิชาชีพ มีการเรียงลำดับรายวิชาตามความยากง่ายเหมาะสมกับ ระดับความรู้ของนิสิต นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้นิสิตได้รับความรู้และประสบการณ์ตรงตามสายงาน วิชาชีพ มีภูมิปัญญาทางความคิดและทัศนคติในการแสวงหาวิชาความรู้และวิทยาการใหม่ๆ สามารถวิเคราะห์ปัญหาและตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นประโยชน์ในการนำความรู้ไปใช้ในการ พัฒนาคุณภาพชีวิตและพัฒนาองค์กรสู่เป้าหมายและความสำเร็จต่อไป ดังที่ ชำรง บัวศรี (2542: 222) กล่าวว่า เนื้อหาวิชาในหลักสูตรนั้นต้องมีประโยชน์ต่อผู้เรียนทั้งในปัจจุบันและอนาคต สอดคล้องกับบุคลิกภาพและประสบการณ์ของผู้เรียน มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เชื่อถือได้ และเป็นแก่นสารของความรู้ในวิชานั้นๆ สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของสังคม และ ครอบคลุมความรู้ในหลายๆด้าน เช่นเดียวกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543: 3) ที่กล่าวว่า หลักสูตรที่มี ประสิทธิภาพเป็นหลักสูตรที่มีความสมบูรณ์ ทันสมัย สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตรงกับ ความต้องการของผู้เรียนรวมถึงควรมีการประเมินหลักสูตรเป็นระยะเพื่อตรวจสอบคุณภาพของ หลักสูตร ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับวรรณพร ฉัตรทอง (2546: 114) ที่ศึกษาเรื่องการจัดการเรียน การสอนวิชาชีพศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า อาจารย์และ นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพศึกษาทั่วไป ด้านหลักสูตรว่ามีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

#### 1.2 ด้านอาจารย์ นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัย

การจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็น เพราะอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอก มีวุฒิการศึกษาและ ประสบการณ์ตรงตามสาขาวิชาที่สอน ทำให้มีความรู้ความสามารถในทางวิชาการ มีความแม่นยำ ในหลักสูตรและเนื้อหาวิชาที่สอน ทั้งยังมีการจัดวิทยาการที่เป็น นักบริหารด้านการเงินการคลัง นักการจัดการ นักการเมืองและข้าราชการ สลับหมุนเวียนกันมาถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ตรง

จากงานวิชาชีพ เพื่อเสริมให้กระบวนการเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของวิทยาลัยการจัดการ เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ นั่นคือ มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ทางวิชาการสามารถพัฒนา ศักยภาพและทักษะวิชาชีพอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงตามภาวะ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย ดังที่ อุดุลย์ วิริยะเวชกุล (2541: 53) ที่กล่าวไว้ว่า อาจารย์เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพตรงตามเป้าหมาย คุณภาพหมายรวมถึง คุณวุฒิ ประสบการณ์ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ความมี วัฒนธรรม และ อารยธรรม รวมทั้งการอุทิศตนต่อภาระรับผิดชอบที่กำหนดไว้ด้วย และดังที่ อัจฉรา วัฒนาณรงค์ (2539: 7) กล่าวว่า ผลผลิตของสถาบันอุดมศึกษาคือบัณฑิต ผลงานวิจัย และการบริการวิชาการ ซึ่งผลผลิตดังกล่าวจะมีคุณภาพได้มาตรฐานเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของความเป็นเลิศ ทางการจัดการศึกษาและการดำเนินงานด้านการบริหารวิชาการ ในการจัดการศึกษาให้เป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพจะต้องมีการควบคุมคุณภาพในการจัดดำเนินการ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ของสถาบัน รวมทั้งเพื่อให้ได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้ด้วย ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ กรอุษา ศรีสุวรรณ (2552: 90) ที่ศึกษาการประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2542 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตแพทย์มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของอาจารย์ว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

1.3 ด้านกระบวนการเรียนการสอน นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของ วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะ อาจารย์มีความรู้และประสบการณ์ตรงในการสอน เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง มีการจัดทำตำรา หรือ เอกสารประกอบการเรียนการสอน หรือคู่มือประกอบการสอนในสาขาวิชา มีการชี้แจงแผนการเรียนการสอนและรายละเอียดของเนื้อหารายวิชาที่นิสิตต้องศึกษาให้ทราบก่อนทำ การสอน มีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการสาธิตวิธีการและขั้นตอนต่างๆ ให้กับนิสิตได้ดูเป็น ตัวอย่าง และมีการทดสอบการปฏิบัติจริง โดยที่อาจารย์มีการตรวจสอบ ดูแล และคอยให้คำแนะนำ นิสิตอย่างใกล้ชิด ทำให้นิสิตเกิดความสนใจและเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ สามารถนำไปปฏิบัติได้ จริง นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมศึกษาดูงานนอกสถานที่และการฝึกอบรม เพื่อให้นิสิตได้รับความรู้ จากสภาพการปฏิบัติงานจริง ดังที่ ทิศนา ขัมมณี (2552: 383) กล่าวว่า วิธีการสอนเป็นกระบวนการ หรือขั้นตอนในการดำเนินการสอน วิธีสอนแบบใดแบบหนึ่งก็คือขั้นตอนในการดำเนินการสอน ซึ่งมี องค์ประกอบและขั้นตอนสำคัญอันเป็นลักษณะเด่นหรือแก่นสำคัญของวิธีสอนแต่ละวิธี เพื่อช่วยให้ สามารถใช้วิธีได้อย่างเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของวิธีนั้นๆ โดยวิธีสอนมีให้เลือกหลากหลายผู้สอน ควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับบทเรียนและจุดมุ่งหมาย เพราะนอกจากจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพใน การเรียนการสอนแล้วยังช่วยให้บทเรียนมีความน่าสนใจและ จูงใจให้ผู้เรียนสนใจเพิ่มขึ้นด้วย เช่นเดียวกับ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544: 72) ที่กล่าวว่า วิธีการสอนที่ดีต้องรวมถึงการ ที่ผู้สอนรู้จักวิธีการถ่ายทอดความรู้ ความคิดให้ผู้เรียน โดยวิธีการแตกต่างกันออกไปอย่างเหมาะสม และน่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนได้ความรู้ ความคิด ตามความมุ่งหมายของผู้สอน นอกจากนี้ก็ควรมีความ เข้าใจต่อผู้เรียน ตลอดจนความศรัทธาในวิชาชีพอาจารย์อีกด้วย ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ

ธวัชรรัตน์ พลเจริญ (2546: 90) ที่ศึกษาเรื่อง ทักษะของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชา ศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตมีทักษะต่อการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการเรียนการสอนว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการวัดและประเมินผล นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ อาจารย์มีเกณฑ์การให้คะแนนและวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนชัดเจนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละรายวิชา โดยอาจารย์มีการชี้แจงรูปแบบและเกณฑ์การวัดและประเมินผลให้นิสิตทราบในชั่วโมงแรกของบทเรียนการสอน ประกอบด้วย การสอบ การนำเสนอรายงาน และการบันทึกการร่วมกิจกรรม เพราะการใช้วิธีการวัดและประเมินผลตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดจะทำให้ทราบว่า การเรียนการสอนนั้นเป็นอย่างไร มีข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงในส่วนใดบ้าง และวิธีการประเมินผลในหลายรูปแบบเป็นการประเมินผลได้ครอบคลุมความสามารถของนิสิต เนื่องจากนิสิตมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์แตกต่างกันไป นอกจากนี้อาจารย์มีการแจ้งผลการสอบเก็บคะแนนให้นิสิตทราบก่อนการสอบวัดและประเมินผลครั้งสุดท้าย เพื่อให้นิสิตได้รู้ข้อบกพร่องและมีระยะเวลาในการเตรียมตัวสำหรับการสอบครั้งสุดท้าย ดังที่ ไพศาล หวังพานิช (2535: 4) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลเป็นกระบวนการติดตามผลการปฏิบัติว่า ได้ผลตรงตามเป้าหมายเพียงใด การวัดผลการศึกษาคำหน้าที่โดยตรงในการตรวจสอบผลการเรียนการสอนว่า ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะต่างๆ ตามที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด ได้ผลระดับใด ผู้เรียนมีความสามารถชนิดใดบ้างและมีสิ่งใดที่บกพร่องต้องแก้ไข เช่นเดียวกับ สมนึก ภัททิยธนี (2541: 16-17) ที่กล่าวว่า การวัดและประเมินผลต้องวัดให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน ผู้สอนควรเลือกใช้เครื่องมือวัดที่เหมาะสมและต้องระวังความบกพร่องของเครื่องมือประเมินผล มีการประเมินผลที่ถูกต้อง และรู้จักใช้ผลการวัดให้คุ้มค่าเพราะจุดประสงค์สำคัญของการวัดคือ เพื่อค้นและพัฒนาสมรรถภาพของผู้เรียน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับสริน สุทองหล่อ (2543: 105) ที่วิจัยเรื่องการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผลว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านปัจจัยเกื้อหนุน นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ มีการเลือกสถานที่ตั้งที่มีเส้นทางสัญจรสะดวกสำหรับจัดการเรียนการสอน มีพื้นที่ในการพักผ่อนตามอัธยาศัยและที่จอดรถเพียงพอต่อความต้องการของนิสิต มีการจัดสภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกให้การเรียน การสอนมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมีการจัดหาเอกสารหรือตำราเพิ่มเติมสำหรับการศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด และมีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย กระตุ้นให้นิสิตสร้างนิสัยการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังที่ อัจฉรา วัฒนาณรงค์ (2545: 9) กล่าวว่า สถาบันอุดมศึกษาควรจัดปัจจัยเกื้อหนุนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ มีอาคารสถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน

มีห้องสมุดตำรา หนังสือ วารสาร มีเครื่องคอมพิวเตอร์ สื่อการเรียนการสอน และวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการสืบค้น และเสาะแสวงหาความรู้ทั้งภายในและภายนอกประเทศมีบรรยากาศที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนใฝ่รู้ของนักศึกษา สอดคล้องกับ พันธุ์ศักดิ์ พลสารัมย์; วัลลภา เทพหัสติน ณ อยุธยา; และ ทิพย์รัตน์ สีเพชรเหลือง (2543: 111) กล่าวว่าสถาบันอุดมศึกษาจะต้องมีการจัดการด้านสภาพแวดล้อมที่จะเอื้อต่อการปฏิรูปการเรียนรู้อุณหภูมิ สภาพแวดล้อมต่างๆ ภายในสถาบันอุดมศึกษา เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ และหน่วยงานที่พัฒนาการเรียนการสอน ได้แก่ ศูนย์พัฒนาการสอน ศูนย์ผลิตสื่ออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น การจัดการด้านสภาพแวดล้อมที่ดีช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้นและยังเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างนิสัยในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับนารี รมย์นุกูล (2547: 42-43) ที่ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีปทุม พบว่า นักศึกษาเห็นด้วยกับการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีปทุม ด้านปัจจัยเกื้อหนุนอยู่ในระดับมาก

2. นิสิตระดับปริญญาตรี และนิสิตระดับปริญญาโท มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นิสิตศึกษากันคนละหลักสูตรและระดับการศึกษา การเชิญอาจารย์ผู้สอนจึงต้องมีความหลากหลายทั้งความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ในการเลือกรูปแบบวิธีการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนิสิตในแต่ละระดับปริญญา นอกจากนี้มีการเลือกใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเกณฑ์การวัดและประเมินผลการศึกษาที่แตกต่างกันออกไปตามจุดมุ่งหมายของรายวิชาในแต่ละระดับปริญญา เช่น หลักสูตรระดับปริญญาตรีมุ่งเน้นให้นิสิตมีความรู้รอบด้านตามสาขาวิชาที่เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับงานในอนาคตได้อย่างเหมาะสมมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบ รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม กลุ่มอาจารย์ผู้สอนจึงต้องเน้นความแม่นยำของเนื้อหาวิชาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ด้วยรูปแบบการสอนต่างๆ ตามสาขาวิชาที่เรียน มีการวัดและประเมินผลความรู้แบบตรงไปตรงมาตามเนื้อหาวิชา ซึ่งนิสิตระดับปริญญาตรีจะมีความพร้อมในการทำความเข้าใจและเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ ได้ง่าย จึงมีการใช้คอมพิวเตอร์ประกอบการเรียนการสอนและการสืบค้นข้อมูลเป็นหลัก ในขณะที่หลักสูตรระดับปริญญาโท มุ่งเน้นให้นิสิตมีจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพของตนเองทั้งยังพัฒนาศักยภาพให้นิสิตเป็นนักวิชาการและนักวิชาชีพที่มีความรู้ความสามารถระดับสูงในสาขาวิชาต่างๆ กลุ่มอาจารย์ผู้สอนจึงต้องเป็นระดับผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ชำนาญการพิเศษในแขนงหรือสาขาวิชานั้นๆ เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้กับงานในปัจจุบันที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยเลือกใช้กระบวนการวิจัยในการบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่อย่างอิสระซึ่งจะต้องอาศัยการสืบค้นข้อมูลทั้งจากห้องสมุดและคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต มีการวัดและประเมินผลนิสิตด้วยการวิเคราะห์หรือสังเคราะห์ความรู้ความเข้าใจให้สามารถเชื่อมโยงและบูรณาการศาสตร์ที่นิสิตเชี่ยวชาญกับศาสตร์อื่นได้อย่างต่อเนื่อง จากข้อมูลดังกล่าวจึงทำให้นิสิตระดับปริญญาตรีและนิสิตระดับปริญญาโทมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัด



การเรียนการสอนแตกต่างกัน ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ 2535 (38-39) กล่าวว่า หลักสูตรเป็น แผนปฏิบัติงานหรือเครื่องชี้แนวทางปฏิบัติงาน เพราะหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลไว้เป็นแนวทาง เพื่อควบคุมการเรียนการสอนใน สถาบันการศึกษาในระดับต่างๆ ส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมาย ของการศึกษาในความรู้หลายๆ ด้าน ดังที่ สุพร ตั้งสมารพงษ์ (2542: 75-81) กล่าวว่า การจัดการ เรียนการสอนเป็นกระบวนการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อช่วยให้ ผู้เรียนเกิดพัฒนาการไปตามเป้าหมายที่หลักสูตรต้องการ ดังสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน จึงเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์และบรรยากาศในการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ที่มี คุณภาพและสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้การจัดการหลักสูตรและการสอน ของอาจารย์ การนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม รวมถึงสัมพันธภาพระหว่าง ผู้เรียนกับผู้สอน องค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด และดังที่ สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2543: 15) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษามีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนา นักศึกษามาก เพราะสภาพแวดล้อมที่มีความสมบูรณ์คือ มีอาคารสถานที่ที่มีเครื่องมือดี มีระบบงานดี ย่อมทำให้

การพัฒนา นักศึกษาได้ผลดี ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ เรณู สัจจะเวท (2546: 78) ที่ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ประภทวิชา พาณิชยกรรม วิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาที่มีระดับความรู้เดิมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ประภทวิชาพาณิชยกรรม โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญสุดา เข็มทอง (2546: 100) ที่ศึกษาเรื่อง การนำความรู้จากหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันไปใช้ กรณีศึกษาศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน อำเภอพระนครศรีอยุธยา พบว่า นักศึกษาสายอาชีพที่จบหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันที่มีระดับการศึกษา เดิมต่างกัน มีการนำความรู้ไปใช้ตามที่คาดหวัง โดยรวมแตกต่างกัน

3. นิสิตที่ประกอบอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัย การจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวม ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัย เกื้อหนุน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็น เพราะวานิสิตที่ประกอบอาชีพต่างกันต่างก็มีความต้องการในการประสบความสำเร็จแตกต่างกัน ออกไป เช่น นิสิตที่ประกอบอาชีพแล้วเข้าศึกษาเพื่อปรับคุณวุฒิการศึกษา และเพื่อพัฒนางานที่มีอยู่ หรือความก้าวหน้าในอาชีพของตนเอง ด้วยเป็นงานที่ตนเองถนัดและผ่านประสบการณ์ทำงาน มากกว่าจึงทำให้นิสิตมีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาแต่ละรายวิชาในสาขาวิชาที่เรียนมากกว่านิสิตที่ยัง ไม่ประกอบอาชีพ ในขณะที่นิสิตที่ยังไม่ประกอบอาชีพเข้าศึกษาเพื่อหาความรู้สำหรับการประกอบ อาชีพเลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้ในอนาคต ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้นิสิตมีความเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกัน ดังที่ โบก (Bogue. 1974: 150) กล่าวว่า นักศึกษาที่เข้า สถาบันอุดมศึกษามีพื้นฐานความแตกต่างกันอย่างมากทั้งด้านการศึกษา เศรษฐกิจ ครอบครัว ความ เชื่อ บุคลิกภาพ ความกระตือรือร้น มีอุดมคติสูงและความเป็นผู้ใหญ่ที่มีความพร้อม ผลการวิจัยนี้

สอดคล้องกับ มานะ โปธิน้อย (2548: 74) ที่ศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น วิทยาลัยสารพัดช่างเพชรบุรี พบว่า ผู้เรียนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษา ด้านสื่อการสอนและด้านสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

การที่นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์และด้านกระบวนการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นิสิตที่ประกอบอาชีพต่างกันได้ศึกษาในหลักสูตรที่ตรงกับความต้องการ ความถนัด และความสนใจของตนเอง สามารถเลือกนำข้อมูลที่เป็นประโยชน์ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการทำงานได้อย่างต่อเนื่อง โดยมีอาจารย์ผู้สอนกลุ่มเดียวกันมีรูปแบบหรือวิธีถ่ายทอดความรู้หรือประสบการณ์ของตนเอง ด้วยการนำภาพถ่ายหรือภาพเหตุการณ์สำคัญในอดีตมาใช้ประกอบการเรียนการสอน หรือการนำนิสิตไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ โดยให้นิสิตได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างอิสระ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นิสิตมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้สามารถแสดงออกตามความสนใจและความถนัดของตนเอง ด้วยรูปแบบและวิธีคิดอย่างเป็นขั้นตอนเป็นระบบตามความมุ่งหมายของรายวิชาและหลักสูตร ซึ่งในการอภิปรายสรุปอาจารย์ผู้สอนจะคอยให้คำแนะนำพร้อมข้อเสนอแนะต่างๆ กับนิสิตด้วย ดังที่ วิชัย ดิสสระ (2519: 165) กล่าวว่า ในการสอนควรใช้วิธีสอนที่สนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและมุ่งให้เกิดความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในตัวผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมีพฤติกรรม ที่พึงประสงค์และควรเป็นวิธีการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถค้นพบได้ด้วยตนเองอาจารย์ผู้สอน เป็นเพียงผู้แนะแนวทางให้ผู้เรียนได้กระทำด้วยตนเอง จนสามารถช่วยตนเองได้ และเช่นเดียวกับ ทิศนา ขัมมณี (2552: 383) กล่าวว่า วิธีการสอนเป็นกระบวนการ หรือขั้นตอนในการดำเนินการสอน ซึ่งมีองค์ประกอบและขั้นตอนสำคัญอันเป็นลักษณะเด่นหรือแก่นสำคัญของวิธีสอนแต่ละวิธี เพื่อช่วยให้สามารถใช้วิธีได้อย่างเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของวิธีนั้นๆ โดยวิธีสอนมีให้เลือกหลากหลายผู้สอนควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับบทเรียนและจุดมุ่งหมาย ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับมานะ โปธิน้อย (2548: 74) ที่ศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น วิทยาลัยสารพัดช่างเพชรบุรี พบว่า ผู้เรียนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษา ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน และด้านวิธีการสอนไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนีย์ ตรีธาร (2544: 78) ที่ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พบว่า นักศึกษาที่ไม่ได้ทำงานและนักศึกษาที่ทำงาน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอนและด้านวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

4. นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและด้านอาจารย์ ด้านการวัดและประเมินผลและด้านปัจจัยเกื้อหนุน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า อาจารย์ผู้สอนเป็นคนละกลุ่มกัน ซึ่งมีวิธีการวัดและประเมินผลขึ้นอยู่กับธรรมชาติของสาขาวิชา รวมทั้งความจำเป็นในการใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนแตกต่างกัน เช่น อาจารย์ผู้สอน สาขาวิชาการบริหารงานตำรวจและกระบวนการยุติธรรม มีความรู้ความสามารถ

และประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการสายงานตำรวจ รู้ออบเรื่องหลักกฎหมาย การคลี่คลายคดีและเล่ห์เหลี่ยมของผู้ร้าย มีวิธีการทดสอบเพื่อให้บัณฑิตรู้จักสังเกต สอบถาม วิเคราะห์พิจารณาพลิกแพลงข้อเท็จจริงอย่างรอบคอบตามหลักฐานและหลักกฎหมาย ซึ่งจะมีเอกสารหรือตำราที่เกี่ยวข้องสำหรับศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมค่อนข้างยากและมีราคาแพง ในขณะที่อาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาการจัดการและสาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น นอกจากจะมีความรู้ความสามารถแตกต่างกันตามวิชาที่สอนแล้ว ยังมีวิธีการทดสอบเพื่อให้บัณฑิตแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระสอดคล้องตามหลักทฤษฎี และเรียนรู้การสร้างนวัตกรรมใหม่มาใช้ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสามารถหาเอกสารหรือตำราที่เกี่ยวข้องสำหรับศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้ง่ายและมีราคาถูก ทำให้บัณฑิตที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกันมีความคิดเห็นด้านอาจารย์ ด้านการวัดและประเมินผลและด้านปัจจัยเกื้อหนุนแตกต่างกัน ดังที่ มิเคลิช (1979: 18-19) กล่าวว่าผู้สอนที่ทำการสอนทั้งในด้านการศึกษาและวิชาชีพจะต้องมีความรู้ในจุดมุ่งหมายของการสอนที่ชัดเจน รู้ความต้องการ ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียนทั้งในลักษณะเป็นกลุ่ม และเป็นรายบุคคล รู้จักชุมชน รู้เกี่ยวกับการวางแผนการสอนที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามความมุ่งหมาย รู้เทคนิคการสร้างเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน รู้หลักการใช้วัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ ประกอบการสอน รู้การประเมินผลศึกษาและเอาใจใส่ที่จะรักษาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนร่วมงาน และดังที่ อัจฉรา วัฒนานรงค์ (2545: 9) ที่กล่าวว่า สถาบันอุดมศึกษาควรมีปัจจัยเกื้อหนุนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีอาคารสถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน มีห้องสมุด ตำรา หนังสือ เครื่องคอมพิวเตอร์ สื่อการเรียนการสอน และวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการสืบค้นและเสาะแสวงหาความรู้ทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งควรมีบรรยากาศที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ และใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ สุพรรณิ เพชระ (2552: 95) ที่ศึกษาทัศนะของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง พบว่า นิสิตมีทัศนะต่อการจัดการเรียนการสอนโดยรวมแตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านอาจารย์ผู้สอนและด้านปัจจัยเกื้อหนุนแตกต่างกัน

การที่นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนด้านหลักสูตร และด้านกระบวนการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักสูตรมีการกำหนดจุดมุ่งหมายรายวิชาไว้อย่างชัดเจน เน้นการพัฒนาศักยภาพของนิสิตในแต่ละสาขาวิชาที่เรียนอย่างเต็มที่ เมื่อนิสิตได้รับความรู้และประสบการณ์ที่เหมือนกัน ทำให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้วิธีการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยทั่วไปใช้วิธีสอนไม่แตกต่างกันนักมักจะเป็นการบรรยาย การศึกษาดูงานนอกสถานที่และการยกตัวอย่างประกอบ เป็นต้น ดังที่ ชาญชัย ศรีไสยเพชร (2528: 17-19) ที่กล่าวว่า หลักสูตรควรมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคม มีความยืดหยุ่นตามความสนใจ ความต้องการและความถนัดของผู้เรียน ทั้งยังสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ และดังที่ วิชัย ดิสสระ (2535: 103) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนควรจัดให้เหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน

ซึ่งทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ นอกจากนี้ระบบการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่าง ของแต่ละบุคคลจำเป็นต้องอาศัยกลวิธีการเรียนการสอนหลายๆ รูปแบบอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับนารี รมย์นุกูล (2547: 94) ที่ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์นักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนด้านหลักสูตร และด้านการกระบวนการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

5. นิสิตกลุ่มห้องเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานที่ตั้งของกลุ่มห้องเรียนทั้งห้ามีความแตกต่างกัน อาจารย์ผู้สอนอาจมีการปรับเนื้อหาวิชาต่างๆ ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับจำนวนนิสิต สภาพแวดล้อม วัฒนธรรม ประเพณีที่เอื้อประโยชน์ต่ออาชีพและหลักการทำงานของ นิสิต เช่นกลุ่มห้องเรียนภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคอีสาน มีทำเลที่ตั้งอยู่ในตัวเมืองซึ่งล้อมรอบด้วยหน่วยงานราชการหรือสถานที่ท่องเที่ยวหรือสถานที่สำคัญต่างๆ ดังนั้นนิสิตสามารถเดินทางได้ง่ายและสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น ใช้เวลาในการเดินทางน้อยจึงไม่มีความกังวลเกี่ยวกับการเข้าเรียนให้ทันเวลา มีสมาธิในการเรียนและด้วยมีจำนวนนิสิตโดยรวมน้อย จึงทำให้อาจารย์ผู้สอนสามารถให้การดูแลเอาใจใส่ ให้ความสนนิทสนม ให้คำแนะนำและวิธีการแก้ไขข้อผิดพลาด จนกระทั่งติดตามพฤติกรรมในการเรียนการสอนของนิสิต ส่งผลให้การวัดและประเมินผลจึงง่าย รวดเร็วตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ในขณะที่ห้องเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือและห้องเรียนภาคใต้ มีสถานที่ตั้งอยู่นอกเมือง ล้อมรอบด้วยทะเลหรือแหล่งโรงงานอุตสาหกรรม ถึงแม้จะมีรถรับจ้างหรือรถประจำทางคอยให้บริการแต่ก็ไม่สะดวกเหมือนอยู่ในเมืองเพราะต้องใช้ระยะเวลาในการเดินทางนาน ต้องอดทนต่อสภาพแวดล้อมภายนอกที่อาจส่งเสียงรบกวน จนเกิดความกังวลและกลัวเข้าเรียนไม่ทันทำให้ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชานั้น ไม่อีกทั้งยังมีจำนวนนิสิตโดยรวมมากและส่วนใหญ่เป็นข้าราชการตำรวจหรือพนักงานหรือลูกจ้างที่มาจากที่ทำงานเดียวกัน เมื่อต้องมีส่วนร่วมหรือการระดมคนเพื่อปฏิบัติหน้าที่ จึงไม่สามารถมาเข้าเรียนได้ตามปกติขาดความต่อเนื่องของเนื้อหาวิชาที่เรียน ดังนั้นการเรียนการสอนจึงอาจเป็นแบบการสั่งงานแล้วมาพบอาจารย์ผู้สอนตามที่ได้นัดหมายไว้และส่งผลต่อการวัดและประเมินผลที่อาจจะออกมาได้ตื้นๆ ดังที่ อุดุลย์ วิริยเวชกุล (2541: 4-6) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นประมวลประสบการณ์หรือกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ด้านการศึกษา การเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เป็นเครื่องชี้ทางปฏิบัติของอาจารย์ เป็นเกณฑ์ควบคุมการเรียนการสอน เป็นแนวทางในการสร้างเสริมความเจริญองงามและพัฒนาการของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายการศึกษา ดังที่ สุวิทย์ มูลคำ; และ อรทัย มูลคำ (2544: 140-143) กล่าวว่า บทบาทผู้สอนต้องดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งต้องอาศัยการจัดและการวางแผนเพื่อให้เกิดสิ่งที่ต้องการ ผู้สอนจึงต้องรู้ความแตกต่างระหว่างบุคคลและปรับวิธีเรียนวิธีสอนให้หลากหลาย และสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ทั้งระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน

หรือผู้เรียนกับกลุ่มผู้เรียน สร้างความสัมพันธ์เชิงบวก ให้การยอมรับและความอบอุ่นแก่ผู้เรียน ดังที่ ศิริกาญจน์ จันทร์เรือง (2543: 19) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะส่งเสริมให้การเรียนการสอนมีคุณภาพยิ่งขึ้น มีความครบถ้วนของเนื้อหา ควรมีระบบในการถ่ายทอดที่ดี จะช่วยการรับรู้ของนักศึกษาได้ดี และดังที่ ทวีสิทธิ์ สิทธิกร (2531: 55) กล่าวว่า การพิจารณาเลือกทำเลที่ตั้งสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบสอดคล้องกับความต้องการทางการศึกษา มีลักษณะทางกายภาพที่สมบูรณ์ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาท้องถิ่นและความเจริญก้าวหน้าของสถานศึกษาและสอดคล้องกับ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548: 372) กล่าวว่า เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง จำนวนและขนาดของอุปกรณ์และวัสดุที่ใช้จัดหามาควรจะได้เป็นไปตามหลักการและมีจำนวนเป็นไปตามอัตราส่วนของจำนวนผู้เรียน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ ชุมพล วงศ์คำจันทร์ (2552: 58-61) ที่ศึกษาการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขต ภาคเหนือ ปีการศึกษา 2551 พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนโดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

## ข้อเสนอแนะ

### ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ผู้วิจัยขอเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร จากผลการศึกษาพบว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านหลักสูตร ว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก อย่างไรก็ตามยังมีนิสิตได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร เพิ่มเติมว่าควรจัดเนื้อหารายวิชาในหลักสูตรให้เหมาะสมกับเวลาเรียน เนื่องจากในบางรายวิชาไม่สามารถเรียนได้ครบตามเวลาที่กำหนด ดังนั้นเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนด้านหลักสูตรมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น วิทยาลัยฯควรมีการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง มีการปรับเนื้อหาวิชาให้มีความทันสมัยหรือการจัดทำหลักสูตรใหม่เพิ่มความหลากหลายของสาขาวิชา ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงาน โดยผู้เรียนสามารถเลือกเรียนในรายวิชาที่ตนสนใจเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีวิถีการเรียนรู้ตลอดชีวิต นอกจากนี้ควรมีการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลด้านหลักสูตรที่เป็นประโยชน์ให้กับผู้เรียนทราบชัดเจน

2. ด้านอาจารย์ จากผลการศึกษาพบว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านอาจารย์ ว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด อย่างไรก็ตามยังมีนิสิตได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านอาจารย์เพิ่มเติมว่า อาจารย์ผู้สอนควรเข้าสอนให้ตรงตามเวลาที่กำหนดในตาราง

ควรวางตัวให้เหมาะสมและรู้จักการควบคุมอารมณ์ความรู้สึกขณะทำการสอน ดังนั้นเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนด้านอาจารย์มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น วิทยาลัยฯควรจัดการปฐมนิเทศอาจารย์ผู้สอน เพื่อฝึกอบรมให้ผู้สอนมีการพัฒนาทักษะ เทคนิคการสอนใหม่ๆ ที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหา รายวิชา และการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียนเพราะกลุ่มผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นวัยทำงาน มีตำแหน่งหน้าที่การงานระดับสูง ผู้สอนจึงควรรู้จักการวางตัวให้เหมาะสม มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และมีความซื่อสัตย์ต่อจรรยาบรรณวิชาชีพ

3. ด้านกระบวนการเรียนการสอน จากผลการศึกษาพบว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก อย่างไรก็ตามยังมีนิสิตได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านกระบวนการเรียนการสอนเพิ่มเติม ว่าควรจัดให้มีกิจกรรมสัมพันธ์ระหว่างศูนย์การศึกษาและการดำเนินงานนอกสถานที่เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นเพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น วิทยาลัยฯควรส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน โดยเฉพาะกิจกรรมศึกษาต่องานนอกสถานที่และกิจกรรมสัมพันธ์ระหว่างห้องเรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ และการมีอิสระทางความคิด สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงานและการดำรงชีวิตในปัจจุบันได้ ซึ่งการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างอาจารย์และนิสิตด้วย

4. ด้านการวัดและประเมินผล จากผลการศึกษาพบว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก อย่างไรก็ตามยังมีนิสิตได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลเพิ่มเติมว่ามีการแจ้งผลการศึกษาล่าช้า ทำให้นิสิตไม่สามารถวางแผนการเรียนในรายวิชาถัดไปได้ ดังนั้นเพื่อให้การจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น วิทยาลัยฯควรกำหนดปฏิทินการส่งผลการศึกษาและการแจ้งผลการศึกษาให้ชัดเจน กรณีส่งผลการศึกษาล่าช้าควรมีบทลงโทษสำหรับอาจารย์ผู้สอน และวิทยาลัยฯควรมีคณะกรรมการตรวจสอบเกี่ยวกับเกณฑ์การวัดและประเมินผลในแต่ละรายวิชา ว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด เพราะการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชาควรใช้การวัดและประเมินผลให้หลากหลายวิธี เพื่อครอบคลุมความสามารถของผู้เรียนและตรงตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา ดังนั้นจึงควรจัดอบรมให้ผู้สอนมีเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน มีความยุติธรรม น่าเชื่อถือ และสามารถตรวจสอบได้

5. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน จากผลการศึกษาพบว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านปัจจัยเกื้อหนุน ว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก อย่างไรก็ตามยังมีนิสิตได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านปัจจัยเกื้อหนุนเพิ่มเติมว่าเครื่องคอมพิวเตอร์และปริมาณหนังสือในห้องสมุดไม่เพียงพอกับความต้องการของนิสิต ดังนั้นเพื่อให้การจัดการเรียนการสอน ด้านปัจจัยเกื้อหนุน มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น วิทยาลัยฯควรเร่งให้ความสำคัญกับการจัดสภาพและขนาดของห้องเรียนให้

มีความเหมาะสมกับจำนวนนิสิต เพิ่มเครื่องคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอกับความต้องการของนิสิตและอยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน นอกจากนี้ควรเพิ่มจำนวนหนังสือในห้องสมุดและพัฒนาโปรแกรมการสืบค้นหนังสือออนไลน์ เพื่อเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ และการเรียนรู้ด้วยตนเองจนเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ ส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

### ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ
2. ควรมีการศึกษาติดตามผลบัณฑิตของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนต่อไป
3. ควรศึกษาความคาดหวังของนิสิต ผู้ปกครอง ผู้ประกอบการ หรือองค์กรอื่นๆ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ
4. ควรศึกษารูปแบบการดำเนินงานเพื่อพัฒนาระบบการให้บริการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ





บรรณานุกรม



## บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2554, จาก <http://www.idd.go.th/Thai-html/05022007/PDF/PDF01/index.htm>.
- กรอุษา ศรีสุวรรณ. (2552). การประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2542 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กิติมา ปรีดีดิกลง. (2532). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒนา.
- กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ. (2554). รายงานการประเมินโครงการพัฒนาห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลร้อยเอ็ด. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2554, จาก <http://www.surinarea1.go.th/vijai/example>.
- ขวัญสุดา เข้มทอง. (2546). การนำความรู้จากหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นไปใช้ กรณีศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอพระนครศรีอยุธยา. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ครองพงศ์ วัชรานันท์. (2554, 19 พฤษภาคม). สัมภาษณ์ โดย สุดาร์ตน์ ดำรงค์ศรี ที่วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- คู่มือประกันคุณภาพการศึกษา. (2543). มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา.
- ครุบ้านนอก.คอม. (2552). ปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) . สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2554, จาก <http://www.kroobannok.com/24862>
- จัญญ ชูลาภ. (2554). นโยบายและกระบวนการปฏิรูปการศึกษา. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2554, จาก <http://isc.ru.ac.th/data/ED0001232.doc>.
- จันทร์เพ็ญ หงษ์ทอง. (2545). สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามทัศนะของนิสิตแพทย์. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิตตชา นิลดำ. (2542). ปัญหาในการเรียนการสอนนิสิตปริญญาตรี ภาคสมทบหลักสูตรบริหารธุรกิจ (ต่อเนื่อง 2 ปี) คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชาญชัย ศรีไสยเพชร. (2528). หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร : ศึกษา 335. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครูพระนคร.

- ชินวรณ์ บุญยเกียรติ. (2554). การจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษา. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2554, จาก <http://www.chinnaworn.com/index.php?lay=show&ac=article&id=539146748&Ntype=1>.
- ชีวภัทร ธรรมเกษร. (2552). ทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอน ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชุมพล วงศ์คำจันทร์. (2552). ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตภาคเหนือ ปีการศึกษา 2551. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2549). เทคนิคการเขียนเค้าโครงการวิจัย: แนวทางสู่ความสำเร็จ. กรุงเทพฯ: ไทเนรมิตกิจ อินเทอร์เน็ต โปรดักส์.
- ณัฐพล พุ่มชุมพล. (2546). ทักษะของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ถาวร สารวิทย์. (2529). การอาชีพและเทคโนโลยีศึกษา. พิษณุโลก: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทบวงมหาวิทยาลัย.(2543). ประมวลเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรฉบับปรับปรุง. กรุงเทพฯ: สำนักกิจการสถาบันอุดมศึกษาเอกชน.
- . (2544). นโยบายแนวทางและวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: ส่วนวิจัยและพัฒนาสำนักมาตรฐานอุดมศึกษา.
- ทัศนีย์ ตรีธาร. (2544). ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทัศนีย์ สุภเมธี. (2533). พฤติกรรมการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยครูธนบุรี สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์.
- ทวีสิทธิ์ สิทธิกร. (2531). การสอนสุขศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทศนา แคมมณี. (2535). การประเมินผลหลักสูตร รวบรวมบทความทางการประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2546). 14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ทิตนา แคมมณี. (2548). รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2552). ศาสตร์การสอน:องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวัลรัตน์ พลเจริญ. (2546). ทักษะของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ช่าง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและการพัฒนา. กรุงเทพฯ: ธรรมสารพิมพ์.
- นาราวดี ศิริโรจน์. (2543). ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการบริหารวิชาการ ของวิทยาลัยนาฏศิลป์. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นารี รมย์นุกุล. (2547). ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีปทุม. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บวร เทศารินทร์. (2554). การศึกษา: นานาวิธีสอน. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2554, จาก <http://school.obec.go.th>.
- บัณฑิต ชำนาญกลาง. (2554, 19 พฤษภาคม). สัมภาษณ์ โดย สุดารัตน์ ดำรงค์ศรี ที่วิทยาลัย การจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- บุญช่วย จินดาประพันธ์. (2536). การบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- ปทีป เมธาคุณวุฒิ. (2532). หลักสูตรอุดมศึกษา: การประเมินและการพัฒนา. กรุงเทพฯ: ภาควิชา อุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประดิษฐ์ คุณรัตน์. (2539). การวางแผนอาคารสถานที่. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ (บางเขน) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประเวศ วะสี. (2537). ยุทธศาสตร์ทางปัญญาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: มูลนิธิภูมิปัญญา ร่วมกับ สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2545). หลักการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- ปรีชา หมั่นคง. (2547). ความพึงพอใจของนิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปริญญาทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). การบริหารวิชาการ. กรุงเทพฯ: สหมิตรออฟเซท.
- ปอมท; และคนอื่นๆ. (2552). การประชุมวิชาการ ประจำปี 2552 เรื่อง คุณภาพอุดมศึกษาไทย พื่อใจหรือยัง. กรุงเทพฯ: ปอมท.

- พจนานุกรมศัพท์. (2550). การจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนแสวงหาและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง.  
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พนม หวดสว่าง. (2542). ความคิดเห็นของอาจารย์ต่อหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนใน  
สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและ  
การสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. (2553, 12 กรกฎาคม). กรุงเทพฯ:  
สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.
- พวงแก้ว ปุณยภน. (2525). การประเมินการสอนระดับอุดมศึกษา. ใน รายงานการประชุม  
ปฏิบัติการ ณ อาคารบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 9-11 สิงหาคม 2525.  
กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย. กองแผนงาน. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการ  
หน่วยพัฒนาคณาจารย์.
- พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย; วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา; และทิพย์รัตน์ สีเพชรเหลือง. (2543).  
รายงานการวิจัยเอกสารเรื่องการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับปริญญาตรี.  
กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย.
- พิพัฒน์ วิเชียรสุวรรณ. (2540). แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับ  
ปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: เดอะบุ๊กส์.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2554). ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น  
ศูนย์กลาง. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2554, จาก [www.academic.chula.ac.th/.../  
ทฤษฎี](http://www.academic.chula.ac.th/.../ทฤษฎี).
- เพ็ญแข ประจันปัจฉิน; และสุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2540). รายงานการวิจัยเรื่องความต้องการของ  
นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรในด้านการบริการของมหาวิทยาลัย.  
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. (2543). รายงานการวิจัยเอกสาร เรื่อง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับ  
บัณฑิตศึกษา. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- (2546). กระบวนทัศน์ใหม่ในการบริหารจัดการอุดมศึกษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2.  
กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพศาล หวังพานิช. (2535). หลักสูตร การสอน การวัดผล ในการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง  
การ วัดผลภาคทฤษฎีภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- (2543). การวัดและประเมินผลระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ปัญญา สาร. (2519). หลักบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- มหาวิทยาลัยทักษิณ. (2554). ประวัติมหาวิทยาลัย. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2554, จาก  
<http://www.tsu.ac.th>.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. (2554). คู่มือประกันคุณภาพการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ  
จันทรเกษม. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2554, จาก <http://www.chandra.ac.th>.

- มหาวิทยาลัยศรีปทุม. (2554). ห้องสมุดมีชีวิต. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2554, จาก <http://blog.spu.ac.th/readmore/2008/04/26/entry-1>.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. (2554). คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน กองอาคารสถานที่. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2554, จาก [http://building.dusit.ac.th/art/art/new\\_p.pdf](http://building.dusit.ac.th/art/art/new_p.pdf).
- มานะ โพธิ์น้อย. (2548). ความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น วิทยาลัยสารพัดช่างเพชรบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ยุทธนา ตาดต่าย. (2554, 19 พฤษภาคม). สัมภาษณ์ โดย สุดารัตน์ ดำรงค์ศรี ที่วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- รสริน สุทองหล่อ. (2543). การจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ตามความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2548). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2548. เล่มที่ 122 ตอนพิเศษ 39 ง. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2552). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พ.ศ. 2552. เล่มที่ 126 ตอนพิเศษ 74 ง. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- รุ่งฤดี อภิวัฒน์ศร. (2550). ห้องสมุดและสารนิเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า. กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ลเอ็ดดูเคชั่น.
- เรณู สัจจะเวทนะ. (2546). ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ประเภทวิชาพาณิชยกรรม วิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไฉลา เบ็ญจาวาน. (2554). ทรรศนะของนักเรียน นักศึกษา ครูอาจารย์ ที่มีต่อการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมภายในวิทยาลัยการอาชีพหลวงประจักษ์ราชนครินทร์. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2554, จาก <http://www.lpt.ac.th/vijai.pdf>.
- วไลพร คุโณทัย. (2530). หลักการสอน. กรุงเทพฯ: กองส่งเสริมวิทยฐานะครู กรมการฝึกหัดครู.
- วรรณพร จัตรทอง. (2546). การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิต. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- วรรณภา อิทธิไต้ยะ. (2537). รายงานการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการบริการงานอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม การจัดสวัสดิการและบริการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต. ภูเก็ต: วิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต. ถ่ายเอกสาร.
- วรศักดิ์ เพียรชอบ. (2548). รวบรวมความเกี่ยวกับปรัชญา หลักการ วิธีสอน และการวัดเพื่อประเมินผลทางพลศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนา ก้อนเชื้อรัตน์. (2554). รูปแบบการเรียนการสอน. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2554, จาก <http://gotoknow.org/file/wattana44/Learning+models.doc>.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2543ก). ความเป็นครูและจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์ระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2543ข). ลักษณะทางธรรมชาติของผู้เรียนอุดมศึกษา : การพัฒนาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: ภาควิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2544). การพัฒนาการเรียนการสอนทางการอุดมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาสนา ชาวหา. (2533). สื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วิชัย ดิสสระ. (2519). การประเมินผลป้อนกลับสู่อาจารย์. ใน รายงานสรุปการสัมมนาเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2535). การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน: ภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- (2543). การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2530). หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ. (2551). วารสารวาระพิเศษ ครบรอบ 1 ปี วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- (2552). วารสารวาระพิเศษ ครบรอบ 2 ปี วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ. กรุงเทพฯ: สไมล์สยามพรีนติ้ง เซอร์วิส.
- (2554). เกี่ยวกับวิทยาลัย. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2554, จาก <http://www.umdc.in.th>.
- วิฑู ทองพวง. (2542). การศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพฯ ตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริกาญจน์ จันทร์เรือง. (2543). การเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

- ศิริชัย กาญจนวาสีและคณะ. (2537). การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ศิลาชัย เทศนา. (2554). พหุปัญญา: วิธีการเรียนรู้ที่แตกต่าง. สืบค้นเมื่อ 7 กรกฎาคม 2554, จาก [http://www.krujongrak.com/mi/mi\\_selftest1.htm](http://www.krujongrak.com/mi/mi_selftest1.htm)
- ส.วาสนา ประवालพุก; จริญญา หาสิตพานิชกุล; และอาภรณ์ บางเจริญพรพงศ์. (2543). รายงานการวิจัยเอกสารเรื่อง ระบบการวัดและประเมินผลผู้เรียนระดับอุดมศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย.
- สังัด อุทรานันท์. (2532). พื้นฐานและการพัฒนาหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (ม.ป.ป.). ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2541). การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กทม. สันธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สมบูรณ์ ชิตพงศ์. (2536). เอกสารประกอบการบรรยาย ชุดวิชาสถิติวิจัยและการประเมินผลการศึกษา หน่วยที่ 9-15. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สังวรรณ สุนทรวารี. (2554, 19 พฤษภาคม). สัมภาษณ์ โดย สุดารัตน์ ดำรงค์ศรี ที่วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ลีปนพนธ์ เกตุทัต. (2543). แผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมแห่งชาติ: ปรัชญาหลักกรอบความคิดและเจตนารมณ์. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สุพัทธรา คุณากาญจน์. (2542). การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตวิทยาลัย ภาควิชาโสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยวิธีเบนซ์มาร์กกิงกับแผนกวิชาวิทยาศาสตร์ การสอน สถาบันการศึกษาแห่งชาติ มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีนานยาง. วิทยานิพนธ์ ค.ด. (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุพรรณิ เพชระ. (2552). ทักษะของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุพร ตั้งสมวรพงษ์. (2542, 26 มิถุนายน). "การพัฒนาบัณฑิตในยุคโลกาภิวัตน์," เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง การอุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21. หน้า 75-81. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สุมาลี จันทร์ชโล. (2544). การวัดและประเมินผล. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สุวิทย์ มูลคำ; และอรทัย มูลคำ. (2544). เรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- เสริมศรี ไชยศรี; สุรพล บัวพิมพ์; และสุนทรี คนเที่ยง. (2543). รายงานการวิจัยเอกสารเรื่อง หลักเกณฑ์และรูปแบบการพัฒนา หลักสูตรที่พึงประสงค์ในระดับปริญญาตรี. กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). *แนวทางการปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการจัดทำแนวทางการปฏิรูปอุดมศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). *ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการพิจารณาประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา นอกสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2552*. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2554, จาก [http://www.mua.go.th/users/bhes/front\\_home/anouce\\_che\\_outplace\\_2552.pdf](http://www.mua.go.th/users/bhes/front_home/anouce_che_outplace_2552.pdf).
- สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. (2543). *ประมวลเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของทบวงมหาวิทยาลัยและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2543*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2550-2554*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการ ศุภสภา กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546*. กรุงเทพฯ: ศุภสภา.
- สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา. (2554). สืบค้นเมื่อ 7 กรกฎาคม 2554, จาก [http://www.mua.go.th/users/bhes/front\\_home/off-campus/index.htm](http://www.mua.go.th/users/bhes/front_home/off-campus/index.htm)
- สำเนาวิ ขจรศิลป์. (2543). *ระบบอาจารย์ที่ปรึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สิรินดา วรรณะวิภาค. (2541). *ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยศรีปทุม*. ปริญญาโท กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- อดุลย์ วิริยเวชกุล. (2541). *ดัชนีบ่งชี้คุณภาพบัณฑิตศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- (2545). "วงการแพทย์," *วารสารการแพทย์*. 49(136): 4-6.
- อรทัย บุญช่วย. (2542). *การบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง*. ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา วัฒนาณรงค์. (2539). *รายงานการวิจัยเรื่อง การควบคุมคุณภาพภายในของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2545). *สรุปคำบรรยายวิชา ๑๖61 สัมมนาปัญหาด้านวิชาการในระดับอุดมศึกษา. (เอกสารประกอบการบรรยาย)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.



- อัจฉรา วัฒนางรงค์. (2550). *สรุปคำบรรยายวิชา อษ 511 การพัฒนาหลักสูตรและการสอนในระดับอุดมศึกษา. (เอกสารประกอบการบรรยาย).* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2551). *การสอนที่มีประสิทธิภาพ ระดับอุดมศึกษา.* กรุงเทพฯ: สันทวีการพิมพ์.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2546). *หลักการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3.* กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์
- อิสรา สุวรรณสร. (2554, 19 พฤษภาคม). สัมภาษณ์ โดย สุดารัตน์ ดำรงค์ศรี ที่วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ
- อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. (2531). *การวัดและประเมินการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2544). *วิธีทำการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Astin, Alexander W. (1968). *The College Environment.* New York: American Council on Education.
- Bogue, E.G. (1974, Summer). "Variables in Effective Instruction," *Improving College and University Teaching.* 12: 150.
- Cronbach, Lee J. (1984). *Essentials of Psychological Testing.* 4th ed. New York: Harper & Row Publishers
- Ellis, Arthur K.; John J. Cogan; & Kenneth R. Howe. (1991). *Introduction to the Foundations of Education.* New Jersey: Prentice Hall Inc.
- Ferguson, George A. (1981). *Statistical Analysis in Psychology and Education.* 5th ed. New York: Mc Graw-Hill.
- Gadzalla, Bernadette M. (1974, winter). "A Bridge of Understanding between Students and Faculty," *Improving College and University Teaching.* 12: 9.
- Gardner, Howard. (1983) *Frames of Mind: the Theory of Multiple Intelligences.* New York: Basic Books Inc.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education.* New York: Mc Graw-Hill Book Company.
- Kolasa, B.J. (1969). *Introduction to Behavioral Science for Business.* New York: John Wiley Sons Inc.
- Magnan, B. (1989). *147 Practical Tips for Teaching Professors.* Madison: Magna Publications Inc.
- Michalish, Jame E. (1979). *Competencies for Teacher.* Illinois: Illinois United State Office of Education.
- Saylor, J. Galen; Alexander, W.M.; & Arthur, J. Lewis. (1981) *Curriculum Planning for Better Teaching and Learning.* 4th ed. New York: Holt, Rinehart, and Winston.



ภาคผนวก



ภาคผนวก ก

หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย



ที่ ศธ 0519.12/๐๗๖๑

บัณฑิตวิทยาลัย  
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ  
สุโขมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

1๕ กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ

เนื่องด้วย นางสาวสุภารัตน์ คำรงค์ศรี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การจัดการเรียนการสอนของ วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.อัญญา วัฒนาณรงค์ และ อาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมรพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาานิพนธ์ ในครั้งนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย จำนวน 30 คน จำนวน 3 ห้องเรียน และ เพื่อการวิจัย จำนวน 1,001 คน จำนวน 18 ห้องเรียน ภาคพิเศษ โดยขอใช้สถานที่ เพื่อให้ให้นักศึกษาระดับ ปริญญาตรี และระดับปริญญาโท สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น การจัดการ การบริหารงานตำรวจและ กระบวนการยุติธรรม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2555

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวสุภารัตน์ คำรงค์ศรี ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สิ้นดีวัฒนกุล)  
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 088-477-8355

ภาคผนวก ข  
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและจดหมายขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ



## รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

1. ชื่อ รองศาสตราจารย์ประดิษฐ์ มีสุข  
ตำแหน่ง รองอธิการบดี  
สังกัด มหาวิทยาลัยทักษิณ
2. ชื่อ ดร.อมลวรรณ วีระธรรมโม  
ตำแหน่ง รองคณบดี คณะศึกษาศาสตร์  
สังกัด มหาวิทยาลัยทักษิณ
3. ชื่อ ดร.จารุวรรณ สกุลคู  
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการอุดมศึกษา  
สังกัด มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ





ที่ ศธ 0519.12/4934

บัณฑิตวิทยาลัย  
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ  
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ สิงหาคม 2554

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน รองศาสตราจารย์ประคินรุ้ง มีสุข รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยทักษิณ

เนื่องด้วย นางสาวสุภารัตน์ คำรงค์ศรี นิตិกระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนางรงค์ และ อาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมวรวงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโท ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสุภารัตน์ คำรงค์ศรี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติ โทรทัศน์ 088-477-8355



ที่ ศธ 0519.12/4735

บัณฑิตวิทยาลัย  
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ  
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ สิงหาคม 2554

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ดร.อมลวรรณ วีระธรรมโม รองคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

เนื่องด้วย นางสาวสุภารัตน์ คำรงค์ศรี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การจัดการเรียนการสอนของ วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาวงค์ และ อาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมรพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบการดำเนินการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัย การจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสุภารัตน์ คำรงค์ศรี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติ โทรศัทพ์ 088-477-8355





## บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5730

ที่ ศธ 0519.12/5006

วันที่ 19 กันยายน 2554

เรื่อง ขอบเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวสุภารัตน์ คำรงค์ศรี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การจัดการเรียนการสอนของ วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.อังฉรา วัฒนานรงค์ และ อาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมรพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโท ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลกู เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบตาม การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสุภารัตน์ คำรงค์ศรี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณาธิการบัณฑิตวิทยาลัย



ภาคผนวก ค

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

**แบบสอบถามเพื่อการวิจัย**  
เรื่อง การจัดการเรียนการสอนของ  
วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ

---

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน
2. แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้  
ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม  
ตอนที่ 2 สอบถามการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ตามความคิดเห็นของนิสิต ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน และในส่วนตัวของแบบสอบถามแต่ละด้านเป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
3. ผลจากการตอบ ไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อนิสิต ดังนั้นโปรดตอบคำถามทุกข้อตามความเป็นจริง คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้

นางสาวสุตารัตน์ ดำรงค์ศรี  
นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา  
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

**ตอนที่ 1** สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดตอบแบบสอบถามนี้โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความ ข้อ 1-4

1. ระดับปริญญาที่กำลังศึกษา
  - ระดับปริญญาตรี     ระดับปริญญาโท
2. อาชีพ คือ
  - รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ
  - รับจ้างทั่วไป/พนักงานบริษัทเอกชน
  - ค้าขาย/เจ้าของธุรกิจ
  - ยังไม่ประกอบอาชีพ
  - อื่นๆ โปรดระบุ .....
3. สาขาวิชาที่เรียน คือ
  - สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น
  - สาขาวิชาการจัดการ
  - สาขาวิชาการบริหารงานตำรวจและกระบวนการยุติธรรม
4. กลุ่มห้องเรียน คือ
 

4.1 กลุ่มห้องเรียนภาคเหนือ	<input type="checkbox"/> เชียงใหม่	<input type="checkbox"/> กำแพงเพชร
4.2 กลุ่มห้องเรียนภาคกลาง	<input type="checkbox"/> สมุทรปราการ	<input type="checkbox"/> ลพบุรี
	<input type="checkbox"/> นครปฐม	<input type="checkbox"/> พิษณุโลก
4.3 กลุ่มห้องเรียนภาคตะวันออก	<input type="checkbox"/> อุตะเภา - ชลบุรี	<input type="checkbox"/> ระยอง
4.4 กลุ่มห้องเรียนภาคอีสาน	<input type="checkbox"/> นครราชสีมา	<input type="checkbox"/> นครพนม
	<input type="checkbox"/> อุบลราชธานี	<input type="checkbox"/> หนองคาย
	<input type="checkbox"/> ศรีสะเกษ	
4.5 กลุ่มห้องเรียนภาคใต้	<input type="checkbox"/> ภูเก็ต	<input type="checkbox"/> นครศรีธรรมราช
	<input type="checkbox"/> สุราษฎร์ธานี	<input type="checkbox"/> นราธิวาส

**ตอนที่ 2** สอบถามการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัย  
ทักษิณ

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ใน  
ช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ตามค่าน้ำหนักคะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับมาก
- 3 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

และในส่วนท้ายของแบบสอบถามแต่ละด้านเป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบ  
แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ข้อ ที่	การจัดการเรียนการสอนของ วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็น ด้วย มาก ที่สุด 5	เห็น ด้วย มาก 4	เห็น ด้วย ปาน กลาง 3	เห็น ด้วย น้อย 2	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด 1
	<b><u>ด้านหลักสูตร</u></b> ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรที่ท่านกำลัง ศึกษาในประเด็นต่อไปนี้ในระดับใด					
1	สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน					
2	สอดคล้องกับความต้องการของนิสิต					
3	การจัดจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรมีความ เหมาะสม					
4	การจัดรายวิชา จำนวนรายวิชา และระยะเวลาในการ เรียนการสอนมีความเหมาะสม					
5	เนื้อหารายวิชาในหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการ ของนิสิต					
6	เนื้อหารายวิชาส่งเสริมให้นิสิตวิเคราะห์และแก้ปัญหา ได้					
7	เนื้อหารายวิชาในหลักสูตรสามารถนำไปใช้ในการ ปฏิบัติงาน พัฒนาความรู้และทักษะในวิชาชีพได้ โดยตรง					



ข้อ ที่	การจัดการเรียนการสอนของ วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็น ด้วย มาก ที่สุด 5	เห็น ด้วย มาก 4	เห็น ด้วย ปาน กลาง 3	เห็น ด้วย น้อย 2	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด 1
	<b>ด้านอาจารย์</b> ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนในประเด็น ต่อไปนี้ในระดับใด					
11	มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ตรงตาม รายวิชาที่สอน					
12	มีความรู้และประสบการณ์ทันสมัย ทันกับความ เปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน					
13	ชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดต่าง ๆ ในรายวิชาที่ สอน					
14	มีความทุ่มเท เอาใจใส่ในการสอน					
15	ดำเนินการสอนครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่กำหนด					
16	มีเทคนิคการสอนที่ดี					
17	เปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายวิชา ที่ สอน พร้อมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จาก นิสิต					
18	เป็นบุคคลในพื้นที่ สามารถจัดเวลาให้นักศึกษาเข้าพบเพื่อ ขอคำแนะนำเกี่ยวกับรายวิชาที่สอนได้ทุกเวลาที่นิสิต ต้องการ					
19	ใช้สื่อและอุปกรณ์ในการสอนที่ทันสมัย					
20	รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนิสิตเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอน					
21	ให้คำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งความรู้ทางวิชาการแก่นิสิต					
22	มีบุคลิกภาพดี เหมาะสมกับการเป็นอาจารย์ สถาบันอุดมศึกษา					
23	มีคุณธรรมจริยธรรมเหมาะสมกับจรรยาบรรณวิชาชีพ					
24	มีทัศนคติที่ดีต่อวิทยาลัยฯ					

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ด้านอาจารย์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อ ที่	การจัดการเรียนการสอนของ วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็น ด้วย มาก ที่สุด 5	เห็น ด้วย มาก 4	เห็น ด้วย ปาน กลาง 3	เห็น ด้วย น้อย 2	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด 1
	<b>ด้านกระบวนการเรียนการสอน</b> ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน ในประเด็นต่อไปนี้ ในระดับใด					
25	มีการชี้แจงแผนการเรียน แผนการสอน ในแต่ละ รายวิชา					
26	มีการเรียบเรียงและแบ่งเนื้อหาของรายวิชาที่สอน อย่างชัดเจน พร้อมทั้งบอกแหล่งที่มาและวิธีการสืบค้น ข้อมูล					
27	มีการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนเหมาะสมกับ เนื้อหาวิชา					
28	มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับ เนื้อหาวิชาที่สอน					
29	มีการใช้วิธีการสอนที่น่าสนใจ ส่งเสริมให้นิสิตเกิดการ เรียนรู้					
30	กระบวนการเรียนการสอนส่งเสริมการฝึกทักษะการ แก้ปัญหาและการแสวงหาความรู้ตามหลักทฤษฎี					
31	กระบวนการเรียนการสอนเน้นการมีส่วนร่วมของนิสิต					
32	กระบวนการเรียนการสอนมีความหลากหลายสนอง ความแตกต่างของนิสิต					





ข้อ ที่	การจัดการเรียนการสอนของ วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็น ด้วย มาก ที่สุด 5	เห็น ด้วย มาก 4	เห็น ด้วย ปาน กลาง 3	เห็น ด้วย น้อย 2	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด 1
	<b><u>ด้านการวัดและประเมินผล</u></b> ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ใน ประเด็นต่อไปนี้ ในระดับใด					
39	มีการชี้แจงให้นิสิตทราบถึงเกณฑ์การวัดและ ประเมินผลการเรียนในแต่ละรายวิชา					
40	เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนสอดคล้องตาม วัตถุประสงค์ในแต่ละรายวิชา					
41	การวัดและประเมินผลการเรียนสอดคล้องกับ เนื้อหาวิชาที่เรียน					
42	ข้อสอบที่ใช้ตรงตามวัตถุประสงค์และครอบคลุมเนื้อหา ในแต่ละรายวิชา					
43	โจทย์และจำนวนข้อสอบเหมาะสมกับเวลาที่ใช้ในการ ทำข้อสอบ					
44	มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนหลายรูปแบบ เหมาะสมตามลักษณะวิชาและระดับปริญญา					
45	ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลมี ความเหมาะสมกับระดับความรู้ของนิสิต					
46	มีการแจ้งผลการสอบโดยระบบออนไลน์และรายงาน ผลการศึกษาประจำภาค ภายในระยะเวลาที่กำหนด					
47	มีเกณฑ์การวัดและประเมินผลชัดเจนโปร่งใส นิสิต สามารถตรวจสอบความถูกต้อง					
48	มีการนำผลการประเมินความรู้ไปใช้ในการพัฒนานิสิต อย่างต่อเนื่อง					
49	มีการนำผลการประเมินความรู้ไปใช้ในการปรับปรุง การเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง					

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ด้านการวัดและประเมินผล

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อ ที่	การจัดการเรียนการสอนของ วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็น ด้วย มาก ที่สุด 5	เห็น ด้วย มาก 4	เห็น ด้วย ปาน กลาง 3	เห็น ด้วย น้อย 2	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด 1
	<b>ด้านปัจจัยเกื้อหนุน</b> ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยเกื้อหนุน ในประเด็น ต่อไปนี้ ในระดับใด					
50	การจัดสภาพห้องเรียนในแต่ละรายวิชามีความ เหมาะสม					
51	จำนวนห้องเรียนเพียงพอกับจำนวนนิสิต					
52	ขนาดของห้องเรียนมีความเหมาะสมกับจำนวนนิสิต					
53	สถานที่ตั้งมีการสัญจรสะดวก มีที่จอดรถเพียงพอกับ จำนวนนิสิต					
54	สถานที่ตั้งมีพื้นที่ในการพักผ่อนตามอัธยาศัยเพียงพอ กับนิสิต					
55	สื่อการเรียนการสอนมีความทันสมัยเหมาะสมกับ เนื้อหาวิชา					
56	มีบุคลากรผู้เชี่ยวชาญสำหรับให้คำแนะนำเกี่ยวกับการ ใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนประจำห้องปฏิบัติการ					
57	ห้องสมุดมีหนังสือ ตำรา วารสาร และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ หลากหลายเพียงพอกับความต้องการของนิสิต					
58	ห้องสมุดมีหนังสือ ตำรา วารสาร และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ครอบคลุมสาขาวิชาที่เปิดสอน					
59	มีห้องปฏิบัติการทางภาษาที่ทันสมัยเพียงพอต่อความ ต้องการของนิสิต					

ข้อ ที่	การจัดการเรียนการสอนของ วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็น ด้วย มาก ที่สุด 5	เห็น ด้วย มาก 4	เห็น ด้วย ปาน กลาง 3	เห็น ด้วย น้อย 2	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด 1
60	มีเครื่องคอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เพียงพอ ต่อความต้องการของนิสิต					
61	สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนมีความทันสมัยและ อยู่ในสภาพดีพร้อมใช้งานตลอดเวลา					
62	บรรยากาศภายในห้องสมุดส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า ข้อมูลของนิสิต					

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ด้านปัจจัยเกื้อหนุน

.....

.....

.....

.....

.....

.....



ภาคผนวก ก

คำอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

1. ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม มีดังนี้

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อคำถาม									
ข้อ	ด้าน หลักสูตร	ข้อ	ด้าน อาจารย์	ข้อ	ด้านกระบวนการ การเรียน การสอน	ข้อ	ด้านการ วัดและ ประเมินผล	ข้อ	ด้าน ปัจจัย เกื้อหนุน
1	4.629	11	5.159	25	3.924	39	2.556	50	2.980
2	5.488	12	3.632	26	5.814	40	4.116	51	4.452
3	6.928	13	8.222	27	7.937	41	4.478	52	5.461
4	4.452	14	8.000	28	6.769	42	5.768	53	5.040
5	8.854	15	8.315	29	4.660	43	7.937	54	7.324
6	5.657	16	8.315	30	7.638	44	5.364	55	5.461
p	3.815	17	8.750	31	4.245	45	3.875	56	2.488
8	4.793	18	5.229	32	5.641	46	6.305	57	8.063
9	10.000	19	5.547	33	6.068	47	12.979	58	9.535
10	10.000	20	8.750	34	6.859	48	10.693	59	11.065
		21	4.026	35	5.508	49	4.951	60	14.676
		22	8.750	36	6.242			61	4.750
		23	8.750	37	5.789			62	5.929
		24	8.750	38	6.110				

2. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด เท่ากับ 0.981



ประวัตย่อผู้วิจัย

## ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นางสาวสุตารัตน์ ดำรงค์ศรี
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 4 สิงหาคม 2524
สถานที่เกิด	จังหวัดสงขลา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	349 หมู่ 5 ตำบลอ่างแก้ว อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง 14120
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่บริหารงาน (การเงิน)
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ

## ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2549	วท.บ. (เทคโนโลยีสารสนเทศ) จาก มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
พ.ศ. 2555	กศ.ม. (การอุดมศึกษา) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

